

3.—4. Hæfte

Pris: 2 Kr.

E. og R. Berglef

STJÆRNER

OG

STRIBER

INDTRYK * FRA * EN * REJSE
I * AMERIKA * 1893 * AF
OSCAR * MATTHIESEN * * * *

C. J. KIHL & LANGKJÆRS FORLAG * KØBENHAVN

STJÆRNER OG STRIBER

udkommer i ca 10 Hæfter paa 3—4 Ark à 1 Kr.

Værkets interessante og alsidige Indhold inddeles i følgende rigt illustrerede Kapitler:

1. KVINDER PAA HAVET
2. INDTRYK AF AANDSLIVET
3. FARM OG PRAIRIE
4. TRE FLODER:
   HUDSON — MISSISIPPI — MISSOURI
5. WINETTKA
6. YELLOWSTONE
7. TACOMA — NIAGARA

Hvad Udstyrelsen angaar, tør vi paastaa, at man ikke i dansk Rejseliteratur vil finde noget Sidestykke til dette Værk. Der er absolut intet sparet for værdigt at kunne gengive Kunstnerens mange originale Vignetter, Friser, Initialer og Akvareller (bl. hvilke sidste findes hele den bekendte Serie Yellowstone-Akvareller) udført i fineste Cromotryk.

Se omstaaende Uddrag af Pressens Udtalelser.

Bestillinger modtages i alle Skandinaviens Boglader samt hos Forlæggerne

C. J. KIHL & LANGKJÆR
Skindergade 3, København K.

KIHLS BOGTRYKKERI — KOBENHAVN

Hr. Professor R. Bergh og Hustru
i ærbødigst Venskab fra
Forf.

M. Nørgaard
Okt 1925

OSCAR MATTHIESEN

STJÆRNER OG STRIBER

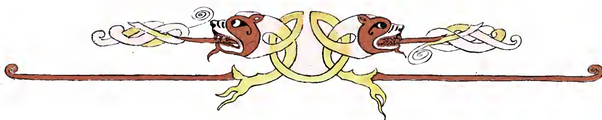
INDTRYK FRA EN REJSE I AMERIKA 1893

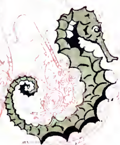

KØBENHAVN
C. J. KIHL & LANGKJÆRS FORLAG
KIHLS BOGTRYKKERI
1896

STJÆRNER OG STRIBER

KVINDER PAA HAVET

om en glatblæst Havmaage, der kæmper sig frem imod Stormen lige nede over mørke Bølger, der flyver og flyver og dog af og til staar ganske stille, der løfter og sænker sig over vilde Søsprøjt og glatte skumstribede Bølgedale, saaledes kæmpede Atlanterhavsdamperen sig ud i Havet og lod Ørkenøerne bag sig.

Aldrig havde jeg tænkt mig en saa voldsom Bevægelse mulig. Stævnen kastedes i Vejret af de stormjagede Bølger, Vandet løb bort under Kølen paa Forskibet, som atter faldt tungt ned i den glatte Bølgedal, kløvede dens skønne Flade og sendte brusende Bovvand som larmende Brændinger ud til Siderne. Uafbrudt kastede Skibet sig fra den ene Side til den anden, saa langt, at Lønningerne laa i Vand ved hver Rulling. Hvor bliver saadan et Skib lille ude paa Havet! Hver Sø, som rammer, skjuler det halve Skib

under Skum; og Sprøjtene, mægtige som man kender dem fra bratte Klippekyster, slaa hvert Øjeblik til halvt op paa Masterne. Vi stod højt oppe paa Kommandobroen, som drev af Vand, i Ly af det Sejldug, der som en Skærm var spændt ud i Hjørnet til luvart, og dukkede os, hver Gang vi hørte Søens Drøn mod Skibssiden; i næste Nu fór en Sky af knust, skumperlende Havvand over vore Hoveder.

„Nu kommer hun med fuld Musik,“ raabte Styrmanden gennem Stormen til mig og kastede et Blik op i Takkelagen. „Kan De høre den?“ raabte han. Om jeg kunde høre! Jeg var næsten døvet af Stormens Larm i Riggen. Ingen Blæst kunde suse i en Skov som denne Nordvest i Takkelagen; Støjen var stærkere, Lyden en anden — netop saadan, som jeg altid havde tænkt mig, det lød, om Asgaardsrejen jog bort over mit Hoved.

Skibet arbejdede haardt i Søen; Stormen og Maskinen enedes om at ryste det, alt Træværk knagede i sine Sammenføjninger, og af og til løb en Sø bort under Skruen, saa den snurrede rundt i Luften; alt hvad man rørte ved dirrede, alt hvad man saa sitrede.

Træt var jeg af Arbejde, før jeg kom om Bord; men dobbelt træt blev jeg i denne endeløse Støj, i denne uafbrudte Bevægelse. Dette: ikke at kunne gjøre det mindste derimod, ikke at kunne bestemme noget selv, ikke at kunne sige „stop, nu vil jeg ikke have det længere;“ dette at være tvunget, bundet, overvundet,

knuste mig ligefrem sjæleligt. Omtrent i fire Døgn laa jeg med Kappe og lange Støvler i min Køje og sov baade Nat og Dag, saa godt som uden at komme til fuld Bevidsthed. Man kom og saa til mig; jeg havde ingen Hjælp behov; jeg var ikke søsyg — i alt Fald ikke som man plejer at være det. Min Sjæl var syg, mine Nerver lammede — naturligvis ogsaa en Form

Ud for Ørkenøerne

for Søsyge. Mørket, Uhyggen i den lille snævre Kahyt, Overkøjen saa nær over mit Ansigt, den kvalme, indelukkede Luft sløvede mine Sanser, knugede mig som Rædsler. Jeg følte mig, som om jeg var ene — dybt under Havet, hvor al Ting stirrede uforstaaende paa mig, hvor mange stumme Øjne vilde stirre mig død; hvor jeg vilde blive staaende stivnet ret op og ned i Vandet, med smalle kolde Læber og hvidblaa, halvt-

S.S. Thingvalla

lukkede Øjne. Angsten greb mig, vækkede mig. Jeg følte mig saa ulykkelig, at jeg bogstavelig ikke turde blive længere ene. Jeg sprang ud af Køjen, ilede op, kunde næsten ikke tage med Hænderne af Mathed; men ned turde jeg heller ikke gaa igen. Saa gav man mig at spise, jeg fik mere og mere — jeg havde Intet spist i de fire Døgn — og i Løbet af et Par Timer var alt som vejret bort. Jeg følte mig saa rask som ingensinde før. Lyset, de høje Søer, Skibets Duven, alt var skønt, levende, virkeligt! Fra den Dag af var jeg paa Kommandobroen fra tidlig Morgen til den sidste lille Aftenpibe var røget.

Hvor Livet om Bord dog former sig underligt for de mange Mennesker, som her tilfældig ere bragte sammen. Syv Hundrede var med Skibet. Hvilke mange forskellige Livsskæbner havde vel samlet dem om det ene Maal: Amerika. De fleste havde vel aldrig taget saa stor en Beslutning før i Livet. Havde de været ulykkelige i Hjemlandet? Det havde de vel, disse Kvinder i tynde Klæder med mange Børn i Shawler, disse Mænd med Jærnbeslag under Skosaalerne. Havde de været letsindige, disse Ungersvende, som dovent slængte sig paa Dækket i Solskinnet? Og disse gamle Mænd med dybtliggende Øjne, med et langt Livs Skuffelser under de buskede Bryn, var det deres sidste Haab, deres sidste Kraftanstrængelse denne Amerikarejse? Jeg talte med én, og spurgte ham saa lempeligt. Nej, saa langt ifra! Han havde det jo egentlig saa

meget godt derhjemme som Enkemand; det var naturligvis ikke saa morsomt at sidde alene — alligevel, Udkommet havde han. Men Børnene havde nu skrevet saa mange Gange efter ham, at han skulde komme over hos dem og leve sine sidste Dage i Ro. De havde snart voksne Børn selv, som aldrig havde set deres Bedstefader — og saa fortalte han om Sønnerne, hvor godt de sad i det, og hvor mange Penge de havde sendt hjem o. s. v. Og det viste sig, at der var flere af disse gamle Mænd, som drog over til Børnene. — Familierne da? var de ulykkelige —? Naar Søen gik højt, bleve Lugerne til Mellemdækket lukkede, og kun meget faa Emigranter vovede sig op paa Dækket. Saa besøgte jeg dem dernede, og snakkede med en Del; men gennemgaaende var „der skrevet efter dem". De havde Slægtninge, Venner eller Bekjendte, som ventede dem; kun alle de unge drog ud paa Lykke og Fromme.

Efterhaanden omformede det Billede sig, som jeg havde medbragt fra Landingsstederne — Kjøbenhavn, Kristiania og Kristianssand — Billedet af Ulykkelige, som tog Afsked, som græd og stirrede ud i det Ukendte, som ikke kunde faa det til at gaa i Livet, hvem Vanheldet og Ulykken er lige sikre, enten de er her eller der. Dette Billede omformede sig ganske ude paa Søen, hvor Kinderne brunedes, hvor Salmerne blev sungne i kraftige Kor, og Dansen traadtes paa Dækket til den uundværlige Harmonikas stemningsfulde

Toner — og det slog mig en Dag: hvor megen Ungdom, Sundhed og Arbejdskraft Skandinavien sendte Amerika med hvert Skib! — Senere hen hørte jeg den samme Opfattelse udtalt af flere Amerikanere.

Samtalerne i første Kahyt dreje sig, før den første Storm er redet af og hver især er bleven sikker paa, at han ikke mere giver sit Indre til Pris i andres Nærværelse, altid om Søsyge og Mad. Dette er jo ikke meget opbyggeligt, og man tænker med Rædsel paa, hvorledes man skal faa de fjorten Dage til at gaa paa Søen. Men ved at være Dag og Nat sammen med andre og dele ondt og godt med dem, stiftes der uundgaaeligt Bekjendtskaber, nøje Bekjendtskaber; man taler med hinanden og om hinanden. Fortroligheden vokser frem og breder sig; der bliver gærne noget for hver Smag og meget for enhver Kritik. Men Søen gjør Sindene harmløse, Hovedet klart — og Hjærterne saa modtagelige.

Hvor vilde Kvinderne ikke elske Havet som en Ven, om deres Søstre fortalte dem om ham, hvor let Landjordens Fordomme flyve for alle Vinde, saasnart Landet tabes af Sigte. I stakkels Kvinder paa Landjorden! Jeg hader at se Morgenlyset røbe Nattens lønlige Længsler i eders stirrende Øjne og blege Kinder. I stakkels Ofre for en tarvelig Sektmoral, der skaber denne Kaste af gamle Jomfruer, hvis gulnede Kinder og stivnede Sind kun raaber om Fortrydelse over ikke at have et eneste Minde — thi hvad er

Menneskets Historie andet end dets Kærlighedshistorie? Findes vel den fuldkomne Glemsel for Livets Skuffelser andre Steder end i Elskovens lukkede Favn? Findes vel Lykken fuldkomnere end i Elskovens salige Fylde? Dømmer ikke, I Kvinder, hvem Mændenes Egoisme har spundet i Doktrinernes stærke Net; thi Naturen er en vældig Hævner, og en skønne Dag vil I selv mærke, at Dommen er fældet, fordi I gjorde den imod. Og I som ikke fortryde, I vil blive som de trodsige Engle, der gør ondt imod Menneskene, som skabtes i Elskov og skulle leve for at gøre Fyldest i dens Tjeneste.

Miss Kathleen og hendes Søster var fra en lille By nær ved London, Døtre af en gammel Præst med en lille Svaghed for adelig Omgang, hvilket havde medført lidt vel hyppige Officersbesøg og lidt mere Interesse for

Toiletter, end det strængt taget passede for to unge Præstedøtre.

Kathleen var ung og smuk med kortklippede, sorte, bølgeformede Lokker. Søsteren var noget ældre, blond med lysegraa Øjne, grim og smægtende. De kom om Bord i Kjøbenhavn, hvor de havde besøgt fornemme Slægtninge paa en elegant Villa ved Strandvejen. Kathleen var som pur ung Pige blevet forlovet med en ung frisk Theolog, som beskæftigede sig adskilligt mere med Sportsvæsenet end med Theologien; Theologen var rejst til Amerika, havde opdaget, at Religionen betalte sig, var bleven Forstander for en lille Sekt, var falden til Ro i det religiøse og drev sin Virksomhed som en Landmand driver sin Gaard med Avling og alt Tilbehør. Kathleen skulde nu over Havet for at holde Bryllup, og Søsteren skulde følge hende over. Hun var strængt opdraget hjemmefra, hvor hendes livlige Natur havde vakt nogen Ængstelse og foraarsaget et skrappere Opsyn, end det just altid var hende behageligt. Der var lidt af denne Ærgrelsens Trods i hendes Ansigt. Hun vidste, at hun var beundret, hun anede, at hun blev attraaet, fra de Gange, Officererne havde ladet hende nippe lidt af den Drue, de drak udenfor hendes Faders præstelige Hjem. Saa forskellige Søstrene vare, saa' man dem altid sammen som uadskillelige Veninder. Kathleen gjorde nemlig altid den Lykke, som havde været hendes Søster Effys skønneste Drøm. Og Søster Effy slap aldrig Kathleen af Syne. „Naar det regner paa Præsten, saa

drypper det paa Degnen“, siger Ordsproget, og havde én været alt for artig over for den smukke Kathleen, saa maatte han i alt Fald være artig over for Miss Effy; og selv om Harmen over alt det, hun kunde have opnaaet, men dydigen havde afslaaet, mens hun endnu var yngre, fyldte hendes Sind til Randen, saa gjorde Alderen nu, at hun des hurtigere smæltede for en Artighed — selv om den var af andet Bryg.

Vi var overvejende unge i første Kahyt. Foruden Kathleen — og hendes Søster — var der endnu to unge Piger, som skulde over og giftes, andre, som aldrig vilde gifte sig, derimod vie sit Liv o. s. v., men som naturligvis alligevel efter en Maaneds Ophold i det store Amerika kunde sende deres Kort med „Mrs.“ til gamle Rejsefæller.

Den kan prise sig lykkelig, som kommer til at sidde oppe omkring den Bordende, hvor Kaptajnen præsiderer. Her er nemlig altid de yngste og skønneste Damer placerede. Den første Dag, man kommer om Bord, forestiller Kaptajnen Passagererne for hinanden og anviser dem deres Pladser ved Bordet. Senere hen kommer man da i Reglen til at beundre Kaptajnens Fremsynthed. Jeg tror, en hvilken som helst Kaptajn paa et Udvandrerskib er en helbefaren Mand paa mere end ét Omraade.

Min Ven, St. Michael kaldet, var lykkelig ved at sidde mellem to skønne Damer. Selv var han ung og køn, Entusiast og altid forelsket. Han var en ægte „St. Michael“, han fældede Drager fra Mor-

gen til Aften. Hans Hjærte bævede for de skønne, og i stille Aftentimer kunde hans Læber ikke fortie hans Hjærtes Kvaler. Naar han ved Bordet troede sig ubemærket og saa' paa Kathleen, skød Rødmen op i hans Kinder, hans lyseblaa Øjne tindrede og han bed sin overstrømmende Følelse fast i sine Læber. Maden glemte han fuldstændig; Kathleen lo over hele Ansigtet, og Søsteren benyttede Lejligheden til at sende sin Sidemand et smægtende Blik. Ak, hvor han led om Bord, saa for den ene, saa for den anden, og det var alvorlige Kvaler han led. Men Kvinderne er utaknemlige. Til Trods for, at de sér en ædel Ungersvend lide Kærlighedens Kvaler mange Gange, kan man opleve at sé dem haardnakkede ikke tage ham alvorligt blot en eneste Gang. Selv en Kathleen søgte efter faa Dages Forløb sine egne Drømme for den klare Virkelighed; selv en ung Värmlænderinde, hvem St. Michael i Begejstring døbte Miramare, fordi hendes Øjne var blaa som Havets Bølger, vilde ikke genspejle hans Billede. Men St. Michael var et Stemningsmenneske, han druknede sin Sorg i en anden Stemning og blev efterhaanden alles Ven.

Hvilken pudsig Blanding af forskelligt tænkende Mennesker i saadan en første Kahyt! Foruden de allerede nævnte var der flere unge Mænd, hvem faste, gode Stillinger ventede i Amerika. Der var enkelte ældre Pengemænd paa Lystrejse, der kun havde Ungdommen at misunde os andre. Der var ældre ube-

stemmelige Damer, som altid ved Maaltiderne sad ved nederste Bordende og sendte os hadefulde Blikke, jo flere, des mere vi morede os. Der var nu hende med de hvasse Øjne uden Bryn, der altid sad med samme, stramme Holdning, enten hun spiste eller talte; hvad hun hed, fik jeg aldrig at vide, men hun kaldtes Gallionsfiguren.

Midt for Bordet sad to ældre Gentlemen, omtrent lige smaa og lige tykke, men ellers i et og alt forskellige; den ene svensk og egoistisk, den anden dansk og altid beredvillig. Vor danske Ven skulde til New York og forestaa et lille Udsalg af dansk Smørfarve; han var en berejst Mand med mange Kundskaber, navnlig historiske. Han var en beskeden Mand, der aldrig glemte sin beskedne Stilling i Samfundet, men heller aldrig glemte en lille Undskyldning for et lille apropos ved en hvilken som helst Ting — noget, der for os altid betød et Kapitel af Thriges Verdenshistorie. Han gik bestandig med en kolossal lodden Hue, hvis sorte Haar strittede til alle Sider, og endelig glemte han ingensinde at slaa Hælene sammen, tage Haanden til Huen og udtale højt og ærbødigt Titlen paa den, som tiltalte ham, hvilke tre Ting ikke altid faldt ens ud under Skibets forskellige Rullinger. Med Held lod han sig aftegne paa et Æg: en Blækklat for oven, som spruttede til alle Sider og et mægtigt Napoleonsskæg, det var alt, hvad der behøvedes — saa havde man hele Manden. Og han var med sin Kundskabs-

fylde som et haardkogt Æg: hvor som helst man slog Hul paa Skallen, viste den samme haardkogte historiske Masse sig. Han kom da ogsaa til at bære det klingende Navn: Ægget med den laadne Hue.

Saa var hans Sidemand af en mere ondartet Natur; selv hans Fedme var mere ondartet. Naar han satte sig til Bords, var hans Blik altid uroligt; hans Læber smadskede ham ubevidst, naar hans Næsebor vejrede den Mad, som Stewarden kom balancerende med. Han var en fremragende Lækkermund; Guf-Guf Nr. 1 kaldtes han, og havde kun én lille Fejl: han var utaalmodig; men hans Utaalmodighed viste sig kun, naar en Ret, han særlig yndede, gik rundt ved Bordet; naar den langt om længe naaede hans Sidemand, saa havde den allerede i hans Fantasi naaet ham; han rev Fadet til sig, han havde allerede udset sig det bedste Stykke — da maatte han, som det er Menneskenes Lod, lide Skuffelser for sine egne Fejls Skyld; han maatte resigneret se Virkeligheden under Øjnene: høre sin Sidemand høfligt bede om Undskyldning, fordi ogsaa han ønskede lidt af den yndede Ret — og se ham tage det bedste Stykke. Guf-Guf Nr. 1 var ikke elsket af sine Medrejsende, men én Gang blev han beundret. Det var en Søndag, hvor Søen gik højt — noget, som gærne generede ham en Smule. Guf-Guf Nr. 1 holdt sig dog tappert ved Bordet; Plat-de-menagen, som hang i en Serviet i Lampen for ikke at vælte, naar Skibet slingrede stærkt, nærmede sig lumskelig hans Næse ved hver styrbords Rulling;

han blev blegere og blegere; men det var Søndagsmad, og der ventede os Søndagsdessert; og der var talt om den iforvejen, og man vidste, at Hovmesteren havde anstrængt sig særligt. Men Skæbnen var ikke Guf-Guf Nr. 1 gunstig; lige før Desserten var hans Teint grønlig; han rejste sig stiv og forlod med Værdighed Kahytten uden at mæle et Ord. Just som vi var begyndt paa Desserten — jeg husker, det var Ananas i en eller anden tiltrækkende Form — saa' vi en Skikkelse klamre sig fast ved Kahytstrappens Rækværk. Det var vor Mand, der vendte tilbage. Med de forunderligste Balanceknæk i Arme og Ben vaklede han over Gulvet, indtog sin Plads ved Bordet, greb Skaalen med Ananas og tog en vældig Portion. Da saa' jeg i alles Øjne, at Guf-Guf Nr. 1 blev beundret.

Ved det andet Bord i Salonen, hvor første Styrmand havde Forsædet, fandtes kun tre Personer af større Betydning. En ung velhavende Landbrugsstuderende fra Helsingfors, der gærne med en Verdensmands Overlegenhed dvælede ved den Tid han blev Candidat. Men da han ikke var videre hurtig i Vendingen og alligevel for en større Tilhørerkreds yndede at udbrede sig om de to Gange, han havde været oppe til Eksamen, faldt de interesseredes Spørgsmaal en Dag saa uheldigt, at han maatte tilstaa, han den første Gang i Virkeligheden var dumpet — paa Grund af forskellige uheldige Omstændigheder, — og den anden Gang — om han saa maatte sige — ikke var bestaaet fuldstændigt. Han følte sig dog fuldtud

berettiget til at kalde sig Candidat, — da den Smule Eksamen jo strængt taget ikke vedkom et Menneske — han skænkede virkelig Landvæsenet sin Deltagelse, navnlig beskyttede han ligefrem Landvæsenet i det store. Han var en Ynder af Jagt, og drog nu til Amerika for at købe en større Farm, om han ellers kunde finde én, hvor der var god Jagt. Han medbragte en meget fin Bøsse, der aldrig endnu havde været saa meget som prøvet. Den blev ved højtidelige Lejligheder fremvist, og fik, naar Søen gik højt, Plads ved hans Side i Køjen. I fortrolige Øjeblikke søgte han gærne Oplysninger under fire Øjne hos sine Medrejsende; navnlig søgte han hos de forskellige, af Hensyn til sine fremtidige Jagtplaner, Underretning om, i hvilke Landsdele man mente, der fandtes flest Løver. Han var i det hele en overlegen Natur, der aldrig tabte Fatningen, og dertil hjalp ham den overordentlige medfødte Ro i hans Indre, der viste sig i en behersket Holdning, et alvorligt Blik, en lidt aaben Mund og en uforlignelig Gang med smaa Skridt, omtrent som dem, man ser en ældre beleven Verdensmand bevæge sig med, naar han, efter ved en bedre Middag at have talt længe og godt for det bestaaende, bevæger sig rundt i Salonen med Kaffekoppen i Haanden og modtager ærbødige Henvendelser.

Endnu maa jeg dog berette om ham, at han al Tid om Bord kaldtes „Kammerherren“, og at denne Titel ingenlunde var ham ubehagelig.

Den anden Person med fremragende Evner var en Præst fra Sverig. Han var Alvorsmand med stridt Overskæg, brede Kindben og overnaturligt lange Arme. Han havde været hjemme i sit Fødeland og vendte nu tilbage til sit Kald i Amerika, medbringende tre unge Piger under sin præstelige Beskyttelse. Daglig saa' man ham vandre op og ned ad Dækket svingende med Armene, som om han bestandig bar Haandvægte; og snart iagttog vi, at de unge Piger fortroligt henvendte sig til ham; saa én agterude fra anden Kahyt, saa én fra Mellemdækket, saa atter en ny fra anden Kahyt og saa fremdeles. De unge Piger sang Salmer med ham, og en af dem slog henrivende Guitarens Strænge dertil. Somme Tider fordrev de ogsaa Tiden alene ved Guitaren, slog lidt livligere Accorder an og sendte længselsfulde Blikke til os, som sang andre Sange. „Ak, hvor Beskyttelse dog kan være tung," læste man i deres søgende Øjne, „især paa Havet, der altid bølger, som vore egne Længsler." — Dér stod vi i Kahytskappen under Nattens stjærneklare Himmel og saa' paa Masten, der svingede og svajede i regelmæssige store Buer over den dybblaa Himmelhvælving; og sagte løb den unge Piges Fingre over Strængene, mens vi andre sang dæmpet dertil, sang vore inderste Tanker til Stjærnerne og følte, hvor langt, langt vi var ude paa Havet. Saa dukkede pludselig den langarmede Præst op, og Øjeblikket efter sad de unge Piger hos ham ved en Bibelforklaring i Kahytten. Stemningsløst klingrede

Gyldne Taager paa Newfoundlandsbankerne

Guitaren til en vellært tostemmig Salme. — Præsten ærgrede os, og vi undersøgte hans mystiske Beskytterstilling til de unge Piger. Det viste sig da, at han havde fjorten unge Piger med sig, fordelte rundt om i Skibet; og vi fik at vide, at den, som skaffer ti Passagerer, faar selv fri Rejse over Havet. Da vi endelig opdagede, at han havde sine gamle Forældre anbragte paa anden Kahyt, mens han selv rejste paa første med sine tre „Favoriter“, var det ude med den Gudsmand. Hans Høflighed steg eller sænkede sig til en ængstelig Beskedenhed, og hvor man traf ham i Kahyttens Gange sprang han til Side med et Buk. Han var desværre min Kahytskammerat; dog skal jeg ikke sige, at han var mig synderligt til Byrde, da jeg ikke er mig bevidst nogen Sinde at have bekymret mig om ham.

Jeg maa sikkert have forekommet ham som et ganske forunderligt Menneske. Han viste mig stor Ærbødighed, som jeg aldrig ændsede; og hver Morgen kom jeg netop til at staa op og vaske mig først i det Øjeblik, han vilde stikke Benene ud af sin Køje. Det hang saaledes sammen: han laa i Over-, jeg i Underkøjen; naar han klædte sig af om Aftenen, hængte han sine Strømper fast i Køjekanten, saaledes, at jeg akkurat kunde se Spidserne af dem nede hos mig. Om Morgenen kunde jeg altsaa ligge ganske rolig, og dog være sikker paa at komme først til Vandfadet, naar blot jeg stak Benene ud af Køjen i det Øjeblik, jeg saa' Strømperne blive hejst tilvejrs. Det Puds fik han aldrig

Rede paa. I Begyndelsen søgte han at staa op paa de forskelligste Tider og saa stille som en Mus; men senere hen opgav han det ganske; vi stod op til regelmæssig Tid, og han bøjede sig aabenhart i et gudhengivent Sind for Skæbnen.

Den tredje mærkelige Mand var Skibets Læge, og han var — som det er blevet moderne i Komedierne — Selskabets Raisonnør. Doktoren foretog sin første Rejse som Skibslæge. Han var høj, blond og mager, og bar en flunkende ny Uniformshue; han rangerede selvfølgelig med Skibets Officerer, og følte sig blandt disse som en virkelig Justitsraad blandt almindelige Justitsraader, paa Grund af sin akademiske Uddannelse. Doktoren hadede alt Overfladisk; han var nu for Tiden Skibslæge, og følte sig i denne Egenskab som en Art Søofficer med Forpligtelse til at føre sig som Sømand. I dette Øjemed havde han anlagt en kort Jakke og Stiklommer i Benklæderne. Han sænkede Stemmen et Par Toner og gav den et lidt barskt Anstrøg.

Men han, som dybt følte, at de syv hundrede Passagerers Ve og Vel egentlig beroede paa ham, havde ikke taget den høje Atlanterhavssø med i sine Beregninger; han bevægede sig med Værdighed hen over Skibets Dæk som en Ildtang, smilede velvilligt til dem, som i Afstand ventede ham, og fór pludselig ved en Rulling med Lynets Fart ned mod den ene Lønning, fik netop Tid til at sunde sig og begynde sine filosofiske Betragtninger, da Skibet lagde sig i den anden Side, som han da

med en Naturlovs Nødvendighed styrtede over til. Saaledes krydsede han sig gærne frem fra sin lille Kahyt agterude til Kommandobroen, hvor han helst tilbragte Dagen med behagelig Konversation. Doktoren var da endelig den om Bord, som led mest af Søsyge; derved var intet at gøre; hans Mave kunde nu en Gang ikke modstaa et bølgende Havs Indflydelse, og hans Ben egnede sig af Naturen ikke til Bevægelse paa et gyngende Underlag. Men Doktoren havde til alt Held en Skibsdreng ved Navn Sofus, som havde gjort flere Rejser med forskellige Doktores og var vant til at passe Praksis'en. Hver Gang en Rejsende sendte Drengen efter Doktoren, forhørte denne Sofus med den strængeste Mine om Tilfældets Natur og Art og sendte ham derefter ned i Apotheket for at hente den tredje eller fjerde Flaske i — lad mig se — den anden Komodeskuffe, den med noget brunt eller gult i. Doktoren følte sig ligefrem forpligtet til denne Fremgangsmaade, af Ansvarsfølelse over for Patienterne, da han jo umuligt kunde svare for, at han ikke faldt og brækkede Arme og Ben i den forbandede Søgang. Sofus ilede nu frem og tilbage mellem Apotheket og Doktoren med forkerte Flasker, indtil det lykkedes ham at finde én, hvis Indhold Doktoren mente ogsaa nok kunde bruges; var Patienten ikke død i Mellemtiden, saa var der jo Haab endnu, efter Ordsproget! Klagede nogen sin Nød af Søsyge, blev han øjeblikkelig afvist med en Blanding

af Sømandens og Videnskabsmandens allerdybeste Foragt for saa ordinære Tilfælde. —

Den, som ikke har faret paa lange Sørejser, undrer sig gærne over, hvormed man faar Tiden til at gaa. Men den, som sejler Dag ud og Dag ind, undrer sig hver Aften over, at Solen allerede gaar ned. Vejret, Vinden, Søernes Højde, hver enkelt Søs vidunderlige Farve, Sejl, som blive sat eller brasede, Visiterne i de forskellige Officerslukafer med saftige Sømandshistorier, Visesang og Guitarspil, alt er Liv og Afvexling, mere end nok til at fylde en Tid, som dog Ingen har beregnet til noget. Endelig kommer den Omstændighed til, at man kan gøre og lade, hvad man vil, man har altid en Fornemmelse af, at det gaar fremad, uden Ophør fremad mod Maalet — ak, havde man blot lidt af denne Følelse paa Landjorden.

Og saa Aftnerne om Bord! — — Skønne Damer i Land, I ved ikke, at Morilden om Skibets Sider brænder saa skøn, fordi den vogter et Elskovstempel!

En stjærneklar Aften gik det op for mig, at det blev vanskeligere og vanskeligere for en diskret Mand at faa sin Aftenpibe i Ro. Jeg var gaaet op paa Kommandobroen for at slaa en Passiar af med min Ven St. Michael; men da jeg kom derop, stod han og sang saa „liufligt“ for den unge svenske Pige, som kunde spille Guitar, at jeg blev helt rørt derover. Men da han var kommen til det tredje Vers, og jeg uafbrudt havde set hendes Øjne hvile i hans, alt imens han sang,

set den ubevidste Salighed dirre om hendes Læber — saa tænkte jeg for Alvor paa at gaa ned og underholde Præsten lidt.

I Stilhed forsvandt jeg, som jeg var kommet; men da Skibet slingrede stærkt, kom jeg lidt hurtigere ned ad de sidste Trin, end der var Rimelighed for at nogen vilde komme. Hvem skildrer min Forbauselse, da et Par farer fra hinanden: Kathleen til den ene Lønning og Doktoren til den anden. Han havde saa travlt, han kiggede med Anstrengelse ud i Natten — stakkels Doktor! han var bleven adspredt ved den pludselige Støj, jeg foraarsagede, og havde ganske glemt, at der umuligt kunde være noget som helst at kigge efter derude i det uigennemtrængelige Blaa.

Hvad skulde jeg vel gøre andet end at slaa Asken af min Pibe; men Kathleen forhindrede mig deri. „Dear me,“ sagde hun og fløj mig om Halsen, „Du har jo selv sagt, at den, som forstaar alt, tilgiver alt,“ og hun trykkede et Kys paa min Pande. Nu blev det min Tur at blive adspredt, for jeg havde allerede ganske glemt, at hun og jeg havde været Dus i to Dage, før jeg under Stormen udenfor Ørkenøerne maatte gaa tilkøjs. Da jeg kom paa Dækket igjen efter fire Døgn, opdagede jeg først, at det maatte have været en Fejltagelse. „Dear me,“ svarede jeg hende, „Du ved, hvor meget jeg holder af Ensomhed; nu gaar jeg agterud og ryger min Aftenpibe, og bliver der hele Aftenen.“ En Timestid efter kom Kathleen og Doktoren agterud og satte sig

hos mig; vi passiarede saa hyggeligt og saa' paa Morilden, der blinkede saa lifligt i Kølvandet.

Pludselig, som vi en Dag sad ved Middagsbordet, lød Dampfløjten stærkt og hult. — Kaptajnen forlod øjeblikkelig Bordet, den muntre Stemning afløstes af en forventningsfuld Tavshed, alt imens den stygge Lyd af Dampfløjten endnu gennemdirrede Luften.

Det var Taagen. — Hvor Alt var forandret paa Dækket. Intet blaat Hav mere, alt Liv forstummet, alle Officererne paa Kommandobroen, ingen maatte tale til dem, alt drivende vaadt; hvidgraa, slaskende Søer mod Skibets Sider, og tunge Draaber haglende stødvis ned fra Riggen. Graa og uigennemtrængelig knugede Taagen Skibet i sin iskolde Favn. Farten sagtnedes, Dampfløjten skurrede uhyggeligt og indhyllede Skorstenen i sine hvide Skyer, der vifteformede strømmede ud, snoede sig tæt om dens Sider og forsvandt bagved i Taagen. Det var som Døden var i Nærheden. Uvilkaarligt førtes Samtalerne om Ulykker, Sammenstød og Forlis. Med Søkortet foran os sad vi og betragtede Mærkerne for de mange Vrag, som findes drivende om i Havet; her en Bark, der en Skonnert, der et Skibsdæk — utallige drive de om for Vind og Vove, disse mange Vrag, som forbisejlende Skibe have taget Pejling af og om hvis Besætninger ingen har hørt. Hver Maanedsdag udkommer der i New York et nyt Søkort paa Grundlag af indkomne Skibes Beretninger; og Kortet viser Vragenes Drift, de store Stormes Retninger og Styrke, de varme Strøm-

ninger, Isbjærgenes Mængde og de faste Taagebælter over Bankerne. Tre Dage og Nætter sejlede vi i Taagen, og uafbrudt lød Dampfløjten med faa Minutters Mellemrum og døvede alle Nerver. Drivende vaad og udmattet var Kaptajnen indslumret i en gammel Havestol paa Kommandobroen, mens Vandet uafbrudt blev gradet, for at vide, om man var nær et Isbjærg. En Gang sank Temperaturen fra 9° pludselig til 0°. Farten blev næsten standset, Udkigsmændene varskoet, men intet var at se for Taagen — kun et Øjeblik følte vi som et Dødens isnende Aandepust gled over Dækket. Vandets Temperatur steg igen — vi havde passeret et Isbjærg.

Op ad Formiddagen — tre Døgn efter at Taagen var begyndt — luftede det op igen; Vinden tog til og dannede store, lyse Huller i Taagen. En Timestid efter havde vi straalende Solskin, og Taagen laa som en død, hvid Sky i Horizonten. Hvor det lysnede op i alle Sind! Dækket tørredes af Solen, Sejlene blev sat og fyldtes af en frisk Nordvest; Emigranterne dannede Kreds paa Dækket i Læ og dansede en Halling saa det dundrede i Plankerne. Kaptajnen og første Styrmand fik travlt med at tage Solhøjden, og Væddemaalene imellem Passagererne var i fuld Gang om, hvor mange Knob vi havde løbet i det sidste Døgn.

„I Aften maa De belave Dem paa, at vi faar Lods om Bord, mine Damer og Herrer,“ sagde Kaptajnen helt fornøjet, da han gik ned for at hvile ud.

Styrmanden blinkede med ét Øje, stak Tungen ud

i den ene Side af Munden og sagde med sin permanent sejge Stemme: „Den Gamle vil nok ha'e lidt Kommers denne Gang; naa jeg siger Tak, den bliver vist til Sandflugt i Øjnene den næste Morgen."

Styrmanden, der var en rigtig Type paa en sejg, livsglad Sømand med gyngende Gang og elegante Dansestøvler, var naturligvis Damernes Yndling. Han kunde ikke gaa forbi mig paa Dækket, uden at misse lidt med det ene Øje.

Nu fløj Damerne omkring ham med Spørgsmaal om, hvad det var, Kaptajnen havde ment. „Lodsgilde naturligvis," sagde Styrmanden og værgede henrykt for sig. Hvad det var — det var at man parerede om, hvad Nummer den Lods havde, som man fik om Bord, og det stod tydeligvis at læse i ethvert regulært Lodsfartøjs Storsejl; og den, hvis Nummer kom ud, skulde være Vært og sørge for det hele Gilde.

Nu blev der en Travlhed. Der var 27 Lodsfartøjer fra New York; vi fik skrevet Numrene og hver valgte sit og bødede tre Kroner derfor til den fælles Kasse. St. Michael og jeg blev paa det kraftigste anmodet om at skrive Viser til Festen. Dagen gik med allehaande Forberedelser, og Damerne hoppede omkring mig, at jeg skulde hitte paa „rigtig meget" til Gildet, for det kunde nu ikke træffe anderledes, end at jeg maatte være Vært. Jeg bemærkede protesterende, at jeg jo dog kun havde ét Lodsnummer, som alle de andre — men ligemeget hjalp det. Tilsidst gik det saa vidt, at

de fik tredje Styrmand til at skaffe min Kuffert fra Lasten, fordi jeg skulde have mit nye Tøj paa!

Nu gjaldt det tillige at passe paa, for i Løbet af Rejsen var der spillet saa mange „Filippiner“ til det Øjeblik, Lodsen kom om Bord, at snart ingen mere vidste, med hvem eller med hvor mange han havde spillet. Dagen gik, og hver Gang en Sø slog lidt haardt mod Skibets Side, troede en eller anden, som var nedenunder i Salonen, at Maskinen stoppede og Lodsen var der — kom farende forvildet op, spejdede først forsigtig efter den, han havde spillet Filippine med, og spurgte hviskende en af Søfolkene: „Er han kommen?“ „Hvem?“ spurgte Sømanden forbauset. „Lodsen.“ — „Lodsen! Tror De kanske ikke han har sin varme Mad kærere, end som at han skulle ligge og sjatte med den tre Hundrede Mile fra Land?“

Dagen randt og Dæmringen faldt paa. Lidt efter lidt havde det ogsaa bredt sig blandt Emigranterne, at man kunde vente Lodsens Komme. Vejret var godt, og Dækket fyldtes mere og mere af Mennesker, nysgjærrige eller spændte, som ventede ham, der skulde komme udenfra med Budskab om, hvad der var sket i Verden de sidste fjorten Dage. Man spejdede og spejdede til Dæmringen blev dybere og Synet uklart; da kom det som en Løbeild fra Kommandobroen over hele Skibet: „en grøn Lanterne“. Før man vidste det, var Dækket stuvende fuldt af Mennesker. Som Myrer i en Tue bevægede hele Massen sig; op og ned puffedes man for at bringe

Meldinger; ud og ind skubbedes man for at komme til Rælingen og se den grønne Lanterne. Skibet var ikke til at kende igen; man forbausedes over, at der virkelig var saa mange Mennesker om Bord, man ledte forgæves efter sine egne faa Bekendte i dette Mylr af fremmede, urolige Mennesker. — Hvilken udmærket Lejlighed for Filippinen! Jeg havde spillet med den smukke Värmlænderinde, og det gjaldt at vinde hendes Portræt — ellers skulde hun have mit. Jeg trængte mig gennem Menneskemassen og traf Kaptajnen i hans Lukaf. Her fik jeg hans lille sydvestlignende Bulehat paa med Hagebaandene ned om Skæget; en tyk Sømandskappe med stor Krave op om Ørerne. Kaptajnen lo og lovede Tavshed, mens jeg atter forsvandt ude i Mørket i den tætte Menneskemængde.

Jeg trængte mig frem til det Sted ved Rælingen, hvor den lille, smalle Rebstige blev surret fast, ad hvilken Lodsen skulde entre op paa Skibet. To Mand stod ved Stigen for at tage imod ham, og én stod klar med en Lanterne i en Ende Tov for at fire den ned ad Skibssiden og vise ham, hvor Falderebet hængte. — Nærmere og nærmere kom vi den grønne Lanterne. — Forunderlige Stemning! I seksten Dage havde vi nu flakket om paa Havet uden at møde et eneste Skib; et Par Hvaler var det eneste Levende, vi havde sét udenom os selv; og saa i Dag var der begyndt at komme Maager i Kølvandet; en efter en dukkede de op fra Havets Bølgedale, svævede hen over vore Hoveder og skreg om fremmede

Kysters Nærhed. Og nu nærmede den fremmede Mand sig; hvordan saa' han ud? hvordan vilde han komme om Bord i den høje Atlanterhavssø? — Den grønne Lanternes Lys blev større og større, og bevægede sig langsomt op og ned. Nu viste der sig en Skygge udenom Lanternen — det var den dunkle Masse af Skibets Skrog: — nu lysnede det i Luften lige over, og pludselig fik det hele Form. Ret ud for os duvede Lodsfartøjet med de høje, hvide Sejl i Søen. Der lød et Raab derude, og fra Mund til Mund gik det: „han har Baaden i Vandet“. Den grønne Lanterne forsvandt i det Øjeblik; alle Sind blev grebne ved Lyden af hurtige, taktfaste Aareslag. Vi havde passeret Lodsfartøjet. Alles Øjne søgte Baaden, hvor Menneskenes Skikkelser kun var synlige som smaa, mørke Skygger. Saa hurtig og let som gennem smult Vande skød Baaden over Bølgetoppe og hen over de skumstribede, glatte Dale. Morilden fløj til Siderne for den skarpe, kløvende Stævn og blinkede ved de fire Aareblade, hver Gang de tog Vandet paany. „Klar ved Fangelinen“ — og som et underligt, smidigt levende Dyr fór den smalle Baad ind over det lysende Morildsbælte om Skibet og smøgede op langs Siden. Et Øjebliks absolut Tavshed — saa dukkede en gammel Kæmpeskikkelse med vældigt Fuldskæg over sit brede Bryst op over Rælingen, stod med et Spring paa Dækket som den største af alle og raabte sit „all right“ til Folkene i Baaden. Saa vendte han sig roligt, fik et rungende Hurra af Mængden, som ærbødigt veg Pladsen for den

store Fremmede, og gik langsomt op paa Kommandobroen.

Skibet, som et Øjeblik havde gaaet for halv Kraft, tog nu Fart igen; Vinden var agten for tværs, alle Sejl blev satte, Stemningen var oppe — aldrig havde det gaaet saa strygende gennem Natten som nu, vi havde faaet Lods om Bord.

Min Värmlænderinde! Ha, ha! jeg skulde sige hende „Filippine“ lige saa roligt og venligt, som man siger „god Morgen“; hun kunde jo umuligt kende mig her i Trængslen; jeg gik med krumme Knæ under Kappen, jeg var en lille, bred Mand med Hagebaand om Skæget og rokkende, stilfærdig Gang — ligesom disse smaa Gamlinge, der skulde over og leve deres sidste Dage hos Børnene. — Jeg vilde have hendes Billede med udslagent Haar, langt og gyldent, som hun havde vist mig det om Aftenen, naar alle andre var gaaet tilkøjs, naar Maanelyset strømmede ned over dets Krusninger, som hun med et Hovedkast havde slynget fortil over de yppige Bryster, der hævede og sænkede sig som Havets mystiske Dønninger. Skønne Värmlænderinde! saa skulde dine Læber sagte skille sig ad og dine Øjne have det lykkeligt spørgende Udtryk, som Ingen uden jeg havde set — — — men jeg vidste hun var paa sin Post for at narre mig — hvor mon hun dog kunde være? Ingen Steder kunde jeg finde hende.

Lodsen kom ned fra Kommandobroen og drak et Glas med Kaptajnen i Bestiklukafet. Da de kom ud igen

gav jeg Kaptajnen et lille Puf, og i Stilhed fulgtes vi alle tre op igen paa Broen. Her vandrede vi frem og tilbage og talte engelsk, medens jeg spejdede til alle Sider. — Hvad var det dog for Mennesker, de andre, der gik deroppe? Ak! der var „Kammerherren“ med Frakkeforet vendt udad paa sin Vinterfrakke og høj Silkehat! Han havde ogsaa en Filippine paa sin Samvittighed. Og dér var St. Michael i Doktorens Uniform; og dér var Doktoren i blaa Jersytrøje med Søstøvler og Bulehat! Og Damer med Kasketter og Herrehatte. Det tegnede jo til et helt Karneval. Men hvor var min Värmlænderinde? — Ingen kendte mig eller anede Uraad. Pludselig kom St. Michael hen for at høre lidt efter Lodsens Engelsk. Jeg sagde ingenting, og vi fulgtes to Gange op og ned ad Broen. Saa med et mærker jeg, at han ganske forsigtig trækker min Kappe bort fra Benene — „Hvad Satan!“ udbryder han og brister i Latter, „intet Menneske aner, hvor De er henne. Har De set hende?“ — „Nej, hvor er hun?“ — „Hun har søgt Dem der nede, hun maa straks være her igen.“ — „Tal Engelsk, for Fanden,“ siger jeg, „og gaa blot snart igen og lad som ingenting.“ — „I don’t believe You, Sir!“ svarer St. Michael højt og driver over til de andre igen — jeg hørte dem udspørge ham — og hans Svar i en indigneret Tone over „disse Amerikanere“, der troede de kunde stikke os andre alt muligt ud; „han vilde paastaa vi løb tre Hundrede Kvartmil til i Morgen tidlig med den Fart vi havde nu, om ikke Vinden sprang.“

St. Michael blev troet, og jeg reddet. Lodsen prøvede Natkikkerten og rakte mig den. Vi stod og kiggede forefter og snakkede om, at vi nu snart kunde vente andre Sejlere i Farvandet; da hører jeg pludselig St. Michaels hæseste Hvisken: „der er hun.“ Jeg skulde lige til at gemme mig bag tre Mandfolk, som spadserede op og ned med hinanden under Armen. „Hvor?“ siger jeg og kigger ud mellem de tre, da den midterste ganske stille hvisker: „Filippine, Darling!“ — Jeg tumlede bag over — — ja det var hende! og den muntreste Latter klang fra dem alle tre — fra alle de tre Damer, som stod for mig. „Kvindelist er uden Ende!“ — „men det er Damerne sku sjælden i vores Klæder,“ hviskede Styrmanden, som var kommet til ved Munterheden.

„Hvor mange Punscheboller har Hans Højhed bestemt til i Aften?“ spurgte St. Michael mig med en elegant Bøjning. — „Hvad er Meningen?“ – „Meningen er den, at det er Deres Lods, som er kommet om Bord, Nr. 21! jo, det er Deres Nummer.“ — Jeg fór hen til Lodsen: „Please Sir . . . .“ — „Twenty one, Sir.“ Lodsen og jeg var de eneste Alvorsmænd paa Broen i det Øjeblik. — —

Da Klokken blev halv elleve, var alt beredt til Gildet. Vinden var efterhaanden løjet af og kom helt agterind; det var ikke til at mærke, at vi sejlede. Skibet duvede behageligt i de lange medløbende Søer, ganske uden Slingren. — Søster Effy var gul af Forargelse. Jeg havde været nede i Kahytten for at bestemme, hvad

Värmlænderinden skulde have paa, og jeg havde sét hende i tre forskellige Dragter, kritiseret dem og ordnet dem anderledes, end de egentlig var syet til; og Søster Effy havde uegennyttig, som hun altid var, bistaaet os, som hun bistod andre „Par“, naar hun af forskellige Grunde troede sig uundværlig. Først prøvede vi en fin, sort Kjole, der gnistrede af Perler — den var smuk, men altfor alvorsfuld til Lejligheden. Saa kom en vandblaa Silkerobe, der klædte hende aldeles nydeligt; hun vidste det og smilede roligt. Miss Effy blev mere og mere febrilsk; hendes Læber snerpede sig sammen, da hun tilsyneladende elskværdig og smilende — men med dirrende Stemme, sagde til mig: „Naa! ja nu faar De rigtignok at se, hvad vi Kvinder ofrer for at behage — det skulde nu egentlig Mændene aldrig have Lov til — men — der er jo de, som er saa — saa ligefremme ikke at lægge Skjul paa deres Følelser.“ — Selv havde hun været usynlig lige fra det Øjeblik, vi fik Lodsen i Sigte, for at kunne møde passende nedringet, med en Mængde grufulde, krøllede Kniplinger, der paa de ubegribeligste Steder vældede ud fra hendes Kjoles Folder som grimt Ukrudt i en forsømt Haves tilgroede Gange. Jeg var gaaet ind i min egen Kahyt ved Siden af, mens den tredje Kjole — en värmlandsk Nationaldragt — blev ordnet. Skillerummene mellem Kahytterne — eller rettere sagt de forskellige Køjepladser — gaar ikke helt op til Loftet, og der er som Følge deraf meget lydt. — „Jeg begriber ikke,“ hørte jeg hende snerre, „at De vil ned-

værdige Dem i den Grad og pynte Dem saa ligefrem anmassende for Herrerne — eller muligvis der er én bestemt — for det er jo de mest ubegribelige Ting, man oplever her om Bord — hvem alle disse Herligheder er tiltænkt —, og jeg synes De maa skamme Dem, saadan ligefrem at gaa ud paa at tiltrække Dem Opmærksomhed, — ja for De maa huske, at De er den eneste af Damerne, som har kunnet faa fat paa sin Kuffert — hvordan, det maa Guderne vide, og De selv bære Ansvaret for —, for jeg har saamæn rendt fra Herodes til Pilatus om min — men alle Steder faaet det Svar, at det var aldeles umuligt at skaffe den op af Lasten under Sejladsen — men selv om jeg havde faaet den, vilde jeg dog ikke, som De, ligefrem have benyttet mig af en Fordel, som var de andre Damer afskaaret." — „Hvad vilde De da egentlig med Deres Kuffert?" hørte jeg Värmlænderinden roligt afbryde. — „Hvad jeg vilde?" fortsatte hun fnysende, „jeg skal ikke kunne sige Dem, hvad jeg vilde med en Ting, som jeg ikke har — men én Ting skal jeg kunne svare for: at jeg vilde ikke kaste mig i Armene paa den første den bedste Mand som . . . ." — „Miss Effy!" tordnede Värmlænderinden hende i Møde. Det gav et Sæt i mig, og jeg skyndte mig at raabe ind: „Nu maa De virkelig snart være færdige med Toiletterne, mine Damer;" i det samme gik jeg udenfor paa Gangen mellem Kahytterne og bankede paa hos Damerne. Miss Effy lukkede op med et fortrukket Smil; jeg kastede et prøvende Blik paa Nationaldragten — som klædte den

unge smukke Pige henrivende — sagde, at den var ganske ejendommelig og nok vilde gjøre sig, naar hun kom op i Salonens klarere Belysning; „men jeg tror,“ henvendte jeg mig til Miss Effy, „at vi er de allersidste hernede! kan De høre, hvor de allerede er paa Færde deroppe i Salonen? Jeg er vis paa, alle Gjæsterne er samlede. Miss Effy! maa jeg byde Dem min Arm.“ Jeg bøjede mig smilende imod hende, og Smilet og den pludselige „Situation“ forjog hver Skygge af Had i hendes Indre; hun lagde instinktmæssig sin Arm i min; jeg saa kun et Glimt af Triumf i hendes Øje; saa førte jeg hende forsigtig gennem den lille, smalle Gang hen til Trappen, som førte op til Salonen. „Stød Dem ikke paa den Kant,“ sagde jeg, da vi drejede om det lille Hjørne, værgede hende med den anden Arm, og fik et langt, smægtende Blik til Belønning. Jeg lod hende sætte Foden paa det nederste Trin, trykkede hendes Arm elskværdigt og sagde: „Og nu skal De være den første, som fortæller dem deroppe om den lille Overraskelse, vi har beredt dem hernedefra.“ Saa trak jeg min Arm til mig og bøjede mig let for hende. — „Miss Effy! jeg hilser Dig min Kærlighed god Morgen!“ deklamerede St. Michael fra Trappens øverste Afsats i det Øjeblik, han saa' hende komme tilsyne. — „St. Michael,“ sagde jeg til mig selv, „der fældede Du en Drage for mig!“
— — —

Midt for Bordet præsiderede Värmlænderinden i Nationaldragt og udslagent Haar som Værtinde og jeg

som Vært ved hendes Side. Kaptajnen indtog sin gamle Plads og havde Miss Kathleen til Bords, som var aldeles fortryllende i sit mest straalende Humør. Miss Effy havde været nede at pudre sig, for at dæmpe den Hede, der brændte hendes Kinder. Forunderlige Skæbnens Tilskikkelser! Guf-Guf Nr. 1 havde taget hende til Bords og gjorde Stormkur til hende. St. Michael hviskede til mig: „Se Feinschmeckeren! han er dog ikke saa gennemført, som vi havde tænkt os.“ Dér ovre sad Doktoren med en ung norsk Dame og sendte nervøse Øjekast over til Kaptajnen; lidt længere henne den svenske Præst med to af sine unge Piger; han sad og saa forstenet paa Kammerherren, der lige overfor ham konverserede sin Dame, den lille svenske Pige, som spillede Guitar. Kammerherren gav den overlegne Verdensmand, der vidste, hvordan saadan en lille svensk Pige skulde tages. — „Fruentimmerne er sku alle ens,“ var hans staaende Tirade, „kunde man bedømme en Hest lige saa let som et Fruentimmer, saa skulde jeg være en rig Mand inden Jul.“

Punschen dampede i Bollerne, og St. Michael og jeg var ivrig beskæftiget med at fylde Glassene. Jeg slog paa mit Glas og holdt følgende Tale: „Mine Damer og Herrer! herved afsætter jeg Kaptajnen!“ — stormende Jubel — Styrmanden slaar henrykt Asken af sin Cigaret med sin store Taa og siger: det sku’ jeg ha’ sagt, saa havde jeg Fand’emig været skudt med det samme. — „Altsaa, mine Damer og Herrer! Lykken har spillet mig Styret i Hænde i Aften, Kaptajnen er afsat,

Kaptajnen er første Gang vor Gæst, han leve!“ og St. Michael slog Guitarens Strænge, og Hurraerne dundrede i Salonen. „Frisk skænker i til Glassets Rand; thi aldrig nok man drikke kan!“ begyndte et lystigt Kor, Champagnepropperne knaldede og den skummende Vin heldtes i Bollerne. — Præsten, som sad inderst ved en Væg, stirrede vildt ud for sig, dukkede pludselig ned under Bordet og kom kravlende ud paa alle fire, satte som en stor Hund i Galop over Gulvet hen til Bogskabet, greb en Salmebog og forsvandt op paa Dækket.

Lykkelige klappede de unge Piger i Hænderne, da han var forsvunden; hans Plads var allerede udfyldt af en af de unge Mænd, som kun havde misundt ham det ene: at sidde mellem de to unge smukke Piger. St. Michael sprang over med Guitaren og sang til den unge svenske Pige: „Stäm dina Strängar, sjung om Lifvets Vår“, og hele Koret af Herrestemmer sang i med: „Stäm dina Strängar, sjung om Lifvets Vår!“ Og hun stemte sine Strænge og slog dem til Apollos Pris. I Aften havde Ægget med den haarkogte historiske Kundskab taget sin laadne Hue af og gjort grande toilette: han havde vendt den Flip, som trolig havde tjent ham i de sidste otte Dage; han selv fandt, det havde hjulpet, og Troen gør et Menneske stærkere — han meddelte mig allerede nede i en af Kahytsgangene, at han ønskede at tale ved Festen; han erindrede mig atter om det, før vi gik til Bords, og sad nu nervøs og holdt Øje med mig for at fange mit Blik og bede om Ordet. Jeg

ringede med en stor Skibsklokke, som for Tilfældet var bleven udnævnt til Dirigentklokke, og nikkede over til det lille Æg med det store Napoleonsskæg. Han rejste sig, bukkede først for mig, dernæst for Kaptajnen og endelig for den ganske Forsamling! „Jeg skal i al Ærbødighed tillade mig — at bede om Ordet for — at tillade mig — et Øjeblik at drikke — et Glas for — Doktorens Frue!“ — Saa mange vare de Herrens Ord, som Præsten siger om Søndagen. Ægget blev staaende med Glasset i Haanden og bukkede nervøst til alle Sider, uden at det dog lykkedes ham at bibringe et eneste Menneske den Tro, at han var færdig. Vi ventede en historisk Fremstilling af Ægteskabets Begyndelse hos de primitive Folk og videre Udvikling til Ægteskabet mellem Doktoren og hans Frue, som mærkeligt nok aldrig havde været paa Tale. Kun de faa vidste, at Doktoren var gift, som havde sét Fruens Portræt i Legemsstørrelse i hans Kahyt; ingen havde skænket det en Tanke. Ægget bukkede og gentog: „for Doktorens Frue,“ og i Fortvivlelsens Selvhjælp rynkede han pludselig Brynene, slog Nakken tilbage og brølede: „hun leve — Hurra!“ Fuldstændigt alene klang dette Fortvivlelsens Hurra, fordi den lille Mands pudsige Kejtethed tog alles Opmærksomhed fangen; da Hurraet døde hen, fulgte et Øjebliks pinlig Tavshed; men nu var Ægget kommet i Stemning; med en dyb Bas sang han pathetisk videre: „hun skal leve — hun skal leve, hun skal leve indtil hun dø-r.“ Det komiske i Situationen fik nu aldeles Overhaand og

kulminerede i dette sidste „dø—r“, som var saa alvorsfuldt dybt, at det kun lykkedes ham med tre Dobbelthager at faa det ud som en halvkvalt Brummen. Hele Forsamlingen stemte i: „Bra-avo, bra-avo, bravo bravissimo . . . .“, og Doktorfruens Skaal blev drukket under stor Begejstring. Men Kathleen løftede sit Glas og rev Doktorens Sjæl til sig i et brændende Blik. —

„Lad os faa en Sang,“ lød det rundt om, „St. Michael! lad os faa Deres nye Vise.“ St. Michael sprang op, og mens den unge svenske Pige accompagnerede lystigt paa Guitaren, sang han sin nye Vise om, hvordan Syvhundred' Sjæle til den „anden Verden“ kom — med „Thingvalla-la“ som Omkvæd; og for hvert Vers — der naturligvis indeholdt en eller anden diskret Hentydning til Personer i Selskabet — steg Jubelen. Men da han sang det sidste Vers, der, saavidt jeg husker, omtrent lød saaledes: „Ak Elskov — ak Elskov, Du lille bitte Nor! Jeg kan ej dy mig Venner — véd I hvem der er hans Mo'er? — „Thingvalla—la“, saa løste det i den Grad op for alles bundne Tanker, at „Gallionsfiguren“, der sad for Bordenden i graa Silkekjole, sprang op og raabte: „St. Michael, St. Michael! De faar love mig en Afskrift!“ St. Michael plantede Hænderne ved Bordkanten som om han vilde begynde en Tale, satte i ét Spring tværs over Punschebollen ud paa Gulvet og laa i næste Øjeblik i „Gallionsfiguren“s Arme. Da kendte Lystigheden ingen Grændser mere. — Skaaler blev drukket for alt og alle, og Visernes Tal var Legio; — men oppe fra det aabent-

staaende Skylight stirrede Præstens Ansigt rædselsslagent ned paa de ugudelige. — —

Klokken var henad to, Luften stille og Himlen fuld af blinkende Stjærner; langsomt duvede Skibet videre i Natten. Gennem Tummelen i Salonen trængte lidt efter lidt en Harmonikas Toner. Det var Sømanden fra Mellemdækket, der var bestilt til at spille op til Dans paa Kommandobroen. Nu stod han i Kahytskappen og arbejdede for at tiltrække sig Opmærksomheden. „Hallo, James!“ prajede Styrmanden ham, „kom her ned og faa et Glas Punsch, saa gør vi klar imens.“ Og Sømanden fik sin Punsch, og hele Selskabet drog i Procession med Harmonika og Guitarspil i Spidsen op paa Kommandobroen. — Her gik nu Dansen lystig i en Tid; men lidt efter lidt spillede Sømanden for færre og færre Par. Da han endelig havde spillet op til et Par Danse, uden at det rørte en Moderssjæl mere, kom han hen og spurgte, om han maatte gaa til Køjs. Selskabet havde efterhaanden opløst sig, og morede sig rundt om i smaa Klynger over Aftenens Begivenheder. Mens den gamle Lods underholdt sig med Värmlænderinden, hvem det morede at tale Engelsk, stoppede jeg min Aftenpibe og drev lidt rundt mellem de forskellige. Jeg søgte St. Michael, som ingen Steder var at finde. Da faldt mit Øje paa den unge svenske Piges Guitar, som laa henslængt og glemt paa en Bænk og vædedes af Nattens Dug. — Jeg tændte min lille Pibe, tog Guitaren og lagde den ned i Bestiklukafet. I Døren løb jeg paa „Kammerherren“ i en tem-

melig sørgelig Forfatning. Han stod og ravede for at holde sig fast og bildte sig aabenbart ind, at der gik en umaadelig høj Sø „De Fruentimmer,“ sagde han, da han fik Øje paa mig, „det — det, det er noget Rak; nu har jeg siddet og trakteret paa denne svenske — svenske Satan den hele Aften — og — naar det saa kommer til Stykket, saa — saa — er hun væk. Har De ikke sét hende?“ — „Jo,“ sagde jeg, „hun danser jo deroppe paa Kommandobroen.“ — „Danser,“ sagde han, „danser — de Fruentimmer er sku ogsaa saa — saa danselystne, hun danser — danser sku nok — ad Helvede til. — Jeg vil da ikke haabe, De tror — at — at jeg er beruset?“ fortsatte han, „jeg, jeg hader berusede Mennesker — jeg er glad — ja De maa nu ikke tro, jeg er altfor glad — nej, men jeg er glad for at — Gildet er forbi — for jeg hader at se disse berusede Mennesker. Véd De hvad? Jeg — har egentlig altid — holdt saa meget af Dem . . . .“ men jeg drejede ham rundt imod Trappen op til Kommandobroen og sagde: „Kammerherre! gaa nu hellere op og se, om hun danser endnu.“ — „Naa ja,“ mumlede han, mens han stavrede op ad Trappen, „man kan sku gærne — siden De siger det — la — la — la Naade gaa for Ret — og — og engagere hende en Gang til —.“ Jeg lo og drev saa smaat agterud, nydende Synet af Nattens zarte Lys over de blanke Dønninger.

Halløj! der stod et Par ved Vantet. I Guder! hvad Naturen ikke havde kunnet faa Bugt med, det havde Bacchus rakt en lille hjælpende Haand til; der stod den Dy-

dens Vogterinde, Miss Effy, og kyssede en Matros — Gang paa Gang — og jeg hørte hende stønne under hans mandsstærke Kys; der oppe i Merset sad Amor og lo, saa det klukkede! Sit Pilekogger vendte han om med Bunden i Vejret og lo og lo — ak, han havde ikke en eneste til tilbage! — „I Mørke er alle Katte graa“ tænkte jeg og drev helt agterud og satte mig i Styrbord paa det lille Tremmedæk, der bar Reserverattet lige over Roret. Et lille Hus til Tovværk og Liner delte det paa langs og afgav Rygstød til begge Sider. Jeg sad og saa' paa Loklinen, der slæbte agterud og snurrede rundt og rundt i den lysende Kølvandsstribe. Der kom nogen og satte sig paa den anden Side — „Du skal gifte Dig — og glemme,“ det var Doktorens Stemme — „Aldrig!“ — „Kathleen, vær nu fornuftig; om otte Dage er Du jo dog gift, og vi ses aldrig mere.“ — „Han kommer paa Skibet og henter mig; ha! jeg skal more mig ved at se ham faa Øje paa os to — vi skal staa ganske tæt sammen, Du, og slet ikke røre os, før han kommer helt hen.“ — „Kathleen! Du holder jo dog af ham — gift Dig og bliv lykkelig, det kommer jo an paa Dig selv; vær god imod ham — og bevar dine Minder, om Du vil.“ — „Han er jaloux,“ fortsatte Kathleen sine egne Tanker, „han bryder alt over tværs, om han faar den mindste Mistanke — hvad bryder jeg mig om det, hvis Du vil.“ — „Du skal gifte Dig, Kathleen.“ — „I tre Dage har vi elsket hinanden — var det ikke lykkeligt?“ — „Kathleen!“ og hans Stemme blev blød og smuk, „sig det én Gang til

før vi skilles.“ — „Hvad vil Du have jeg skal sige?“ — „Sig det.“ — „Jeg elsker Dig, jeg elsker Dig — Dig — og Dig alene — — men jeg tror Dig ikke. Ak! hvad har jeg lært paa denne Rejse! I Pjalte af Mænd, som er paa Hat med en Moral, som I foragter.“ — „Man skal leve sit Liv bevidst, Kathleen, i den Retning, som man én Gang fornam passede bedst for ens indre Væsen.“ — „Og dette her da?“ — „Jeg har aldrig udelukket, at det kunde ske, men jeg elsker min Hustru, og hende ofrer jeg ikke for Dig.“ — — Kathleen var instinktmæssig forud i sine Tanker; jeg hørte hende lidt efter sige: „Gud véd, hvordan Du vil synes om ham?“ Og jeg kunde føle, hvordan hun bestandig var lidt foran det hun sagde, urolig for den kommende Situation med Kæresten; paa ægte Kvindevis baade dumdristig og praktisk optaget af „det næste“; tumlende i Tankerne med alle Muligheder. — „Lov at sige mig, hvad Du synes om ham; han og hele hans Familie kommer jo og henter mig — vi drikker en Flaske Vin til Afsked med Kaptajnen og Dig — og Du siger mig, hvad Du synes om ham.“ — „Han er jo meget flink, efter alt, hvad Du har fortalt mig om ham“, svarede Doktoren lidt ubestemt.“ — „Aa!“ sagde Kathleen, „jeg kender ham jo egentlig slet ikke — hvad kender man til Livet, til Elskov, naar ens vise Fædre har opdraget én og spærret én inde fra alt og — — ja for det er dog Livet, at elske, Du — ikke sandt? — sæt han ikke kan elske — sæt han elsker modbydeligt — nej — jeg gifter mig ikke med ham! jo — hvis Du synes

om ham — Aa! — Du vil sige, Du synes om ham, bare fordi Du ikke tør andet — jeg tror Dig ikke, Du — men jeg elsker Dig — se paa mig — jeg elsker Dig. Men hvis Du ikke synes om ham — saa maa Du gøre med mig, hvad Du vil — men Du vil ikke — for din Livsretning, hvad?" — og jeg hørte hende haanende spytte ud over Lønningen. „Se imod Øst," sagde Doktoren, „nu lysner det over Havet, over dine og mine Bølger — nu fødes den Dag, Kathleen, paa hvilken vi skal skilles." — „Du — Du — Du" hørte jeg hende hviske, saa sad de ganske stille.

Lidt efter saa jeg dem gaa, langsomt, som en sort Skygge, hen over det duvende Skib.

Ak Elskov! Du underligste Magt paa Jorden. Den ædleste Kvinde vil regne den Mand for en Pjalt, som ikke ofrer sit Liv for Elskov. Men ligefuldt vil hun elske ham. —

Da jeg kom ned i Kahytten igen, sad Ægget og Guf-Guf Nr. 1 endnu med Punscheglassene foran sig og spillede Kort. Den stærke Drik havde gjort Ægget salig; højrød i Kinderne, med glindsende Øjne sad han og spillede uden at ane, hvad han gjorde. Guf-Guf Nr. 1 førte Ordet og „raadede" sin Medspiller. Men anede det gamle skikkelige Æg ikke, hvad han gjorde, saa var den anden sig saa meget mere bevidst. Han kunde aabenbart ikke blive drukken; men han nød dette, at kunne drikke Glas efter Glas gratis. Jeg stillede mig bag ved ham og saa' ham spille ud og tage Stik hjem, saa' ham tage Kort op

Indsejlingen til New-York

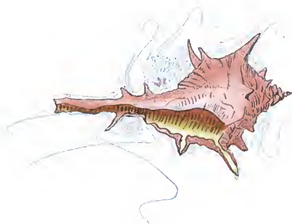
og snyde — Gang paa Gang. Han spillede falsk, den Usling. Jeg havde altid anset ham for en lav Natur; men dette, at han spillede falsk, afdækkede ham saa fuldstændigt, at jeg brast i Latter. Hvor det passede for ham! Øjeblikkelig saa' jeg, at min Haan gjorde ham usikker. „Det er jo ikke Deres Konge," sagde jeg roligt til ham; han havde ombyttet en Sparto med den. „Naa — nej," sagde han, lagde den hen, men kunde ikke dy sig for at tage en Nier i Stedet! „Gaa De hellere tilkøjs nu," sagde jeg til Ægget, „eller lad os gaa en lille Tur paa Dækket sammen; man taber let for mange Penge ved at spille med Falsknere." Det lille Æg rejste sig aldeles forbløffet og fulgtes ud med mig. Jeg kunde jo vente, at Slynglen vilde fare op — men han gjorde det ikke. Dels havde han vel Fornemmelsen af, at jeg kunde slaa ham ned med ét Slag, dels var han vel saa ussel, at han gerne tog imod Alt af et Menneske, naar saa Uvejret kunde drive over med det samme. Han krympede sig og lod, som om han ikke fattede det Hele — men da jeg kom op paa Trappen og vendte mig om, saa' jeg ham hælde den sidste Rest fra Punchebollen ud i sit Glas og tømme det med et Udtryk i sit Ansigt, som om han tænkte: „Det fik Du dog endnu gratis." —

I straalende Eftermiddagssol var vi langsomt gledne ind over New Yorks Rhed, forbi Forterne, imellem de mange Skibe, forbi Frihedsstatuen, forbi den ene Dok efter den anden, igennem den Luft, som dirrede uroligt

og fyldtes af en stor Bys underlige Brummen. Vi laa fortøjet ved Dokken, og Alt om Bord var Opløsning; men nede i Salonen sad Kaptajnen og Doktoren, Kathleen og hendes Kæreste, hans Fader og Søskende og drak et Glas Champagne for „behageligt Selskab“ og for „Fremtiden“. Og Doktoren og Kathleens Kæreste underholdt sig livligt med hinanden. Kæresten var høj og bleg med tyndt, lyst Skæg; han gjorde et behageligt, fint og intelligent Indtryk. Det var aabenbart, at Doktoren var overrasket, og de følte sig tiltrukne af hinanden. Kathleen, der var blegere end ellers, fulgte med Spænding deres Samtaler; det var ligesom noget lysnede op i hende. Doktoren tog sit Glas, saa' alvorligt paa hende, bøjede sig med et lille Smil for ham og sagde: Miss Kathleen! det har glædet mig at gøre Deres Kærestes Bekendtskab, jeg ønsker Dem til Lykke — lad mig drikke et Glas for Deres Fremtid.“ Ingen anede noget under disse almindelige Ord, men for Kathleen var de livsbestemmende. Hun blev blodrød — hun kunde have kastet sig om hans Hals og takket ham, og saa sat sig paa sin Kærestes Skød og med Stolthed sagt: her hører jeg hjemme. — Nu tog hun imod Skaalen uden et Ord; i hendes Blik laa den dybeste Taknemlighed, i Maaden, hvorpaa hun hilste ham, laa klart og tydeligt Følelsen af Venskab; og hendes Elskov? den tilhørte Atlanterhavet; den var allerede nu et Minde.

Jeg havde sagt Farvel til de forskellige, havde fulgt Värmlænderinden i Land og vendte tilbage for

efter Aftale at hente Doktoren til en Tur i Byen. Da jeg kom om Bord, var alle gaaede fraborde, og Skibet laa som en forladt Ting, snavset, fortrampet og usympathetisk. Jeg ilede agterud og ind i hans Kahyt — — der sad han paa Køjekanten med Hovedet i Hænderne og græd som en Kvinde. Han fór op, smilede gennem Taarerne og sagde: „Naa, det var godt, det var Dem, kære Ven — ja undskyld — naa — De har jo selv sét — bryd Dem ikke om mig — i Morgen er jeg all right igen — kom og lad os drikke et Glas Californiavin forinden vi gaar i Land.“ Og han tog den store Dunk, som var omspunden med lyst Straa, og skænkede i Glassene, og vi drak sammen. „Skaal Doktor,“ sagde jeg, „en Sømand tænker ikke paa det Glas Vin, han drak i Gaar.“ — „Det er vel sandt,“ svarede han, „men jeg sejler kun pro tempore — maa De huske — Skaal Sømand.“

INDTRYK AF AANDSLIVET

thvert alvorligt Menneske arbejder for at gøre Fremskridt. Man uddyber og udnytter sine Evner bestandig med Blikket aabent for de gjorte Fejl, og Hjærtet fyldt af denne ubegribelige Trang mod at fuldkommengøre.

Denne Idealisme besjæler i allerhøjeste Grad Amerikanerne. — Hos os lever der — selv i intelligente Kredse — den fuldkommen snævertsynede, selvgode Opfattelse, at Amerikaneren er en overfladisk, ufin Natur, for hvem Pengene er Livet. Det er let at se, hvorfra disse Anskuelser skrive sig: Historier fra Guldgraveriets Tider, hvor de raaeste Mennesker kom i Besiddelse af Millioner, hvor „Skidt kom til Ære uden at vide, hvad det vilde være“ — og Anekdoter om amerikanske Turister, der vurderede alt i Dollars for at imponere; Mennesker, som ikke havde andet end Pengene at imponere med; en

Race, som ganske svarer til det evropæiske Aristokratis Døgenichter. Naar saa dertil kommer en Mængde daarlig Journalistik, som skriver sig fra evropæiske Journalister, for hvem det blot gælder at skrive saa mange interessante Røverhistorier hjem som muligt og ganske overfladisk kritisere, hvad de ikke forstaa, blot for — gennem en vovet Karikatur — at hævde deres egen Overlegenhed, saa har man i store Træk Kilderne til det Billede af Amerikanere, der rundt om lever i Evropæeres Bevidsthed. Ja, der er endnu en Ting, som maaske ikke mindst bidrager til Evropæernes seminaristiske Opfattelse af Amerikanerne, den nemlig: vi kan ikke tænke os, at en Udvikling foregaar hurtigt. Og Aarsagen hertil ligger vist deri, at vi bestandig slæbe afsted med Traditioner. Det er med os, som med saa mange gamle Familier, for hvem det er gaaet tilbage, og som har maattet indskrænke sig; de har maattet flytte fra den gamle Bolig, fordi den blev for dyr; de har maattet flytte og flytte, fordi de store Lejligheder bestandig steg i Pris. Saa en skøn Dag kommer der en ung Mand og siger: Jamen Herregud! hvorfor slæber I ogsaa omkring paa alle de gamle Møbler? Og saa viser det sig, at de egentlig kun skal bruge de mange Værelser for at skaffe Plads til de mange gamle Møbler, og at de betaler en Fjerdedel af hele deres Indtægt i Husleje, fordi det aldrig er faldet dem ind, at deres Bohave var for stort.

Jeg tænker, det gaar med de fleste af vore evro-

pæiske Traditioner som med de gamle Møbler: de koster mange Penge i Husleje, de opfylder Stuerne og gør Luften kvalm og støvet.

Jeg lader ikke haant om Overleveringer og tror ikke paa nogen ubetinget Nyskabelse; men jeg anser det for en Pligt at værdsætte en Overlevering, og jeg tror, det hører til vort inderste Væsen at arbejde for at gøre Fremskridt; men dertil hører Utilfredsheden med det gamle Arbejde og deraf maa følge: Mod til under visse Omstændigheder at kassere det Gamle.

Amerikanerne have Traditioner som vi; men de have én Tradition, som overstraaler alle andre: Traditionen om deres Fædres Fremskridtsaand. Det er en Overlevering, som ildner og ægger, som bærer og gør dygtig, som endelig er adskilligt mere ideel end vore evropæiske Pulterkammertraditioner. Og den Tradition lever i Folket. — Man maa se historisk paa det amerikanske Samfund for at forstaa det. Emigranterne har haft Kniven paa Struben; de har „brændt Skibene bag sig“; de har først af Alt skullet skaffe Føden blandt Fremmede i fremmed Land; hvad Under da, at det materielle Liv har malet sig i grelle Farver. Men nu er det allerede et Aarhundred siden, at de første kæmpede for Føden og skaffede sig nye Hjem; og Slægt paa Slægt er de gaaede frem — med hin Trang til at fuldkommengøre — fra det materielle Velvære til den aandelige Udvikling. Emigranter vælter jo endnu den Dag i Dag ind i Tusindvis og Kampen for Føden er lige saa voldsom som forhen; men

nu er Amerikanerne en Nation, og Side om Side med det raaeste Forretningsliv lever Højsindet og Idealismen, Dannelsen og det ømtaalige Følelsesliv.

Grunden til, at de allerfleste kun kan fortælle om det amerikanske Samfundslivs Skyggesider, er ganske simpelt den, at det er saa vanskeligt for en Fremmed at faa Adgang til de højerestaaende Samfundsklassers Familieliv. Det samme er jo Tilfældet i Evropa, navnlig i Frankrig; man hører bestandig Klager over den tilbagevisende Holdning, som Familierne indtage til Fremmede. Men under Chicago-Udstillingen var Gæstfrihedens Porte aabne for dem, hvem Standsfæller havde givet ledende Stillinger ved Udstillingen; og man fik saaledes Lejlighed til at se mere paa faa Maaneder, end de fleste andre paa lige saa mange Aar. — Jeg har ofte hørt den Anskuelse udtalt herhjemme, at Amerika maatte være et Røverland alene af den Grund, at Evropa sendte alle sine Slyngler derover. Men man glemmer, at for hver én Slyngel som sendes derover, udvandrer maaske ti Tusinde stræbsomme Mennesker. Af den danske Bondestand alene udvandrer jo aarligt mange, navnlig fra Slesvig, Bornholm og Vestjylland, og i de fleste Tilfælde er det — desværre for os — de stræbsomste og kraftigste Naturer, som forlade os. Jeg sér ikke nogen Forringelse af det amerikanske Samfund i Evropas Udførsel af daarlige Mennesker dertil. De er saa faa i Forhold til de gode Elementer, at de ikke forslaar mere end „en Skræder i Helvede". Lad os tage én til ti Tusinde og sammenligne

det med vore egne Forhold. København har 375,000 Indbyggere; det giver 37 Slyngler — jeg tror der er flere! —

Der er noget typisk ved Amerikaneres Øjne: de udtrykker altid Opmærksomhed, hvad man med en Nystempling af Ordet kunde kalde Om-Hu, ɔ: Bevidsthed om, hvad der foregaar udenom. Hos os ser man saa ofte, at Folk blive overraskede — forbausede. Det hænder ikke en Amerikaner. Han har Om-Hu; han har altid den hurtige Iagttagers indvundne Tid til sin Raadighed. At dette er typisk tror jeg ligger i Opdragelsen. — Skulde jeg raade nogen til at studere Pædagogik, da vilde jeg sige: forlad skyndsomt det forkvaklede Evropa; her er ikke noget som helst værdifuldt at lære — men søg de amerikanske Skoler. Jeg skal i al Korthed søge at forklare, hvad der i den amerikanske Undervisning er anderledes end hos os, og hvorfor det er bedre.

Der fødes jo af og til Genier; og Amerika har blandt sine andre Genier, der omformer Verden, frembragt et pædagogisk Geni: Francis W. Parker. Hans Navn er kendt og beundret hele Unionen over; han er Forstander for Chicago's *Normal School,* en Skole for Lærere og Lærerinder samt Børneskole.

Jeg var saa heldig at komme til at kende Parker, der levede som en elsket Patriark paa den skønne *Normal School,* som laa omgivet af tyve Acres Land Havebrug. Jeg søgte hans ejendommelige Forelæsninger for Lærere og Lærerinder; de sprudlede af Aand og Dyg-

tighed; han viste mig sin Skole og lærte mig sin Lærdoms Grundtanke: *Who studies the life, to him comes the life.* — Det er Livet og Naturen, der i ét og alt danner Udgangspunktet for Opdragelsen; det er Iagttagelse og Selvtænkning, hvorpaa Hovedvægten ligger i Uddannelsen. Der er et langt, langt Forspil før Børnene naar til Bøgerne, men et Forspil, der er som Ouverturen til en Opera: det indeholder alle Ledemotiverne, som senere udvikles i Livet.

Hos os skilles Videnskaberne ad og puttes omhyggeligt sorterede i forskellige Kommodeskuffer, der aabnes for Børnene paa et bestemt Klokkeslet i en bestemt Alder uden nogen som helst indbyrdes Forbindelse eller tilstrækkelig Hensyntagen til Børns fysiske eller psykiske Evner og Anlæg. Vor Undervisning har altid forekommet mig som skematisk Vanvid, og det, at der alligevel — trods alt — gror menneskelige Mennesker op hos os, kan jeg kun se som et Vidnesbyrd om de menneskelige Aandsævners utrolige Sejglivethed.

I Amerika lader man — efter Parkers Methode — Videnskaberne gribe ind i hinanden; begynder med Totalindtryk, med Overblik og adskiller først lidt efter lidt Iagttagelserne, idet man skrider over til Uddybelse af Enkelthederne.

Hvor forskellig fra vor Begyndelse med Detailler.

Hvor menneskeligt og naturligt er ikke følgende Eksempel paa Børneundervisning:

Læreren gaar med sin Klasse ud i Skolens store

Park. De gaar ved Mosedrag eller Kildespring ud og ser, hvorledes en Bæk danner sig og bliver en lille Flod; ved Bredderne plukkes Blomster og Planter; der graves et Jordgennemsnit, saa de forskellige Lag af Muldjord, Sand, Ler eller Sten blive synlige, og Børnene maa da tegne det eller male det i Vandfarver rent naturligt. Medens Børnene bestandig er fængslede ved det, de selv har set og opdaget, fortsættes Undervisningen let i Skolen; Uddybelsen af Enkelthederne bliver en Trang, Overgangen til methodisk Selvtænkning en naturlig Følge. Der tegnes og beskrives, samtales og læres. Og hvor let falder ikke Forbindelsen mellem det sete og ikke sete. Den smeltende Sne paa Bjærgenes Toppe løber i rislende Smaastrømme mellem Stene og Kløfter, samler sig i smaa Bække og danner sig til Floder og Søer. De geografiske Begreber vokser ud og bliver klare; Geologien følger med og Fysiken dæmrer i dens Skød. Botaniken bliver morsom og fængslende under Udarbejdelsen af Billederne i Vandfarve efter de plukkede Planter. Beundringen for Naturen vokser frem under Beskrivelserne. Iagttagelsesævnen bliver ubevidst den store Grundvold for Udviklingen; Kendskabet til Naturen den faste Grund under Videnskab og Kunst.

Smaa Børn kan lære meget mere, end det hos os almindelig antages; og de bør lære mere; men Bogstaver og Tal varer det længe, før de faar Brug for. I Amerika lærer de mere, og det er langt fra, at det gaar ud over det barnlige. Foretrækker vi ikke selv de Børn,

der kommer og fortæller os om deres Iagttagelser, for dem, som aldrig kan hitte ud af noget selv? Mange Forældre havde efter min Mening mere Grund til at skamme sig over deres smaa Børns forsømte Udvikling, end til at glæde sig over deres „Barnlighed“.

I Amerika lærer Børnene at iagttage; de kan male, tegne, modellere og beskrive, før de kan læse og skrive. Men Aanden, ja selv Skolemateriellet er ogsaa et helt andet end hos os. I *Normal School* var der saaledes en hel Kælderetage indrettet til naturvidenskabelige Forsøg, til Smeltning af Metaller, til Modellering, Sløjd o. l. Der var Vægte, hvor ganske smaa Børn stod og vejede Vand mod Bly, Træ mod Jærn o. s. v. Og Tegning fulgte med alle Fagene hele Skolen igennem. Ved Anvendelsen af denne Læremethode kommer det jo i langt højere Grad an paa Lærernes Uddannelse end hos os. Lærerne faar langt større Brug for deres personlige Egenskaber; der kræves større Evner af Læreren, som hos os jo kun behøver at være theologisk Kandidat for at betragtes som egnet til at forestaa Udviklingen af alle menneskelige Evner og Dyder. I Amerika bliver Tilsynet med en Lærers Evner som Opdrager langt lettere og paalideligere, og hans Virksomhed hæves til en Kunst. Med vore Lektiepidskemethoder vil jo en Lærer ikke engang kunne faa Brug for Genialitet.

Jeg véd om Parkers Methode, at den rundt om i Amerika er udformet helt paa stedlig Bund. I Bjærgværksegne f. Eks., hvor Gruberne og Metallerne har

været det nærmeste Udgangspunkt for Børnenes Indvielse i al Viden. — Jeg har set den nydeligste ornamentale Kunst udvikle sig i Skolen. Børnene vælger sig et Træ f. Eks., tegner dets Blade, dets Frugter, Grene, Gennemsnit af Træet, kort sagt: udtømmer Kundskaben til Træet, og derover komponerer de yndefulde Border og Ornamenter. *Who studys the life, to him comes the life!* Fra Børneskolerne, som er Friskoler, gaar Eleverne over til Højskoler og Collegier, hvor Fagene udskiller sig fra hinanden, og endelig til Universiteter, hvor Skoleuddannelsen afsluttes. — Jeg spurgte engang en rig Amerikaner, der lige havde sendt sin lille Søn i Skole, hvor mange Aar Skolegangen varede; tyve Aar, svarede han mig — og saa tror man herhjemme, at Amerikanerne ikke er grundige!

Man kunde sige, at den amerikanske Skole er som concentriske Ringe med Forbindelsesled, medens den evropæiske nærmest maa opfattes som en Spiral. Har en dansk Mand det Mod at tage sin 14 Aars Søn ud af Latinskolen for at give ham en for Livet nyttigere Uddannelse, kan man være overbevist om, at Skolebestyreren vil beklage Hændelsen med de Ord: Drengen er ikke færdig, han kan ingen Ting paa det Stadium. Dette turde imidlertid ikke være Drengens Skyld, men Skolens, Spiralsystemets Skyld. Han har ikke naaet Toppen, hvor den saliggørende Samling paa Kundskabens Brokker foregaar. Anderledes er det med den amerikanske Skole. Der er System og Methode i den. Dens for-

skellige Inddelinger har hver for sig en Afslutning, som er brugelig i Livet, og dog er Forbindelsen imellem dem tilrettelagt som Trapper i samme Bygning. Hvis nogen mener, at dette er en amerikansk Idé, saa tager han fejl; nej, Princippet stammer fra ingen ringere end Pestalozzi; men Amerikanerne har annekteret det, prøvet det, omformet, udformet og gennemført det.

Evropa er i det Hele taget Amerikas Forraadskammer. Evropæerne theoretiserer; vi tager Slidet, skændes om Theorierne og lader gærne et hvilketsomhelst System, hvor daarligt det end er, leve i ca. 30 Aar, til det dør af sig selv. Amerikanerne annekterer vore Idéer og udnytter vore theoretiske Resultater; de prøver og eksperimenterer i en Uendelighed, og det skal ikke bebrejdes dem, men tjene til deres Ære. — Naar en Dreng gaar ud af den amerikanske *Common school,* saa kan han ikke alene skrive, læse og regne, men hans almene Kundskaber er, som Følge af det ovenfor beskrevne, større; og hvad der ydermere er af uskatterlig Værdi baade for ham og for det Samfund, han lever i, er, at han véd Besked med Statens Lovgivning i store Træk, med baade privat og offenlig Ejendomsret, med de forskellige Bestyrelsesgrene for Politi, for de offenlige Arbejder, Sundhedspleje o. l., hvilket har til Følge, at han ikke render for den første den bedste Politibetjent, han ser paa et Hjørne, men under kyndig Vejledning vokser lige ind i Livet som det er, og føler sig som et Led af det Hele. — I Forhold til Kvinderne som

Lærere er det kun faa Mænd, der i Amerika tager sig af Undervisningen; men da den er fælles for Drenge og Piger, faar Kvinderne jo den samme Uddannelse som Mænd, og Kvinder egner sig vist i det Hele taget bedre end Mænd til den daglige Børneundervisning. Kvinderne i Amerika indtager jo efter vore Begreber en Særstilling; de sidder gennemgaaende inde med megen Dannelse og besidder den for os Mænd saa velgørende Fordomsfrihed, som er en Følge af god Opdragelse og Ligestillethed med Mændene. Der vises dem ogsaa fra Mændenes Side en overordenlig Respekt, der ikke har nogetsomhelst tilfælles med Haneben eller med den evropæiske traditionelle Ridderlighed.

Det er efter saadanne Opdragelsesmethoder ikke underligt, at Amerikanerne har megen Sans for Naturen. Jeg havde ikke ventet det før jeg kom derover, og hver Gang jeg i Begyndelsen traf paa det, undrede det mig; først langt senere saa' jeg, det var typisk, og fandt Grunden dertil i Opdragelsen. — De har et Plus til deres Naturnydelser, som forekommer en Evropæer ganske pudsigt. De kan ikke se et Vandfald f. Eks. uden at nævne dets Højde eller forhøre sig om dets Vandmængde eller Kraft; og det er ikke nogen Materialisme, som her skinner igennem. Men Maal, Vægt og Kraft er i den Grad groet sammen med dem fra Barnsben, at de ikke kan hengive sig til den vage Æsthetiseren som en Evropæer, der lader sig nøje med, at et eller andet Fænomen er „henrivende“ eller „storslaaet“ —

nej, Amerikaneren maa have Maalet med, og kan han faa det med, forøger det ubetinget hans Nydelse.

I enhver velstillet Amerikaners Hjem findes en Bogsamling, og ofte baade en stor og en god. Selv om dette i mange Tilfælde kun er en Formsag i Lighed med, at der hos os næsten i ethvert Hus findes et Klaver, paa hvilket Husets yngste Datter japper en Vals, naar der kommer en Fremmed — saa er det sikkert i lige saa mange Tilfælde et Bevis for, at Husets Herre ikke har sparet Tid eller Umag for at opnaa den Nydelse det er at lære og at vide. Der sættes i det Hele taget Pris paa Kundskab. I alle Byer findes store Folkebibliotheker, der benyttes i en Maalestok, man ikke finder Mage til hos os, ligesom det jo er en kendt Sag, hvilke uhyre Formuer der skænkes i menneskekærlige Øjemed.

Amerikanerne ofrer meget paa deres Hjems Udstyrelse og Hyggelighed. I forskellige velhavende Hjem spejdede jeg naturligvis som Fagmand først og fremmest efter Malerierne. Men der fandtes kun faa. Det mærkelige var imidlertid, at jeg alligevel ikke savnede dem. Dels var Stuerne gennemgaaende smagfuldt udstyrede med stilfulde Møbler — for det meste i Empirestil, og det i saa smuk en Udførelse, at jeg ikke mindes at have set bedre Empire, fraregnet den, som findes i Fontainebleau Slot — dernæst med Tæpper og Kunstindustri, dels var Væggene gærne smykkede med Ornamenter, saa Stuerne fik et mere arkitektonisk Præg, end de have hos os; der var nok for den æsthetiske Sans,

og man savnede ikke vort moderne Tillæg til Møblementet: Staffelibillederne. Naturligvis fandtes der ogsaa Malerier og de skattedes højt, men Vægge fyldte med Billeder fra Loft til Gulv, som man ikke saa sjældent finder hos os, saa' jeg ingensteds der.

Mange har spurgt mig: „har da Amerika en Kunst?“ eller anket over, at det var daarlig bevendt med Kunstsansen i Amerika. Jeg tror det gaar med Kunst i et Land, som det gaar med at læse højt i en Familie. Først naar Familien er naaet saa vidt, at den har Tid til at hvile, dukker Tanken op om at læse højt. — Og Amerika er som en ung Familie, der har kæmpet haardt for Udkommet, der Stykke for Stykke har samlet sig et pænt Hjem — der begynder at faa Tid til at hvile, Smag for at læse højt og nyde, Lyst og Længsel efter stille Forædling. — Paa dette Standpunkt staar Amerika. Amerikanerne har begyndt, og med Stolthed og Glæde ser de hen til dem, som arbejder med Kunst; de beundrer dem, som Forældre beundrer de Børn, der viser „Talent“ — med al den Kærlighed og alle de Fejl, som denne Art af Beundring medfører.

Jeg spurgte mig selv paa Chicago-Udstillingen, som jeg altid spørger mig selv, naar jeg ser en Udstilling af Kunst: er der noget derimellem, Du aldrig vil glemme? Og se! mellem de amerikanske Maleres Billeder var der Ting, jeg aldrig vil glemme: Innes' og Tryon's Landskaber.

Baarne af en fin Poesi, en svulmende Stemningens

Fylde, en aldrig svigtende Adel i Følelsen staar disse Billeder for mig. Innes' er glødende og fyldige i Farve og Form; han ynder tit at male det amerikanske farvestraalende Efteraar med store Tordenbyger, rullende hen over de mægtige Landskaber; Bakker og Dale med svajende Træer, Mosedrag med Vindpust, der kommer som en Gysen over Vandene; glødende Sol mellem Træer og Græs gennem Morgentaager; eller en blomstersmykket Eng, regnvaad, omspændt af den dejlige Regnbue.

Tryon er lidt svagere, men til Gengæld mere fin og øm. Smukt skildrer han Natten over Markerne, det Stille i Naturen, Aftenens Taager, Maanens Opgang, Himmelens Stjærner. Blødt og varmt har han følt for det, han har malet; dybt og inderligt har hans Øje hvilet i Naturen. Af Portrætkunst — den Kunst, som siger mest om et Lands Standpunkt paa kunstnerisk Fremstillingsævne — findes Side om Side med de gyseligste Spekulationsportræter af berømte Mænd, malede efter Fotografier, Portrætter, der ikke staar langt tilbage for Billeder af Velasquez, karakterfulde i Opfattelsen, mesterlige i Behandlingen. Der er overhovedet megen Karakter i de gode amerikanske Portrætter.

Hvad der springer os i Øjnene som noget ganske fremmed er Indianerbillederne. Og det er let at se, at de fleste af dem er malede uden Forstaaelse af Indianerlivet, lavede efter Eventyr og vamle Historier om ædle Indianere, brune og nøgne, der plukker Lotusblomster ved en rislende Bæk, tildels paavirkede af Longfellow. Det

er saa meget mærkeligere, som det ingenlunde er vanskeligt at komme ud og leve Dør om Dør med Indianerne.

Med Hensyn til Valget af andre Æmner kunde man bebrejde den amerikanske Kunstnerstand, at den kun sjældent søger sine Opgaver i sit eget Land. — De fleste amerikanske Kunstnère har lært i Evropa, i Paris eller Tyskland, og enhver kan selvfølgelig lære, hvor han mener at lære bedst, og udvikle sig dér; men saa er det, at de allerfleste bliver hængende der, hvor de lære. De gør gode Studier, kommer ud paa egen Haand og — begynder Eftersnakkeriet. De maler de samme Æmner med samme Behandling som der, hvor de har lært.

Jeg har ofte hørt den Ytring, at Amerikanerne ikke var oprindelige i deres Kunst. Nuvel — hvilket Land i Evropa har en oprindelig Kunst? Der er ikke større Grund til at bebrejde Amerikanerne Mangel paa Originalitet end alle andre Nationer. Eftersnakkeriet er universelt. Nogen ubetinget Oprindelighed findes naturligvis ikke i Kunst. Den ene Slægt bygger paa den andens Skuldre. Men ligesaa vist som dette Forhold er historisk rigtigt, ligesaa sikkert har det konservative Princip, Fastholden af det overleverede kun en ren elementær Plads i Kunsten. Kun med det personlige Særpræg, de individuelle Nydannelser bliver Maleren Kunstner. Uden dette er hans Værker kun Eftersnakkeri, rent værdiløse for Kunstens Udvikling. Men disse Nydannelser finder vi lige saa vel i amerikansk Kunst som i al anden.

Det er en sand Skærsild at gennemgaa saa mange Billeder paa én Gang som paa en Verdensudstilling. Man plages overalt af Eftersnakkeriet. — Der har levet én Millet, som har gjort dybt Indtryk ved sine Skildringer af den fattige Bondes Liv i den ensomme Natur; og saa kommer der i alle Lande, lige fra Frankrig og nedefter, en Hærskare af Eftersnakkere blandt Malere og Billedhuggere, som maler Bønder, der graver, Bønder, der gaar til Arbejde, Bønder, der høster; alt i Millets Manér — de Bønder: Det er i Maleriet som i Literaturen; hvor er vi ikke plagede af Zolas Eftersnakkere; hvad har vi ikke maattet døje af J. P. Jacobsens Kopister!

Dér ligger de amerikanske Byer med deres ejendommelige Folkeliv — mens deres Malere skildrer italienske Byidyller eller Gadeliv. Der lever Farmerne deres ensomme Liv paa Prairierne i den dejligste Natur paa de uendelige, bølgende Sletter — mens Malerne søger Bretagnes Bønder. Der er de mægtige Jærnværker, hvoraf enkelte beskæftiger op til 8000 Arbejdere; der er Sølv- og Kobberminer — men kun altfor sjældent finder man Billeder, som fortæller om Arbejdernes Liv og Vilkaar.

Den bedste Kunst finder man — som jeg begyndte med — i Naturskildringer, i Stemninger fra Naturen. Det er ligesom de amerikanske Malere, paa enkelte Undtagelser nær, ikke endnu er naaede op til Menneskeskildring. —

De yngre amerikanske Malere har mere selvstæn-

digt set sig om i Verden. Det gaar med dem, som det gaar med de yngste Slægtled hos os: de fødes bogstaveligt med den Udvikling, som de ældre har kæmpet sig frem til. Langsomt gaar det i Evropa frem mod de nye Skolers Maal: større Kraftfylde i Udtryksmaaden, mere Sammentrængthed i Indholdet. — I Amerika er de nye Skoler i fuldt Flor.

Der er ingen Væsensforskel mellem det nye og det gamle i Kunsten, kun en Gradsforskel; og ser man historisk paa Tingene, saa var det ny, som nu kommer, allerede gammelt, før det gamle, vi har, blev nyt.

Det var ikke paa Verdensudstillingen man saa den moderne Kunst — i alt Fald kun i ganske faa, men forresten meget gode Billeder — den lever i Amerika, som her, uforstaaet af det store Publikum.

Jeg saa' i New Yorks Kunstnerforening en udmærket Udstilling af moderne Kunst, mere dekorativ, mindre spekulativ og mere livskraftig end man ser slige Udstillinger i Evropa. Som sagt: de yngste Slægter fødes med den Udvikling, vi andre kæmper os frem til. Den ene Kunstskole og Musæumsbygning rejser sig efter den anden i Amerika, der arbejdes med Dygtighed og Genialitet; og ret mange Slægtled gaar der vel næppe, før Amerika er fløjet os forbi paa Kunstens Omraade, som det allerede er det paa Teknikens.

Arkitekturen i Amerika staar sikkert højere end noget andet Sted i Verden. Jeg vil ikke her tale om

de pragtfulde og dejligt indrettede Villaer, som omgiver de store Byers Forretningsmidtpunkter, men kun om de store Bygninger som er indrettede til Forretningsbrug.

Foruden Hensigten med Bygningen er det paafaldende, hvor Materialet har skabt Stilen. Fundamenter af vældige Granitblokke bærer de øverste Etager, og Fundamenterne er ikke at forstaa som et Underlag nede ved Jorden; nej, de hæve sig i en Højde som op til Taget af vore højeste Bygninger. Disse fem, seks Hundrede Fod høje, firkantede Kolosser er rene Mesterværker af Arkitektur. Linier og Flader er behageligt beherskede, og de trykker ikke ved deres Størrelse; man undrer sig snarere over, at de ikke virker større; man glædes over det dejlige Raastof, som er anvendt: Granit og Terracotta udvendig, Marmor og Bronce indvendig; man beundrer Terracotta-Façadernes ligelige og smukke Farve. Der er ikke noget af alt dette med Forhus, Mellembygning og Bagbygning, Opgang A, B, C. Nej, paa disse Bygninger er én Indgang, som man kan se hvor er: den store Granitbue midt i Façaden, udsmyk-

Brooklyn-Broen i New York

ket med Ornamenter, som Granitsten har skabt, kraftige og bløde — det ser ud, som en Kunstner havde hugget sin Bolig i en Klippe. Man gaar ind over Mosaikgulv i det nederste Stokværks store Forhal, hvor Elevatorerne — 6, 8, 12 i Tallet — indenfor smukt forarbejdede Broncegitre farer op og ned.

Paa Siderne fører ubenyttede Marmortrapper med Smedejærns- eller Bronce-Rækværk op til de øverste Etager. Hele Bygningen har elektrisk Lys, Varme, koldt og varmt Vand, Waterklosetter, dampdreven Ventilation og Tilstrømning af frisk Luft; og alle disse Herligheder besørges af Husets egne Maskiner i Kælderetagen. Det er, som om man der kom ned i en større Fabrik; et enormt Maskinrum, hvor Maskinerne Side om Side dækker den betonlagte Gulvflade. —

I Hotellerne er Underetagerne indrettede til Skrivestuer, hvor mange Forretninger daglig afgøres; der er Barber- og Frisørstuer, Vaskerum med koldt og varmt Vand, der er Modtagelsesværelse og den store Forhal, samt „Barren“, den lange Disk, hvor Drikkevarer udskænkes. —

En af Chicagos smukkeste Bygninger er *The Rookery* — „Ravnereden“, som den hedder efter de Rønner, der laa paa dens Grund i tidligere Dage. — I arkitektonisk Henseende, er den saa prydelig, som tænkes kan. Den er som andre lignende Bygninger opført af Granit og Terracotta. Hele den bærende Konstruktion er Staal, Fundamentet Granit og i den buede Portal er udhugget

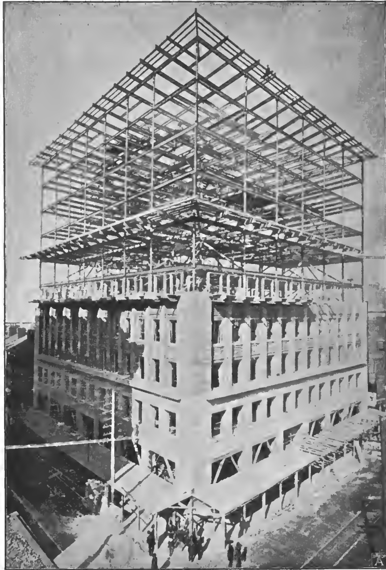
morsomme Ravneunger, som forbinder sig med Ornamentiken. Ganske lidt tilspidser Bygningen sig opefter og Hjørnerne er afrundede. Façadens Farve er næsten lækker — en graalig Chocoladefarve — de arkitektoniske Linier er opadløbende; smalle Pilastre forbinder Vinduerne i flere Etager med hinanden. —

Fru Heiberg gjorde en Gang den Bemærkning, at hun foretrak den ordinære Murstensbygning paa Hjørnet af Lille Kongensgade og Kongens Nytorv fremfor mange arkitektoniske Bygninger, blot fordi Linierne løb op ad uden at være gennembrudte af Gesimser. Kun faa har Sans for sligt.

I *Rookery* er der, som i Banker, afsondrede Stenkældere til Pengeskabe; Marmortrapper fører derned og smukke Smedejærnsdøre lukker for Skattene. I Bygningens Midte er en mosaiklagt Gaard med Glastag; Broncekandelabre, Butiker, Frokostrum for Husets mange Forretningsfolk, Barberstuer o. l. — Gaardens Glastag ligger i første Etage; derfor er der direkte Lys i alle de ovenliggende Etager. Murene, som vender ud mod Gaarden, er af hvide, glacerede Sten med forgyldte Pilastre og Vinduesposter. Foroven borttager ingen Gesims Lyset, men Fliser af gult glasseret Ler med originale Ornamenter afslutter de store Murflader. Øverst i Bygningen findes Arkitektens — Burnham's — Tegnestuer og Kontorer. Der fandtes Gymnastikrum med Apparater for de unge Arkitekter, som arbejdede hos ham. Inden-

for Jærndøre brandfrie Stuer, hvor Tegninger hang paa Ruller. Burnhams eget Kontor var smukt udstyret med udskaarne Egetræs-Paneler og Bogskabe; et stort Bord med seks Lænestole stod midt i Værelset, og Væggene var dækkede af Modeller og Tegninger. Midt for et Vindu stod et lille elegant Bord med Hovedtelefon til hele Unionen. — Er en saadan Bygning ikke Bevis paa Civilisation, for høj Kultur? Der er saa langt mere, end hvad Penge kan skaffe; ja, man tænker end ikke paa de Millioner, som Bygningen har kostet at opføre, saa helt optages man af Smagen og Snillet. Naturligvis bygges der ogsaa frygtelige Kaserner, men hvor bygges ikke de? — Det er saa ganske latterligt at høre Folk herhjemme kimse ad de amerikanske „Skyskrabere". Hvad har vi selv af moderne, private Bygninger andet end de tarveligste Provinskaserner. Ja selv vore moderne Bygninger i Evropa, som den tyske Rigsdagsbygning eller Paris' „Pantheon" er kun Uoriginalitet og ren Dilletantisme imod en Bygning som *The Rookery.* — Jeg kunde nævne endnu mange fortrinlige Bygninger, som *The Temple;* der har vor Landsmand Billedhuggeren Carl Rohl-Smith sit Atelier beliggende i 13de Etage, hvortil Adgangen med Elevator er lige saa bekvem, som om det laa i Stueetagen. — Der er *Union League Club;* hvor har vi hos os en lignende Klubbygning?

Morsomt er det at se, hvorledes disse kolossale Bygninger opføres. Som Regel kan man se hele Ske-

En Bygning under Opførelse

lettet af Staal staa sammenskruet, før Murene paabegyndes. Det er saaledes ikke, som hos os, Murene, der bærer de forskellige Etagers Jærn- eller Staalbjælker, men Grunden, der — ved Beregninger over den indvendige Konstruktions Tryk — bærer Bygningen med ensartet Vægt over hele sin Flade. — —

I politisk Henseende frembyder Amerika et underligt Skue. — Yankeerne nedstammer jo fra de engelske Puritanere, der i det 17de Aarhundrede udvandrede til Nordamerika; de er Børn af den engelske Revolutions Fædre; men hvad der mislykkedes for disse i Moderlandet, omformedes og trivedes i den nye Jord for de yngre Slægter. Det var dem, som mod det engelske Overherredømme rejste den skæbnesvangre Modstand, fremkaldt ved den engelske Regerings Skattepaalæg; det var dem, som først ofrede Blod i Uafhængighedskrigen. — De forskellige Staters Utilfredshed med den fælles Overregering havde jo Frigørelsen fra Englænderne til Følge, og fra hin Tid under Washington maa man regne Amerikas politiske Historie.

Det første man indsaa', efter at have rystet den fælles Overregering af sig, var Nødvendigheden af at have en fælles Overregering. Fordelene ved Staternes Sammenslutning var for iøjnefaldende til, at disse ikke, efter i Fællesskab at have rystet Aaget af sig, skulde blive sammen til fælles Bedste. — Naar Amerikanerne har fuldført det genialeste og mest fuldendte af alle politiske Storværker: Staternes Sammenslutning og Or-

ganisation, saa har de jo ogsaa til deres Arbejde haft en uvurderlig Støtte i én Ting, nemlig det fælles Sprog. Naar man rejser tværs over dette mægtige Fastland, saa gør det et uudsletteligt Indtryk bestandig at træffe det samme Sprog. Man føler, hvor let Sproget fører de samme Tanker, den samme Civilisation med sig fra Kyst til Kyst. Den Gang Staterne forenede sig, var Alles Blikke rettet paa Sammenslutning; det stod enhver Stat aaben at melde sig ind i Forbundet; man sendte sine Repræsentanter til „Kamret“ — *the house* — i Forhold til Folkemængden; man sammensatte „Senatet“ af tvende Senatorer fra hver Stat. Men først efter den saakaldte Slavekrig fik den hele Statsbygning sin nuværende Fasthed. Det var jo, som bekendt, slet ikke Slavespørgsmaalet, der affødte Krigen, men Striden opstod mellem Beskyttelses- og Frihandelsmænd ved Spørgsmaalet om, hvorvidt en Stat havde Ret til at melde sig ud af Forbundet.

Sydstaterne, hvis Befolkning for Størstedelen bestod af de ikke stemmeberettigede sorte Slaver, vilde ikke lystre den fælles Overregering, og besluttede sig da simpelthen til at melde sig ud af Forbundet. Man ser let, hvor afgørende dette Spørgsmaal var for den hele Statsdannelses Fremtid. Nordstaterne, som jo dels var de mægtigste, dels sad inde med Intelligensen, besejrede som bekendt Sydstaterne efter den fleraarige Borgerkrig; Unionen blev genoprettet og det blev fastslaaet, at en Stat ikke kunde udmelde sig af den. —

Omtrent som det gik i denne Krig er det senere gaaet med alle store politiske Spørgsmaal i de forenede Stater: de er ikke forløbne uden lange, hæftige Kampe, men de har altid medført Resultater og Forbedring. Blodige Kampe har jo ikke fundet Sted siden 1865; men Sindene har været i lige saa hæftigt Oprør. Det er forbavsende, med hvilken Energi og Retfærdighedsfølelse Regeringerne har vidst at vogte Enkeltmands Ret og forbedre Forholdene, saaledes i Kampen imod de forhadte *Trusts,* de altbeherskende Aktieselskaber, i Indførelsen af Eksaminationer for Embedsmænd o. l. Ihvorvel man mener, at Domstolene endnu lader meget tilbage at ønske, saa har de dog en stor Fordel fremfor engelske Domstole f. Eks., der maa adlyde en Lov, som er givet af Parlamentet; den amerikanske Ret er forpligtet til ikke at adlyde en given Lov, naar den strider mod Konstitutionen.

Saalænge Livskilderne er ubegrænsede i et Land, er der ingen social Politik; saalænge det ene Menneske efter det andet bliver Millionær, og de andre ser, de kan naa det samme, er der ingen social Politik. Men efterhaanden som det klarer sig, at det kun er de enkelte, som har Evnerne til at omforme alt til Kapital for sig selv; og efterhaanden som Kapitalerne vokser og bliver brugt som Magtmidler imod de Kapitalløse, saa fødes det sociale Spørgsmaal. Thi social Politik er jo i Grunden ikke andet, end hvad jeg en Gang hørte en af vore Politikere udtale: at tage fra dem, som har noget, og

give til dem, som ikke har noget, og fordele Smærterne mellem dem paa den ene Side og bilde dem paa den anden Side ind, at de Smuler, de faar, i Grunden er umaadelig store Brød. — Kapitalerne har jo alt nu samlet sig paa Enkeltmænds Hænder i en Udstrækning, som vi i Evropa slet ikke kender. Der findes i Amerika flere end én, som ejer mere, end det halve Danmark er værd i Penge. Der findes Hundreder i hver af de større Byer, som er Millionærer, og allerede nu ser vi jo, hvorledes de Kapitalløse begynder at samle sig. Der forestaar maaske Amerika langt frygteligere Tider, end vi kan vente i Evropa. Men det sociale Spørgsmaals Løsning dæmrer allerede nu derovre, og den store Reformator, det sociale Geni, Henry George, forbereder Fremtidens Tanker.

Mændene i de højere stillede Samfundslag har gennemgaaende ingen social-politisk Interesse, og tænker næppe selv paa, hvor hurtig Udviklingen foregaar omkring dem, ja de deltager end ikke i Valgene.

Endnu dækker Bjærgene over ukendte Skatte, og før de tredive Millioner Acres uopdyrket Land, der endnu hviler som Jomfrujord, bliver optaget, før træder vel heller ikke Henry Georges Tanke om Jordrenten og den fælles Ejendomsret til Jorden frem i Virkeligheden med sit flammende Sværd i Haanden.

I Evropa skatter vi Edison. Vi kommer til at følge Francis Parker og til at rette os efter Henry George.

Jeg kunde have Lyst til at raabe et Mene Tekel ud over Evropa! Uden Kanoner vil Amerika sejre over Dig. Din Mistro vil forvandle sig til Misundelse, og udlét og frygtsom vil Du staa ved Vejkanten med Din aristokratiske Stamtavle i Haanden. Din Originalitet vil udslettes, og Amerika blive det Forbillede, hvorefter Du vil danne Dig.

FARM OG PRAIRIE

ndnu hører jeg Lyden af de store Malmklokker paa „North Western Line“s mægtige Lokomotiver. Ikke anede jeg, at jeg selv skulde komme til at lade Klokken lyde langt, langt ude paa Prairierne, da jeg i Selskab med en dansk Farmer langsomt gled ud gennem Chicagos dunstfyldte Gader under Lokomotivklokkens ensformige ding—ding, ding—ding. Jeg kørte gennem Illinois, bakket og løvrigt, hvor Majsen stod frodig-grøn i velplejede Marker af rød Jord. Smaa Floder og Bække gled mellem gule Lerskrænter, smaa Søer og Moseskrænter stod fulde af Liljekonvaller eller dækkede med et Tæppe af blomstrende Aakander. Aftenen var lun og stille, og mens Sollyset svandt, blundede jeg ind i Kupeen. Træt og forjaget af Udstillingsarbejdet i Chicago, som just da var endt, havde jeg besluttet mig til at tage en 14-Dages Tur ud paa Prairierne for at

se, hvorledes Farmere levede der, og hvad Prairie egentlig var for noget.

Da jeg, endnu halvt blundende, slog Øjnene op, var det blevet mørkt og Maanen stod klar og højt, højt oppe. Det var rigtig Sommernat. Jeg satte mig og saa' ud og undredes, for over Marker og mellem Træer hoppede og gnistrede hundreder af smaa, klare Lyn — det var, som Stjærnerne var komne ned og dansede paa Engene, mens Menneskene sov i Nattens stille Timer — det var Ildfluerne, som sværmede i Mørket.

Som vi nu kørte, saa' jeg Træ paa Træ, fler og fler, en hel Skov vokse i Vand paa begge Sider af Toget; jeg begreb ikke ret, hvad det var, skulde lige til at spørge, da vi pludselig sagtnede Farten, og Konduktøren stak Hovedet ind og raabte: „Missisippi!“ Det gav et Sæt i mig. Der er noget saa uendelig betagende over en stor glidende Flod ved Nat. Ganske langsomt gik Toget ud over Floden. Jeg satte mig paa Trappetrinene uden for paa Platformen og saa' paa den dejlige Flod. Bred som en Sø gled den vældige Vandmasse stille, ustandselig af Sted, og Maane-

spejlingerne dannede fantastiske Figurer i Strømmens Hvirvler. Saa kørte vi over en Ø; men det var kun en Skov i Floden, for Vandet var højt og havde ganske skjult Øen; det rislede og strømmede mellem Stammerne og bøjede de unge Træer og lod Bladene vippe og blinke i de maanelyse Krusninger, som Sølvpoplers Blade i Vinden. — Atter den store Vandflade med de fantastiske Hvirvler; og Toget tog mere og mere Fart, store Træer kastede Mørke ned paa os, vi var over Floden og kørte i Jova.

Den næste Dags Eftermiddag gled vi ind over Prairien. De fleste Mennesker siger uvilkaarligt, naar de kører gennem Bjærglandskaber: „hvor her er dejligt, hvor rig en Afveksling,“ og alle er enige. Prairierne kaldes ensformige, flade, uudholdelige og kedelige. Men kør i en lille Vogn eller gaa paa Prairien, lev paa den og føl den Frihed, som dens vide Horisont giver Tanken, den Plads for Anelser, som dens Uendelighed skænker Sindet, den Ro, som dens høje Himmel sænker over den stille Betragtning. Bjærgene spærre Vejen for den, som elsker at se fremad, deres Skygger er mørke og lange, de sender Tanken tilbage, som Ekko sender Lyden, og mørkner Sindet; men Prairien er som Havet, hvor Lyset skifter over den store bølgede Flade og altid bringer Øjet til at se og Tanken i Bevægelse.

Ved Aftentide standsede vi ved en lille By, som hedder Redfield, langt vesterpaa i Syd-Dacota. Her skulde være godt og billigt Land at faa, og min Led-

sager, den danske Farmer, havde til Hensigt at opsøge det fordelagtigste Land i S. Dacota til Bosættelse *(settling)* for Danske.

Se, Jærnbaneselskaberne, som i Amerika alle er private, er selvfølgelig interesserede i, at de Landstrækninger, som Banerne gennemløbe, ere saa befolkede som muligt; de viser da overordentlig Elskværdighed mod Folk, som kommer for at se Landet med den Hensigt at købe, om de ellers finder Behag deri. Og „North Western Line“ sendte da en af sine mest betroede Agenter, en Mr. Ashley, ud at møde os, for at han kunde være os behjælpelig paa Ekspeditionen, og senere en anden, Mr. Westen, da Ashley paa Grund af Forretninger maatte forlade os. Jeg var straks helt ked af at skulle have saadant Kompagniskab, men Amerikanerne ere ikke, som man forestiller sig dem herhjemme. Allerede i Chicago havde jeg truffet mange Amerikanere, som jeg syntes svært godt om; og jeg tror nok, jeg tør sige, at der gennemgaaende er noget hæderligt og elskværdig menneskeligt ved dem, som man maa holde af. Disse Agenter havde selv ikke noget at sælge, de var i Jærnbanens Tjeneste; Banen var anlagt gennem frugtbare Egne, det gjaldt kun om, at Folk saa disse Egne og bedømte dem efter Selvsyn.

Mr. Westen sørgede da først i Redfield for at underrette Folk om, hvem vi var og hvad vi ønskede. Lidt efter lidt samledes da flere af Byraadets Medlemmer, Købmænd, med os paa Byens lille Hotel og var helt

Vilde Heste rides til i en Prairieby

glade for de fremmede Gæster; og mens et Par Vogne blev forspændte, indbød de os til at se Byens største Herlighed: Sprøjtehuset. Vi vandrede da alle op langs de smaa Træhuse paa Træfortovet til Sprøjtehuset, og paa Vejen viste de os, at rundt om i Byen stak Jærnrør op af Jorden; det var Byens Vandrør, og Vandet strømmede med stor Kraft fra dem, trods Byen intet Vandværk havde. Og Byraadsmedlemmerne smilede og sagde, at nu skulde vi straks faa at se Vandets fulde Kraft i Sprøjtehuset, og saa skulde vi ud til „Kilden". Det viste sig da senere, at artesiske Brønde bores over hele Syd-Dacota; overalt hvor man borer, er der Vand, dejlig rent, velsmagende Vand, der spruder med stor Kraft og forsyner alle de smaa Prairiebyer. Hvor Farmerne har Raad til det, lader de bore og bruger Vandets Kraft til Drivkraft; i Egnen om Redfield var der saaledes 15 artesiske Kilder, og to af dem drev Melmøller. — 75 Fod straalede Vandet i Vejret fra Sprøjteslangen, og 3 Mand havde Møje nok med at styre den. — Saa kom Vognene, disse smaa lette, tyndhjulede Vogne, forspændte med indianske Heste, nydelige Smaadyr, der i Typen falder imellem Kosak- og Araberheste. Da vi var stegne til Vogns og sad og bredte Ulveskind over Knæene mod Aftenkøligheden, tiltrak nogle Ryttere sig vor Opmærksomhed. Jeg begreb ikke, hvad der gik af dem; de var tre, i høje Sadler, i Ulveskindsbukser med Haarene udvendig, graa Bulehatte og Pistoler i Bæltet; og alle tre Heste dansede og sprang omkring, saa det

var aldeles ubegribeligt, at Rytterne ikke blev kastede af. Det var da „Cowboys“, som de kaldes, Hyrder, som vogter de store Kvæghjorde fra Hesteryggen, og som rider vilde Heste til; en dagligdags Begivenhed for Beboerne paa Stedet, men højst morsomt for en fremmed at se. Det smager af Eventyret, af de primitive Naturtilstande — men det er da ogsaa kun 15 Aar siden, at Indianerne jagede Bøfler i Spink Sogn, hvori Redfield ligger; 15 Aar! og i den korte Tid er der anlagt 150 (engl.) Mile Jærnbane, og der er kommet 12,000 Indbyggere. I 1880 byggedes den første Skole; nu findes der ikke mindre end 183 Skolelærere og 10 Professorer ved forskellige Kollegier, og dog er det forsvindende, hvad der er opdyrket af Jord, imod de uendelige Strækninger af Prairie, som Menneskehaand endnu aldrig har berørt. — Vi kørte en halv Times Vej uden for Byen, og de smaa, lette Heste dansede af Sted med de tyndhjulede Vogne og vadede gennem det høje Prairiegræs. Aftenen var kølig og klar, og hist og her fra en Pæl eller fra højt Græs sendte den store Prairielærke sine dejlige Toner ud imod os. Oppe paa en Højde brusede Kilden fra ustandselige Væld 900 Fod under Jorden; lidt længere nede havde den dannet en hel lille Sø. Men mit Blik gled forbi Kilden og ud over Søen, langt, langt ud over den mægtige Prairie; der laa den for mig under Aftenhimlens Glød i lange, ensartede Bølger, som Vinden gennem Tiderne havde dannet. Som Atlanterhavet efter Storm kommer til Ro i lange bløde Dønninger, saaledes syntes det mig,

at det maatte have stormet her i Tidernes Morgen, at Vinden maatte have pisket Landet som den pisker Havet, men at Landet havde været den for mægtigt, saa den var flygtet langt bort og Jorden havde lagt sig til Hvile og gemte Mindet om Kampen i sine lange, bløde Bølgedale. Saa sang Lærken sin Aftensang, og jeg tænkte, det var den samme, som den sang, da Freden kom, for mange tusinde Aar tilbage.

I en Luft saa ren, som Hammerslag paa Staal, i en strygende Fart, saa rask som de indianske Ponnyer vilde løbe, gik det over Prairien op og ned i lange bølgede Bevægelser. Som om Elverpigerne havde kastet deres Slør i Græsset, da Solen steg, saaledes laa Spindelvævene paa kryds og tværs over det høje Græs. Dugdraaberne forenede alle de fine Traade, saa Vævene lignede graa Slør, overdryssede med Diamanter; der laa de alle sammen saa uberørte, som om de endnu tilhørte Nattens Drømme. Men Hestenes lette Hove berørte dem, saa de skjalv sammen, og Græssene vippede i Vejret og saa', at det var lys Dag med straalende Solskin.

Der red en Hyrde, en underlig, mørk, alvorlig Fyr, med Pistoler i sit røde Skærf, og foran ham mylrede Faar med smaa nysselige springende Lam. Vi standsede og spurgte ham, hvor mange der var i Flokken; halvandet Tusind — saa kørte vi rask afsted igen. Rundt om plaskede Prairiehønsene op, og hist og her sad en Hare paa Bagbene af Forbavselse. Vi kom til store, stille Søer uden Fisk, kransede med Pil og Siv. Lang-

Aften paa Prairien

somt gled Vildænderne to og to ud fra Bredden, hvor vi holdt, og kiggede nysgerrigt tilbage, og store Flokke af Ugler lettede lydløst fra Pilebudskadsene, slog en Kreds ud over det stille Vand og forsvandt igen mellem Pile. Paa Sivene sad sorte Fugle med rødt og gult Bryst og fløjtede saa fredeligt. Alle disse Dyr havde maaske aldrig set Mennesker før; man kunde gaa ganske nær til dem, før de fløj op, og saa fløj de kun et lille Stykke.

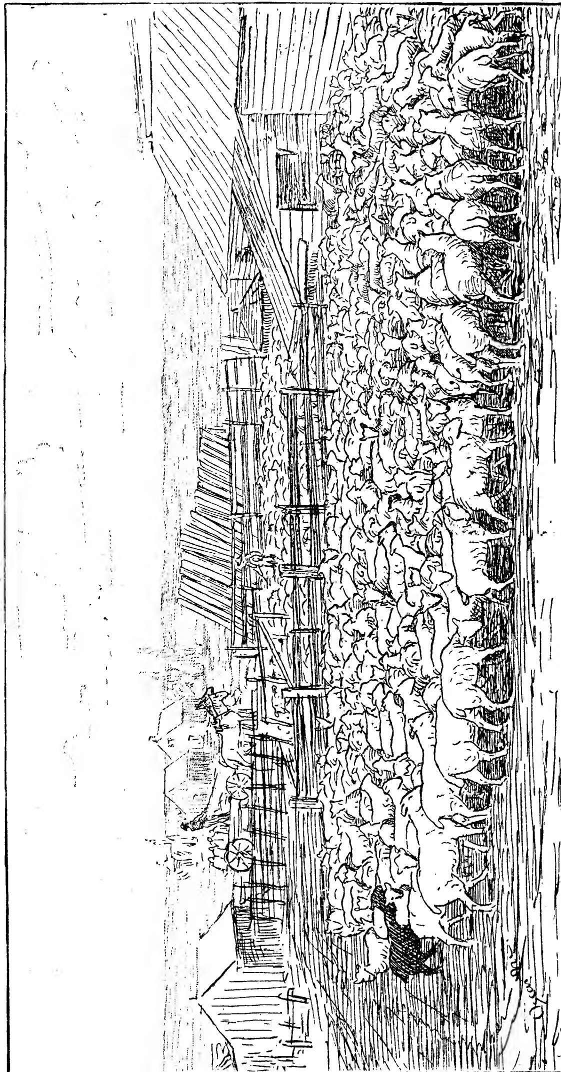

En af de ældste Blokhus-Farme i Nærheden af Missourifloden

Hist og her, med milelange Afstande mellem, skimtede vi smaa graa Træhuse; det var Avlsgaarde *(farms)*.

Med Spænding imødesaa' jeg Øjeblikket, hvor vi skulde naa en Farm, se den og tale med Folkene.

Saa lille den synede, den Farm vi nærmede os; men det var de store Omgivelser, der gjorde det. Hyrdehundene fløj os i Møde, da vi kørte — ja ind kan jeg ikke sige, for der findes hverken Stengærde eller Hegn om Bygningerne — da vi kørte op paa Grønsværet

Faarefolde i en Farm paa Prairierne

mellem Stuehuset og den store Stald. Vi traf kun et Par Karle, som paa Spørgsmaal fortalte os, at Farmen var paa 800 Acres Land, og at de havde 20 Heste i Stalden; det var altsaa en stor Farm, og dog var Stuehuset kun et lille Træhus. Det er karakteristisk for Farmene, at alt, hvad der vedkommer Avlen er stort og solidt bygget, mens Stuehusene ofte kun er opførte af Græstørv i en Fordybning af Jorden. Vi kørte ind mellem Bygningerne langs store Faarefolde, hvor flere Hundrede Faar var drevne ind for at klippes. Ude paa den anden Side af Bygningerne var lagt en Vej ud paa 40 Alens Bredde med Indhegninger paa Siderne, og Køerne kom just drivende ind for at malkes; her er det ikke Kvindearbejde at malke, for Kvinderne ere i Mindretal og kan faa bedre Anvendelse for deres Tid og Evner. Oppe for Enden af Vejen var Manden og Konen sysselsatte, der var Vandingstrugene, og Konen vandede Heste, mens Manden havde travlt ved den artesiske Brønd, som lige var bleven færdig. Vandet brusede fra de store Jærnrør, og Farmeren fortalte os, at han skulde have ledet det hen til Maskinerne, og at det havde 5 Hestes Kraft. Det er smukke Mænd, disse amerikanske Farmere, høje og slanke, med langt Fuldskæg, og altid ser man dem selv arbejde med, gerne i Flonels Skjorte, korte Skaftestøvler og Handsker! altid Handsker, sammensnørede paa Haandens Yderside; det er som Værn mod Moskitobid, at de bære dem.

Mens vore Heste blev vandede, bød Konen os

ind i Huset, hvor alt var rent og nydeligt, Vægge og Lofter tapetserede med lyse, smaablomstrede Tapeter. Hvor var hun forskellig fra vore Bønderkoner! Hun forsvandt ikke straks for at lave Kaffe, men stod høj og alvorlig med den samme naturlige Værdighed, som er de amerikanske Damer egen, og førte Samtalen. Og det var ikke et Tilfælde; nej, rundt om paa forskellige Farme, som jeg senere besøgte, traf jeg det samme hos Konerne: en intelligent, bevidst, „ladylike“ Optræden, som virkede meget behageligt. Saa gav vi Appelsiner til de smaa Børn, som dér, ligesom her, troskyldigt troede, at Kalvene vare deres, og fortalte os om alle de Spilopper, som Føllene gjorde dem, sagde et amerikansk Farvel til Folkene og kørte videre. Tyskerne sige: „Wenn Weiber von einander gehn, dann bleiben sie noch lange stehn“; saaledes gaar det ogsaa os Danske, naar vi paa Landet skal tage Afsked fra en Gaard; men i Amerika er det pudsigt at se, hvorledes Folk bogstavelig straks efter at have sagt *goodbye* én Gang, vender sig til deres Arbejde igen. Vi kørte da langs en lille Skov af Popler og Asketræer, helt store og fyldige; hvert Træ i den var, som alle Træer paa Prairien, plantet af Farmerne; men alt gror jo hurtigt der, og Skoven var da ogsaa kun 9 Aar gammel. — Rask gik det igen af Sted over mod en anden Farm, saa fjern, at det varede en Time, før vi fik den i Sigte; men der skulde bo Skandinaver, og dem vilde jeg naturligvis gerne se og tale med.

I Horisonten trak violette Regnbyger op, og Sol-

lyset paa det gulgrønne Græs fremkaldte som Modsætning en uforlignelig Farvepragt; men Amerikanerne pakkede ud, hvad de havde af Uldtæpper. Paa den ene Prairiebølge efter den anden slukkedes Sollyset, og med en rivende Fart væltede de store Skymasser frem, i lange, graahvide, uldne Tunger, som det ene Øjeblik stod stille og det næste skød sig ud, som en Snegl skyder sig af sit Hus. De sendte tynde Følehorn endnu længere ud, beskrev pludselig en Bue ned mod Jorden for atter at staa stille et Øjeblik og saa fortsætte de uberegnelige Bevægelser. — Jeg styrer gerne en Baad, naar det lyster Vinden og Havet at komme med Overraskelser, og jeg kører gerne et Par Heste, naar Kørslen gaar ud over den hverdagslige Strandvejskørsel, naar Hestene fordre en bøjelig Arm og stærke Hænder, med andre Ord: naar der er noget spændende ved det, er jeg i mit Es. —

Lystigt knaldede Lynene ned i Prairien rundt om os, saa Hestene satte i Haserne; Farmen var ikke saa langt borte nu, at alt Haab var ude om at naa den, før den vældige Regn, der kom løbende som en graa Væg over Prairien, halvt bagfra, halvt paa Siden af os, vilde overfalde os. Og saa lod jeg Hestene strække ud. Det er en ren Nydelse at se, hvad disse indianske Ponnyer kan præstere af Trav. De strøg af Sted; det var ligesom de blev lavere for at stryge des hurtigere langs Jorden. Lidt sinkede det jo, naar en af dem en sjælden Gang slog over i Galop — en Hest kan jo kun falde i Trav igen efter Galop ved at mindske Farten ganske betydeligt

— og Regnen halede ind paa os. En enkelt stor Draabe kom flyvende, næsten horisontalt, og sprang som en Boble, naar den traf Vognen. Knapt fem—seks Hundrede Alen fra en stor Halmstak uden for Farmen hørte vi en Brusen bag os, og i samme Nu væltede Regnen ned over os og hyllede os næsten i Tusmørke. Det var kun Sekunder om at gøre, saa strøg vi om bag Stakken og fik fuldstændig Læ for Regnen, som skraat piskede over vore Hoveder.

Vi bandt da Hestene og ilede ind i Farmen, men Døraabningen var næsten uigennemtrængelig, thi ikke mindre end otte Smaabørn stormede ud for at se paa de fremmede!

Endelig kom vi til Sæde og fik, mens Regnen strømmede og Tordenen dundrede, en hyggelig Passiar. Folkene var svenske, var komne herover med et Par Børn og havde faaet seks til efterhaanden. De fortalte os om de to sidste Aars Tørke, hvor det meste af Avlen var gaaet tabt — men de var alligevel glade og tilfredse. Som Regel høstede de godt der paa Egnen, og Sæden kunne de altid saa temmelig nemt komme af med. I alle de smaa Prairiebyer findes nemlig ved Jærnbanerne Kornmagasiner, som ejes af Kompagnier undertiden i Forbindelse med Jærnbaneselskaberne; og det er en fast Regel, at Farmerne køre ind til disse Magasiner med Sæden og faa 1 Cent mindre pr. Skæppe, end Markedsprisen er i de store Byer (Chicago eller New York). Det er en yderst nem Afsætningsmaade for Farmerne og lidet bekostelig; tilmed renses da Sæden af Kompagniet. Disse

Folk havde faaet det meste af deres Jord „frit“ af Staten og først senere købt mere til.

Hvert Aar bekendtgøres det i Bladene, at Staten har aabnet Land her og der, d. v. s. Staten har trængt Indianerne tilbage paa fredelig Vis ved at købe store Strækninger af deres Territorier. Enhver kan da paa Statens Landkontorer faa tilstaaet en Lod paa 160 Acres Land og efter 14 Maaneders Forløb for den lille Pris af 75 Cents pr. Acres faa Ejendomsret til Landet, for saa vidt han i den Tid har opdyrket et Areal af 50 til 60 Acres. Papirerne koster da 14 Dollars.

Det er jo overordentlig gode Vilkaar at faa Land paa, og det oven i Købet saa frugtbart Land som Prairiens. Man sammenligne blot, hvad en Tønde Land koster her hjemme, eller hvor daarligt Land vi her møjsommeligt tager under Dyrkning i Jylland. — Ulemperne ved dette Statsland er i Reglen, at det ligger saa langt fra beboede Egne og fra Jærnbaner; men disse Ulemper er i Amerika kun foreløbige. Kommer der en og tager Land, saa kommer der snart flere, og Ensomheden bliver da ikke stort større end paa Landet hos os. — Fremfor noget andet er Amerikanerne Forretningsfolk; og Landbrugsmaskiner kommer saa at sige ind ad Døren til Nybyggerne. De kan faa, hvad de vil, paa Kredit; Handelshusene tager blot Pant i Landet. Skal de bruge rede Penge, er disse ogsaa altid til Raadighed fra Banker — mod Pant i Landet. Disse Forhold har ført til mange Misbrug baade fra Farmernes og Handelsmændenes Side. Jeg

har hørt om Farmere, som rask væk laante Penge, flere Penge, end de kunde forrente og tilbagebetale. Mens de saaledes endnu sad med en Del kontante Penge, forlod de deres Land, lod Kompagnierne tage det hele som Panthavere og tog selv nyt Statsland i Besiddelse. Begge Parter havde saaledes gjort Forretning. Af særegne Grunde, fortalte en dansk Farmer mig, havde han engang trængt haardt til 200 Doll. En Bank havde da tilbudt ham 800 Doll.; men han stod imod, trods indtrængende Opfordringer fra Banken, og laante kun de to Hundrede. Han kom igennem med Pengene, men var overbevist om, at han havde maattet gaa fra Farmen, om han havde laant de otte Hundrede. Banker og andre Laanekompagnier er saaledes i Besiddelse af overordentlig meget Land, for største Delen udlagt dem som Panthavere. De har Kapital til at lade Landet ligge, til Jærnbaner har gennemkrydset det, og saaledes faar Landet en Pris.

Mange Kompagnier køber selvfølgeligt Land, lader det ligge og sælger det med Fordel. Det er ganske interessant at besøge disse Landkontorer i Prairiebyerne. Alt er ordnet paa det omhyggeligste. Store Kort over de forskellige Landstrækninger dækker Væggene, inddelte i smaa Kvadrater, hvor hvert betyder 160 Acres; i hver Kvadrat er hæftet med en Knappenaal en lille Seddel med Landets Nummer og Pris. Efter Nummeret slaas da op i Bøger, hvor nøjagtige Opmaalinger og omstændelige Beskrivelser over Landets Beskaffenhed, Brøndforhold,

Afkastning o. s. v. findes; og jeg tror nok, at Handelen i de allerfleste Tilfælde er fuldstændig ærlig; i det mindste havde de fleste af de store Landkontorer, jeg besøgte, Navn som grundfæstede, gode Handelshuse. I hele Syd-Dakota havde Landet en Gennemsnitspris af fra 5—10 Doll. pr. Acres, hvilket jo er meget billigt.

Men jeg kom bort fra den svenske Farmer. Han havde været Landarbejder hjemme, som de fleste Farmere, havde haft det smaat naturligvis og ingen Udsigter til at naa videre frem. Han var da udvandret paa Lykke og Fromme og sad nu her som sin egen Mand med stor Familie og kunde forsørge dem vel alle sammen. Og han fortalte mig, hvor svært det havde været i Begyndelsen, navnlig med at lære, hvorledes Jorden maatte dyrkes her. Han var begyndt at pløje, som man pløjer hjemme, og saa var Tørken kommen, og al hans Udsæd var tørret bort, før den havde sat Aks; men Naboens var kommen godt frem paa samme Jordbund og under samme Vejrforhold. Farmeren havde pløjet for dybt, saa den Regn, der faldt, ikke var trængt ned til Udsaaningen, og den kom da alt for sent op til at udvikle sig før Tørken. Naboen havde kun skrællet Jorden, fordi han vidste, at dette var den eneste Behandling, som var god dér paa Stedet, og havde høstet rigeligt; og saaledes var det med mangfoldige Ting.

Vi tog en hjertelig Afsked med hele Familien og kørte videre Dagen igennem fra Farm til Farm, snakkede lidt med en her og en anden der, smagte paa Vandet

hos dem alle og tog Spadestik i Jorden for at se, hvor dyb Muldjorden var; overalt fra 16 til 18 Tommer med godt Lerunderlag. — I fjorten Dage strejfede jeg saaledes om paa Prairierne, dels paa Bane og dels med Heste, og traf ogsaa flere danske Farmere, som alle var tilfredse med Livet der, selv de ugifte. De fleste af disse danske Farmere i Syd-Dakota var Slesvigere og ansete som dygtige Landmænd af Amerikanerne. Men mit Indtryk er dog, at de tyske Farmere ubetinget staa højst, og de er da ogsaa bedst anskrevne der ovre; flere Danske fortalte, at de bl. a. ikke havde al deres Jord under Dyrkning. Hvorfor? „Aa, Mutter og jeg og Børnene behøve ikke saa meget at leve af“. Der er i Reglen hverken den Flid eller Stræbsomhed hos de Danske, som man finder hos Tyskerne. Det er en ren Fornøjelse at se Folkene paa de større Farme pløje et nyt Stykke Land op med 2 Dobbeltplove, hver forspændt med 6 Heste.

En af de sidste Dage kørte jeg med Toget længere Vest paa, hvor Landet blev daarligere og daarligere, mere og mere bakket og leret, indtil det endte i mægtige Blaalers-Aase langs Missouriflodens Bredder. Det var en underlig Kørsel. For Morskabs Skyld stod jeg paa Lokomotivet og fik saaledes en ganske ejendommelig Følelse af, hvorledes saadan et Tog jager over de uendelige Strækninger. Store Hjorde af vilde Heste flygtede i strakt Karriere ind over Prairien; et Sted saa’ jeg, efter at vi i Timevis intet Menneske og ingen Bolig havde set, to Kinesere staa og grave vilde Urter op; et andet

Sted holdt en Karavane af Emigranter i Teltvogne; et tredje Sted galopperede to Ryttere afsted, fulgte af de store Myndehunde, som de bruge til at bide Ulve; hvorfra og hvorhen? Tre Gange maatte vi standse Toget for at jage Kreaturer bort fra Skinnerne, disse Skinner, der laa som Sølvtraade gennem det lyse Landskab; det var unge Kvier, der stod og saa' med Forbavselse paa

North Western Liniens sidste Station ved Missourifloden

det fremadbrusende Tog, midt i Sporet; og alt det, vi peb og ringede med den store Malmklokke, forøgede kun deres Forbavselse; til sidst kørte vi ganske smaat ind paa dem og blæste Damp ud efter dem; ja — de to fik vi bort paa den Maade; ganske langsomt drev de af, saa vi kunde køre videre, men for den tredje maatte vi sandelig standse helt; det ubegribelige havde naglet den til Pletten, hvor den stod og vi maatte gaa ned og

trække den bort. — Saa kørte vi videre, og fjorten Mil løb Banen langs med den vældige Missouri. Det var ensomt og øde, dér var Civilisationen fra Østen endnu ikke naaet ud — en storslaaet og vild Natur; her standsede „North Western Line“, og i den nedgaaende Sols Straaler saa' jeg smaa lysende Prikker ovre paa den anden Bred; den næste Morgen vilde jeg i Baad gaa over Floden, over til de smaa lyse Prikker, Indianernes Teltlejre.

TRE FLODER

HUDSON — MISSISIPPI — MISSOURI

er er Uro, hvor en stor Flods Vande mødes med Havets Bølger. Strømmen presser paa, og Havet holder igen; uroligt flakker Smaabølgerne i tusindvis op og ned og op og ned, toppes og skummer og vælter til alle Sider, mens Havet ligger mægtigt derude, som om det vilde sige: ikke saa hastigt, I Smaafolk! min Favn er stor nok for jer alle.

Side om Side med tre andre Oceandampere laa vi en tidlig Morgenstund opankrede ud for den store Frihedsstatue og ventede paa Toldvæsenet.

Den ene store Damper efter den anden passerede os for Udgaaende. Store firemastede Sejlskibe krydsede rundt om og skar gennem Vandet som Lystkuttere, rigget med alle Master lige høje, uden Raasejl med mægtige Skonnert- og Stagsejl. Lodsyachterne susede

som Terner forbi os, og Bugserdampere brusede afsted med deres Fangster som vrede Svaner imod Flodens Bølger. Tolderen var bleven færdig med de to Dampere; Ankerkættingerne raslede, Officerernes Kommandofløjter hvinede gennem Luften; det ene efter det andet gled de store Skibe med de mange Hundrede Mennesker langsomt op ad Floden og forsvandt i deres Dokker.

Saa blev vi da alle færdige, lettede og stod ind efter, forbi den store Kvinde med sin Fakkel i Haanden, med sit „Friheden oplyser Verden“ i sit vældige Blik, og forsvandt i Dokken for dem, som fulgte efter. — Der er Uro om Bord i de store Oceandampere, naar de lægger til ved New Yorks Dokker; der er en Støjen og Raaben, en Snakken og Pakken; det er ikke, som det var de samme Mennesker, man sejlede over Havet med. Derude var en ensformig Munterhed, en ensformig Alvor; en lille Harmonikas Toner kunde høres over alt, kunde bringe Stemningen til Dansen paa Skibets Dæk og den barnligste Glæde i Sindene; de alvorligste troende sad i Klynge og sang Salmer Dag ud og Dag ind til det falskeste Violinspil uden at forarges — men ved Dokken, dér er alle disse Menneskers Fællesskab forbi. Der er Opbrud og Opgør, der har enhver sine Øjne og sine Hænder, sin Hjerne og sit Hjerte i sin egen Tjeneste. Der er Livet broget baade i figurlig og bogstavelig Forstand. — Lige over for os laa en stor Bremerdamper, netop kommen fra Orienten. Paa Dækket myldrede mellem hverandre rige Persere i grønne og gule Silkekaftaner,

Arabere med vældig Turban og Burnus, pjaltede Italienere med røde Skærf og flængede Bulehatte, slæbende al deres Bagage paa Ryggen og Maven, i Snore over Skuldrene, Indere, Grækere og Tyrker i broget Forvirring; de skændtes og sloges paa Næver og med Knive, og Officererne og Mandskabet kneblede de værste og kastede dem ned under Dækket.

Som en Draabe i Havet forsvandt alle disse Mennesker, da de forlod Skibene; de opslugtes af det mylrende Liv ved Flodens Bredder. Jeg gik op gennem en Gade og langs med Floden for at komme med Færge over paa den anden Side. Paa fem Minutter havde jeg passeret Indgangene til 3—4 af Verdens største Dampskibsliniers Dokker, hvor Mennesker strømmede ud og ind i Hundredvis. Jeg kom paa Færgen — disse underlige store Skibe, der benyttes som de var Sporvogne, disse svømmende Huse, som de kaldes. Hele Midten af Færgen er indrettet til Heste og Vogne, som fuldt belæssede kører lige ud paa den; Siderne er Saloner, og det hele er igen overbygget med en stor Salon. Færgen var propfuld; men hvor var Indvandrerne? Forsvundne i Mængden af avislæsende Forretningsfolk, spredt om paa mange Færger, som gik i forskellige Retninger. Menneskestrømmen, som vilde med, stoppedes, Kæder raslede, og vi brusede ud over Floden. Strømmen tog i Færgen, og vi snurrede rundt, som om vi skulde vende. Samtidigt skød 2—3 andre Færger ud fra Pælebygninger Side om Side med os, hvirvlede rundt i Floden, lod Dampfløjterne

tude og slog store Bugter for at undgaa Sammenstød med dem, som kom ind, stoppede eller bakkede, mens højtriggede Skibe for fulde Sejl passerede. Herude saa' man først rigtig det pulserende Liv paa Floden. Hvor var nu Thingvalla og Hekla? Aa — det var de smaa derinde! Og hvad var det for en lille Damper med tre Skorstene der lige ved dem? Det var „Fyrst Bismarck"! Og dér laa „City of New-York" og dér „Normannia"; dér laa de franske, og dér de italienske! Og det var Verdens største Oceandampere alle de smaa Skibe, der laa, saa langt Øjet kunde række paa begge Sider af Floden, som smaa Legetøjsskibe, puttede ind i hver sin lille Baas! — Men hvad var nu det, der kom? Naa — det var en Bugserdamper med et Jærnbanetog; det saa' ud, som Damperen havde det under Armen og traskede af med det. Toget var delt i to Dele, hver paa sin kolossale Pram Side om Side og tæt surret til Damperens Side igen. Der kom en af de elegante Floddampere med 5—6 Dæk over hinanden, fuld af Passagerere, som skulde paa Lysttur. Børnene viftede med Lommetørklæder, og Musikkorpset spillede, der var Fest om Bord; og over den brede *east river* spændte den dejlige Brooklyn-Bro, mere end 2000 Fod lang, dette Civilisationens Mesterværk af tusinde fine Traade! — Paa et Minut var Færgen tømt ved Landgangen. Kuskene knaldede og piskede paa de store franske Heste, og de svære Arbejdsvogne rumlede i Land i fuldt Trav; Folk stormede ind og smuttede imellem en Hær af Lastvogne bort over Gaden. Hvilket

Røre! Der var Hundreder af Lastvogne filtrede sammen som Tinsoldater strøgne i Bunke af en utaalmodig Barnehaand; Raaben og Skrigen af vrede Kuske og Knagen af Vogne, som knustes. — Der er Uro, hvor en stor Flods Vande mødes med Havets Bølger.

Der er Skønhed over en bred, glidende Flod mellem skovklædte Bjærge. — Missisippi! jeg ser dig endnu for mig, kvindelig er din Ynde og dragende den Stilhed, som følger dit Løb mellem de stumme Bjærge. Det var, som om Naturen tav, hvor du gik forbi, og vendte sit Hoved efter dig og glemte, at Menneskene er Jordens Herrer. Missisippi, du vidunderlige! Ak, hvorfor var Tiden til, da jeg fulgtes med dig?

Ned ad Floden gled jeg i en lille Baad, saa lille og saa lavt liggende i Vandet, at min Haand kløvede den spejlblanke Flade, blot jeg bøjede Haandleddet over Rælingen. Det var som i Drømmenes og Æventyrenes Land; spejlblank og klar var den brede Flod, og umærkeligt drog den mig med sig i store Slyngninger Time paa Time.

Hvad jeg oplevede? Intet. Jeg fulgtes med Strømmen forbi den ene lille By efter den anden, hvor Savværkerne snurrede, forbi de skovklædte Bjærge med de dybe Spejlinger i Floden; jeg gled ind under Løvet paa de mægtige Træer, som bøjede deres Hoved for Floden; jeg sejlede mellem Skove i Vandet, mellem Øer, som Floden havde overskyllet, og hvis Træer badede

sig i dens friske Strømninger. Jeg saa' smaa Hvirvelstrømme bryde den rolige Flade, danne sig, dreje rundt om sig selv og udglattes. Bestandig det samme, den samme glidende Flodfortryllelse.

Gennem vilde Solsikker og Piletræer kom jeg en Aften ned ved Missouris Bredder. Himlen var luerød

over de fjerne, violblaa Bjærge; den levrede Flod mumlede og skvulpede afsted i en rivende Fart.

Der var Storhed i Naturen.

Solen var just sunken og kastede brede vifteformede Straaler højt op i Luften; det var, som om den løftede Armene og velsignede Jorden. Jeg mindedes uvilkaarlig den Følelse, der greb mig som Barn, naar Præsten sagde: Herren løfte sit Aasyn paa dig og give dig Fred.

Til det røde var svundet af Himlen, til Poppelbladenes Gys i Aftenvinden vækkede mig, stod jeg som naglet til Pletten. Hvor her var stille og ensomt; hvor Naturen var alvorlig; hvor Lerbjærgenes Linier var strenge — som sænkede Bryn over Floden. Graa og haard var den Jord, jeg stod paa, og skarpt tegnede Maanen min Skygge paa den. Jeg vendte mig mod Maanen, som lod gule Slanger boltre sig i den vilde Flod. Stærkere og stærkere syntes jeg Floden mumlede; jeg stod vel to Alen over dens hvirvlende Strøm; den skubbede sig ind mod den lodrette Bred, den slikkede op ad den, men dens Bølger var for lertunge til at brydes; den undergravede kun — bestandig og sikkert. Af og til lød et dumpt Pladsk af en stor Lerklump, som skred ned og forsvandt. Jeg traadte uvilkaarlig et Skridt tilbage.

Ved Civilisationens yderste Grænser er der altid Militær. Den lille By, jeg boede i, hed Pierre, og lige over for den, paa den anden Side af Floden, laa „Fort Pierre“. Den skulde være mit Udgangspunkt den næste Dag; jeg vilde over Floden, vilde videre i det ukjendte, vilde strejfe om langs de øde Flodbredder, over de violblaa Lerbjærge, bort til de hvide Prikker, til Indianernes Teltlejre.

Jeg fik et Par Mennesker med mig, en dansk Tømrersvend med en Revolver i hver Bukselomme, og en amerikansk Jærnbaneagent. Tidligt paa Formiddagen gik en fra mere civiliserede Steder udrangeret, gammel

Dampfærge over Floden. Den laa lidt uden for Byen, graa, „overleret“, som et overiset Skib; den laa ved store Kreaturfolde, som kunde rumme over tusinde Dyr. I et Fold stod 30—40 Heste, som kom om Bord paa Færgen.

Foruden mine Ledsagere og mig fandtes af Passagerere kun en ung Indianer med sit Køretøj og saa ham, der ejede Hestene. Han var en mørk, smuk Mand med sort Overskæg og en dejlig Holdning; hans Træk var alvorlige som Naturen her, hans Læber saa fast sluttende, som om han aldrig talte. Jeg kunde ikke lade være at se paa ham, og mens vi sejlede ud over Floden, vekslede vi gentagne Gange Blikke. Jeg følte, han vilde bryde Tavsheden, men hans Blik blev uroligere for hver Gang, han saa' paa mig igen; der var noget i Udtrykket, som om han var angest. Endelig — midt ude paa Floden — stod vi overfor hinanden, og med en mørk Længsel i Blikket spurgte han: Est ce-que vous êtes français, monsieur?

Det gik som et Lyn igennem mig: han var bange for at blive skuffet! Jeg nænnede ikke at sige nej, men svarede hurtigt: Je parle français, monsieur, og et Lettelsens Lysglimt gled over den smukke Mands mørke Træk. Han var Franskmand i Hjerte og i Ydre; og han var lykkelig ved at høre sit Modersmaal; paa faa Minutter var jeg aabenbart blevet den mørke Mands Ven. Jeg fik at vide, hvor han levede — 40 Mile hinsides de violblaa Bjærge, paa det graa Lers magre Græsgange. Der havde

Missouri

han Tusind Heste og tre Tusind Faar. Tyve og tredive Mile fra ham laa de nærmeste Gaarde!

Han levede saa ensomt dér uden Familie; men det var ikke saa let at komme et andet Sted hen; her kunde Hestene selv sørge for Føden; her kunde han faa dem afsat i Pierre, og Pierre blev vel nok en Gang en Hovedstad. —

„Hallo!“ raabte Agenten til mig, „kig i Land,“ og inde ved Bredden laa Indianere i Klynger og ventede paa Færgen. Vi kom ind, og jeg glemte næsten min mørke Mand for at trykke Indianernes Hænder og paa indiansk sige, at jeg kom som Ven. „How, how,“ summede om Ørerne, „hoola, hoola,“ gik det fra Mund til Mund, og „hoola“ betyder Ven. „Au revoir,“ klang det gennem Tummelen. Jeg vendte mig. Der sad han i Sadlen, min mørke Ven, og der var han ikke mere Franskmand. Det var kun et Øjeblik, jeg saa' ham; i strygende Galop jog han sine Heste foran sig; rank med strakte Ben sad han i den høje Cowboysadel og svang Lazzoen højt i Luften til et sidste Farvel. Saa red han i et Par Slyngninger for

at holde nogle Heste i Flokken, som vilde knibe ud, og forsvandt over de violblaa Bjærge.

Jeg sagde Farvel til Indianerne og gik med mine Ledsagere op i den lille Fortby for at leje en Vogn og køre til Indianernes Teltlejre. En gammel, smuk Mand, som var Dommer i Pierre, tilbød sine gule Ponnyer. Vi fik dem for Vognen, og han kørte selv for os. Det gik strygende af Sted ud ad en lille Vej langs Floden, og dejligt var her at køre. Ganske fladt strakte Flodbredden sig en Fjerdingvej indad, saa skraanede Lerbjærgene op i en sart, graagrøn Farve. Store Hestehjorde strejfede frit om paa Bakkerne, og Vejen slyngede sig med Floden gennem vilde Roser og Feberurter. Vi mødte den ene Indianervogn efter den anden, langsomt kørende ad Færgen til; de skulde alle om et Par Timer over Floden. Gamle Blokhuse laa langs Floden, og det ene Telt passerede vi efter det andet; der laa Indianerne udenfor og drev. Amerikanerne var ikke meget for at tale til dem; de vidste, at de intet Svar fik. Indianerne foragtede de hvide.

Saa gik jeg ene ind til dem og gav de smaa Børn Frugter og de gamle Tobak. Jeg havde lært mig nogle faa indianske Ord, jeg vidste, hvad deres Telte hed, hvad de kaldte de smaa Børn og lignende; og jeg fangede deres Interesse ved at vise dem Billeder i min Skitsebog; Indianerne elsker Billeder, og de kendte de Steder, jeg havde malet i Nærheden, og begejstredes oven en

Skitse af Floden. De samledes om mig, og jeg fortalte dem, at jeg ikke var Amerikaner, men en Mand fra det fjerne Østen over det store Vand. Foran hvert Telt laa en Økse, og Kvinderne gik og stellede med Heste, hvis Forben var bundne sammen, for at holde Dyrene til Stedet.

Jeg opsøgte mine Ledsagere igen, og vi kørte videre. Den gamle Dommer maatte holde fast paa Tøjlerne, men jo fastere han maatte holde, des stoltere var

han over sine raske Heste. Pludselig sprang en Skagle, Hestene blev sky, og før vi vidste af det, susede de afsted med os i strakt Karriere. Den gamle rejste sig halvt op i Sædet, der var intet at gøre — over Stok og Sten gik det langs den rivende Flod. Vognen tørnede mod noget haardt, Selerne sprang, og Hestene slæbte den gamle ud over Forvognen; krampagtigt holdt han Tømmerne fast og faldt lige paa Nakken, mens Hestene rev ham hen ad Jorden. I et vældigt Spring var jeg nede over ham, slog Linerne fra ham, løftede ham paa mine Arme og bar ham hen i Vognen, som stod tilbage, mens Hestene fortsatte det vilde Løb. Et Øjeblik tabte han Bevidstheden, men var ellers intet kommet til.

Vi hørte et Glædeshyl tæt ved; det var en Indianer til Hest, som svingede med Lazzoen og pegede mod vore flygtende Heste; men først en Fjerdingvej borte indhentede han dem; vi saa' hans Armbevægelse, da han kastede Lazzoen, og saa' den ene af vore Heste stejle og virre med Hovedet; saa vidste vi, den havde faaet Slyngen om Halsen, og den gamle var glad, at hans Dyr ikke var styrtede, men fangne paa ordentlig Vis. —

Langt om længe naaede vi Færgestedet og kom af Sted. Der var Liv om Bord; propfuldt af Indianere med halvhundrede Heste og Vogne. For at komme op paa øverste Dæk maatte vi gaa over Hesterygge og presse os frem mellem Kvinder og Børn, som laa i Vognene. Det var et morsomt Syn. Allerøverst oppe stod Kaptajnen ved Rattet i et lille Styrehus, og Indianere i røde Tæpper

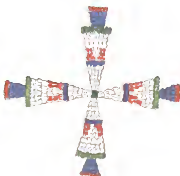
eller broderede Dragter laa grupperede paa en Kahytstrappe under hans Fødder; dér sad jeg imellem dem og dinglede med Benene ud over Kommandobroen, og saa' ned over alle Vognene og Hestene, over Børnene og Kvinderne, der muntrede sig med at fange de Cigaretter, jeg kastede til dem. Indianerne holder meget af Tobak, men det er ikke dem alle, som kender til at ryge; der var nogle, det slet ikke faldt ind at tænde; og der var én, som ikke paa nogen Maade kunde faa tændt en Cigar trods store Anstrengelser; saa opdagede jeg, at han ikke havde skaaret Spidsen af. Kaptajnen skulde have sin anden Cigaret, men han havde saadan et Besvær med at faa tændt, at han glemte Rattet, og i samme Øjeblik fik den rivende Strøm Magt over Færgen, snurrede den rundt og satte os med fuld Fart paa Grund paa den samme Bred, vi havde forladt. Da Indianerne saa', hvad der vilde ske, sprang de fra øverste Dæk ned mellem Hestene; og i det Øjeblik vi stødte, var der bogstavelig en Mand ved hvert Hestehoved, saa ingen Ulykke skete. — Temmelig nemt kom vi af den glatte Lergrund igen og naaede efter en Times Sejlads den anden Bred. Kvinderne kastede sig paa Række ned langs Bredden og vaskede sig i den lerede Flods Vande.

Jeg gik hjem og holdt Hvil; men da jeg senere — lidt ud paa Natten — gik en Tur langs Flodens Bredder, for atter i Stilhed at være ene med den mumlende Flod, da havde Indianerne rejst deres Telte ved Færgestedet.

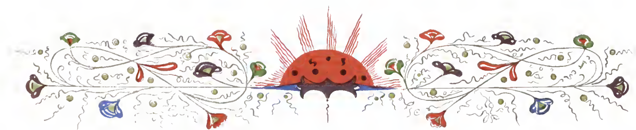
I et enkelt af dem var der tændt Baal, og Skyg-

gerne af dem, der sad om Baalet, bevægede sig uroligt op og ned ad Teltets gennemsigtige Skindvægge, som ildfarvede ragede op i den stille, blaa Natteluft. Lidt efter lidt slukkedes Baalene, og en enkelt mørk Skikkelse bevægede sig fra et Telt til et andet. Den skarpslebne Økse laa ufravigelig foran hver Teltaabning, og af og til hørte jeg Ulvene tude i Natten.

Men højt oppe sad den blanke Maane og lod gule Slanger boltre sig i den vilde Flod.

WINETTKA

edens jeg under Udstillingen boede i Chicago, havde min Ven — der var Ingeniør og Billedhugger — flere Gange bedet mig komme og bo hos sig i „Winettka“, en lille aristokratisk Villaby ved Michigansøen, fem—seks Mil fra Chicago. Jeg havde ikke set ham, siden vi var pur unge. Da jeg sidst saa' ham, var vi — som det saa ofte hændte dengang — sammen i det kgl. Theater; og han forestillede mig i Foyeren for en af de unge Skuespillerinder, som han sværmede for. Hver Gang jeg senere tænkte paa ham, saa' jeg ham for mig i det Øjeblik, hun havde sagt Farvel: hans straalende, blaa Øjne, der lyste af Begejstring, da han sagde: „er hun ikke dejlig?“ og det forbavsede, Skuffelsen, det udslukte i Blikket, da jeg ikke syntes om hende. — Han var Polytekniker, Ingeniør og

Sværmer, og syslede altid i ledige Timer med Ler eller Voks. Saa var han rejst udenlands — først til Holland og derfra til Java. Jeg vidste, han havde tumlet meget omkring; Aarene var gaaede; vore Livsveje havde skilt os ad; gennem et enkelt Brev vidste vi om hinanden, at vi begge var gifte, og saa nogenlunde, at det var gaaet os godt. Jeg havde hørt, at han sad helt godt i det et Steds i Amerika; men da jeg kom til Chicago, erfarede jeg først, at han var en velkendt Ingeniør dér, og beboede sin egen Villa i det smukke Winettka ved Michigansøens Bredder.

Her sad vi da en Aften og talte om gamle Minder. Hvor det gjorde godt at komme derud paa Landet i et hyggeligt Hjem efter alt dette trættende Udstillingsliv med Arbejde i Støv og Hede, Festmiddage med endeløse Gentagelser af de samme Fraser til hinandens Forherligelse og Hotelensomheden. Villaen var stor og indrettet med rigtig amerikansk Komfort: brede, hyggelige, tæppebelagte Gange og lyse, farveharmoniske Værelser med mange magelige Gyngestole. Omtrent som Villaerne i det nordlige Vedbæk laa Huset paa en Skrænt ved Søen; et halvhundred Alen udenfor lyste Sandet mellem Platanernes Stammer fra den brede Forstrand. — Der var Ungdommens Jubel i Naturen om Winettka. Frisk og frodigt blandede Haverne sig med grønne Skove; mange Dufte af blomstrende Træer og Planter bølgede gennem Luften. Helt ud paa Skrænterne stod unge, høje Træer og lænede sig ud over Skraaningen, strakte de tynde Grene ud over Søen

og viftede med deres lyse, lette Blade til de Forbisejlende. Der var en kvindelig Ynde i Farver og Linier, hvorhen man vendte Øjet. Men bedst som man gik langs Stranden, kunde man se de lyse Skrænter gennemfurede af hæftige Regnskyl, Træerne nedstyrtede, knækkede og ødelagte af pludselige Storme — som om Døden havde overrasket en legende Ungdom, just som den lykkeligst jublede for Livet. — Og saa Michigansøen; denne underlige Blanding af Hav og Indsø. Stor som et Hav og mægtig som dette i sin Vrede har den plantet Vrag ved Vrag i Sandet langs sine Kyster; smilende som en Indsø lader den sine Smaabølger skvulpe mod unge Pigers lette Lystbaade. Men underligst er den tidlig om Morgenen, naar Taagerne drive over de stille Vande. Da er der et Farvespil, som er aldeles fortryllende. Imellem Taagemasserne kommer de klare Pletter i Vandet til Syne som lyse Smil i blaa Øjne; og de hvide Taagers Skyflor sænker sig som et Slør af Tvivl over et søgende Blik. Øjet forvirres i et Spil af Oksydfarver; Smaragdgrønt veksler med Blaat, Gult med Violet; og just som en Tanke tager Fart, gør Taagerne den usikker og udsletter den i sine mystiske Aandepust.

Den Aften jeg kom ud til min Ven for at blive i nogen Tid, havde vi intet af alt dette for Øje. Det var bælgmørkt, og vi sad med tætlukkede Døre og Vinduer. Regnen strømmede ned, og hver Gang et Vindstød svajede Platanerne, sendte de en Skylle ned over vore Vinduer; de hvide Lyn lyste, saa det gjorde

ondt i Øjnene, og Tordenskraldene dundrede gennem Luften. Samtalerne gik istaa, og Forventningens Tvang gjorde os stille; men lidt efter lidt som Uvejret drev over, knyttedes Traadene igen; medens Naturen derudenfor saa nogenlunde kom til Ro og kun efterlod Lyden af vaade Blade, som klaskede mod hinanden i Vinden, og hurtige Brændingers uafbrudte Slag imod Stranden, fortalte min Ven mig, hvorledes han havde faaet sin Kone. — Fruen var just i Chicago hele Dagen til den store Kvindekongres, og han og jeg sad saaledes alene hjemme. — Som det som oftest gaar, naar Venner længe har været adskilte, kunde ingen af os faa nogen Ro paa sig, før vi havde fortalt hinanden alt om vore Kampe og Sejre i den mellemliggende Tid. — Han var en dygtig Arbejder, men Planer og Lyster krydsede altid i hans Indre og gav hans Gærning et vist ustadigt Præg; men han arbejdede altid. — Han fortalte mig da, hvorledes han efter at have forladt Java var gaaet til Avstralien og havde faaet Arbejde ved Anlæget af elektriske Sporveje i Melbourne. Her havde han truffet sin Kone første Gang; hendes Fader, der var dansk, levede derude i Landflygtighed som en falden politisk Storhed. Han kom daglig i Huset hos dem, og elskede hende saa at sige fra den første Dag. „Og hun da?“ spurgte jeg. — „Ja,“ svarede han mig, „hun blev altid stødt over, hvad jeg sagde. Jeg følte saa tydeligt, at hendes og mine Følelser gik i samme Retning eller i det mindste supplerede hinanden; men jeg, som havde tumlet saa

DRIVENDE TAAGER PAA MICHIGAN SØEN

meget rundt i Verden og kendt saa uendelig mange Mennesker, havde vænnet mig til denne Tilskuerens Fordomsfrihed og Ligefremhed i Maaden at udtrykke mig paa. Og det var hende saa ganske fremmed. Hun havde hele den unge Piges hurtig tagne Sympathier og Antipathier, og troede altid, naar jeg talte alvorligt om noget, at jeg gjorde Nar. „Man kan ikke sige en Ting saadan, hvis man mener den alvorlig," sagde hun altid; og det spildte en Mængde Tid for os. Jeg maatte hver Gang ligesom vinde hende paany, før hun indlod sig paa at tale fornuftig. Ligesaa var det, naar jeg ironiserede eller spøgede med en Ting; saa tog hun det ofte for Alvor, blev vred eller ulykkelig derover; og altid endte det i det samme: at man kunde ikke sige det saadan, naar man mente det saadan. Hun var opdraget i et fordomsfrit, alvorligt Hjem, men hvor Faderens tidligere fremskudte Stilling havde indført en Værdsættelse af Formen, der hos Børnene var bleven ganske doktrinær, og som voldte hende og mig mange Sorger. Jeg husker saaledes en Gang, vi var i Selskab sammen, og jeg stod lidt afsides og talte med Winettka — ja Du ved jo, hun hedder Winettka?" — „Ja," svarede jeg ham, „men det er da et underligt Sammentræf." — „Aa," sagde han, „det er slet ikke saa underligt endda; Du ved, hun blev født i Melbourne, og min Svoger — som Du nu ogsaa kender, levede allerede den Gang her i Winettka, fordi han ikke kunde holde Faderens Haardhed ud. Han havde da beskrevet det yndige Sted, hvor

han boede, i Breve til min Svigermoder; og saa fik hun min Kone døbt Winettka; den kære Gamle! hun har fortalt mig, hvor lykkelig hun var, da hun fik Lov til det; hun saa' deri en Udsoning mellem min Svoger og hans Fader — naa, det gik nu ikke, som hun havde tænkt sig — men det var ikke det, vi skulde snakke om. Jeg stod altsaa og talte med Winettka, saa kommer pludselig en Ven af mig over Gulvet hen til os og siger, at en Mlle. Aubé var kommet og gærne vilde tale med mig. Mlle. Aubé var en ung Pariserinde, som jeg havde rejst sammen med, som var ganske fremmed i Selskabet og aabenbart søgte min Beskyttelse. Jeg blev overrasket ved hendes Komme, forstod straks hendes Stilling i Selskabet, vendte mig til Winettka og sagde: Undskyld — bliv her et Øjeblik, jeg kommer straks tilbage, og dermed gik jeg over til Mlle. Aubé. Men dette, at jeg pludselig forlod hende for en anden Dames Skyld og tilmed ligesom gav hende en Ordre, forekom hende i den Grad formløst, at hun deri saa' den rene Hensynsløshed; da hun saa tillige mødte Pariserindens orienterende, prøvende Blik — noget, som Pariserinder jo ikke mener det fjærneste Ondt med — det er dem medfødt, kunde man gærne sige, det er ialtfald noget, som saa ganske angaar dem selv, og slet ikke har nogen Adresse udadtil, saa flød Bægeret over. Inden jeg vidste et Ord af det, kom min Ven hen til mig: Winettka havde forladt ham, hun vilde ikke høre et Ord, men var aldeles rasende og var vist lige ved at græde — jeg maatte endelig

gaa straks til hende. Pariserindens buede Øjenbryn blev dobbelt buede, da jeg ilede over til Winettka. — Hun var stødt, saaret, vred. Kolde og afvisende faldt hendes faa Ord; og da hun endelig fik Munden paa Gled, slog hun med Nakken og sagde saadan noget som, at hun jo ikke vidste, hvordan jeg behandlede andre Kvinder; men at der var Grænser for, hvad jeg kunde byde hende.

Du som kender mig, kan jo nok tænke, at det gik min Ære for nær, og at jeg blev rasende. I min Vrede blandede sig tillige Ærgrelsen, Skuffelsen, Harmen over, at hun, som jeg elskede, kunde tage det saadan. Vreden flammede i mit Hjærte; jeg tog hende haardt om Haandleddet og førte hende hen ved en Portière i Nærheden af Musiken, som just spillede op til Dans; dér kunde ingen høre os, og dér skændte jeg paa hende, til hun græd, som hun var pisket. Hvad jeg egentlig sagde, ved jeg naturligvis ikke mere, men hvad der rykkede hende ud af hendes Stilling — har hun senere fortalt mig — var nok saadan noget som, at jeg havde sagt, hun opførte sig som en Tjenestepige. Hun forstod mig; hun græd — men elskede mig ikke. — Til andre Tider kunde vi have det saa udmærket sammen — navnlig i Dagene efter en lille Skærmydsel. Vi turede alene rundt i Omegnen af Melbourne, passiarede med hinanden, udviklede hinanden — om Du vil — og morede os altid sammen. Blev jeg borte et Par Dage, klagede hun gærne over, at hun aldrig saa' mig, og var forstemt. Men Kærlighed fra hendes Side mærkede jeg aldrig noget

til. Jeg var jo længe i Melbourne — over to Aar — og hendes Hjem blev som mit Hjem. Vi sagde „Du“ til hinanden, og naar jeg kom om Aftenen, satte hun sig ofte paa mit Skød og fortalte mig sine Oplevelser. Hendes Moder syntes ikke om det; men Winettka lod sig ikke noget sige i den Retning, tværtimod; naar hun fandt, hun sad godt dér, og andre ikke fandt det, saa kunde hun aldeles ikke forstaa, at andre overhovedet fandt noget derom, og saa sad hun netop godt! Vi drøftede alle mulige Ting, og ikke mindst Kærligheden; og Winettka udviklede ligefrem for mig, hvorfor hun aldrig kunde gifte sig med en Mand som mig; og hvorfor vi alligevel passede saa godt til hinanden som Kammerater; og det var hendes Alvor. Hun havde altid Hovedet fuldt af Tanker om yngre Mænd. Jeg, som kun var en halv Snes Aar ældre end hun, tilhørte ligesom en anden Generation for hende.

Men saa en Aften, da vi sad alene i en Stue, og jeg var lidt trist i Sind, saa strøg hun mig saa kærligt over Haaret; min Kærlighed pinte mig, og jeg tog hende ned til mig. Da kyssede vi hinanden — Du — uden et Ord — med den længselsfuldeste Elskov. Hvor lang Tid der gik, det véd jeg ikke — men den Aften blev til min Ulykke gennem lange Tider.

Bedst som vi sad, hørte vi nogen komme; Winettka blev nervøs; hendes Moder kom ind med Fremmede. Winettka rev sine Følelser over, blandede sig i Sam-

talerne; Blodet fór hende hvert Øjeblik til Hovedet og hun opponerede hensynsløst mod Alt, ligegyldigt hvad.

Den næste Dag vilde hun igen spadsere. Hun var maaske lidt mere oprømt end ellers, men forøvrigt var alt som glemt. Da vi skiltes om Aftenen, bøjede jeg mig imod hende for at kysse hende, men hun bukkede hurtig Hovedet og lod mig kysse hendes Haar. Hun sagde mig ligefrem: det kan ikke nytte, jeg vil ikke kysse Dig; jeg elsker Dig ikke — det har jeg jo tidligere sagt, og jeg gør det ikke, jeg gør det absolut ikke. — Saa gik der nogle triste Dage, hvor Betydningen af det Hele endnu ikke var gaaet rigtig op for mig. Jeg havde tit talt om, at jeg kunde have Lyst til at se Amerika, og en skøn Dag rejste jeg. — Jeg slog mig ned i Philadelphia og tænkte aldrig paa at komme til hende igen for at vinde hende. Jeg var saa vis paa, hun vilde gifte sig. Men Tanken om hende lammede mig bestandig mere og mere og gjorde mig udygtig til Arbejde. Jeg kunde tænke over alt som sædvanlig, men mine Følelser var ganske afstumpede. Mindet om hende — ikke noget bestemt ved hende — blot hendes Navn lammede enhver Beslutning i mig. Uden ydre Anledning vendte altid Tanken om hende tilbage; den sænkede sig over mig som en Taage, den tilslørede mine Tanker, den knugede mig som en fast Haand, der holdt og ikke vilde slippe mit Hjærte. Faldt jeg saa endelig i Søvn ud paa Natten og vaagnede kvæget om Morgenen, saa sænkede hendes Navn sig pludselig over mig med en

dæmonisk Magt. Jeg følte det kom, før jeg kunde tænke det; det var som om jeg mærkede det en Alen fra mig, før det sank ned og greb min Hjærne; jeg følte det lukke sig over mit Hoved; jeg kunde ligesom den Druknende gribes af Angst og række en Haand imod Himlen, før jeg sank. Da svandt al Kraft af mine Muskler, og Dagen gik, uden at jeg tænkte paa at røre mig; i en dødtung Sorg saa' jeg kun hende for mig.

Du begriber ikke min Smærte; Ingen, som ikke selv har følt det, har Anelse om en saadan Tyngde. I Begyndelsen kæmpede jeg imod; jeg saa' Faren i lyse Øjeblikke, greb Nuet, som en Døende griber efter Livet og kastede mig som en Hungrig over Arbejde. Men det ulykkelige var, at mit Arbejde altid var sammen med andre Mennesker; disse ivrige Forretningsfolk trættede mig saa forfærdelig; jeg fandt dem saa simple — jeg kunde ikke holde ud at være sammen med dem. Saa trak jeg mig helt tilbage og rejste ned til Chicago med den Beslutning at bestille saa lidt som muligt. Jeg skrev da videnskabelige Artikler i *The Engineering Magazine* og andre Maanedsskrifter og drev det til, at jeg af ca. 6 Ugers Arbejde kunde leve hele Aaret. Jeg saa' aldrig noget til Redaktører eller den Slags Folk, Alt gik ved Korrespondance, og jeg kunde leve uforstyrret for mig selv, læse, skrive eller blot sidde stille hen — alene, uden at nogen plagede mig. En Dag møder jeg saa en Læge, jeg kendte lidt til; han standser mig, og naturligvis fortæller han mig, at jeg ser lidt nervøs ud.

„De skulde tage lidt ud til Winettka,“ siger han, „eller saadan et Sted.“ Mere hørte jeg ikke — —. Da jeg vilde til at svare ham, laa jeg paa en Lægevagtstation, og en af Lægerne ytrede netop: „han stod med Solen lige i Øjnene,“ men standsede, da jeg saa' op. Situationen var mig øjeblikkelig klar — og øjeblikkelig fuldstændig ligegyldig. Winettkas Navn sænkede sig ned over mine Øjne; og først da Lægerne rejste mig overende og spurgte, hvordan jeg befandt mig, følte jeg en Smule Taknemlighed. Jeg fik Kinin, takkede dem og gik hjem til mig selv. Men fra den Dag af følte jeg mig draget herud til Winettka, stærkere og stærkere — med en uimodstaaelig Magt. Saa flyttede jeg herud. Jeg havde ikke tænkt paa, at Byen Winettka, som hun var opkaldt efter, laa her lige udenfor Chicago. Hendes Broder havde jeg aldrig ofret en Tanke. — Herude fandt min trætte Sjæl Hvile. Vindens Sus i Træerne bragte mig til at lytte efter Stemmer i Naturen; og Brændingernes ensartede Lyd dyssede mig i Søvn om Aftenen. I den tidlige Morgen stod jeg op længe før andre og satte mig ved Stranden og saa' paa de drivende Taager. De var som Tankerne i mit eget Hoved; de faldt sammen med det ubestemt glidende i mine egne Drømme; de var der og havde dog ingen Form; de var lyse og dunkle som Stemningerne i mit eget Indre. — En Dag kom en fremmed hen til mig ved Stranden og spurgte, om det ikke var mig, der var kommet i hans Forældres Hjem i Melbourne; han kendte mig af sin Moders Breve. Jeg

saa' straks, hvem han var; han havde Winettkas Øjne. Vi gjorde da Bekendtskab, og nødtvungent maatte jeg fortælle ham atter og atter alt godt om det Hjem, der havde lagt min Sjæl øde. Men aldrig røbede jeg mig selv for ham.

Uden at vide det pinte han mig ved at bringe mig Hilsener fra sit Hjem. Jeg opdagede da, at han jævnlig skrev om mig i Breve til sin Moder; og engang, da han viste mig et Brev til ham fra hende, saa' jeg af Brevet, at hun var ganske optaget af hans og mit „Samliv“ herovre; at hun ligefrem var glad over, at han havde mig i sin Nærhed. Han maatte altsaa have skrevet noget om mig og følt sig vel ved min Omgang. Hvor forskelligt følte vi ikke dengang.“

Her afbrødes min Vens Fortælling af Dørhammerens Slag, og et Øjeblik efter kom Winettka farende ind, straalende fornøjet og optaget af Kvindekongressens Begivenheder. Alt mens hun lo og snakkede, gik hun rundt i Stuen og tog Overtøjet af; hun kiggede paa Skrivebordet efter de ankomne Breve, tog dem op og saa' Udskrifterne, kastede dem igen, ordnede Bøgerne paa et lille Bord, tog sit Slør af og lagde det sammen, satte Hattepinden igennem Hatten og blev staaende med det hele i Haanden, idet hun pludselig spurgte: „Har I haft Tordenvejret herude? Har I? Nej! I skulde blot have set derinde. Vi havde jo det store Aftenmøde; Mrs. Scheldon dirigerede og ringede med sin Klokke, og Tordenskraldene dundrede løs. Pludselig kom to Skrald

lige oven paa hinanden, saa det tog Vejret fra os alle sammen. Der blev ligefrem Panik — ja det var nu i Grunden frygteligt, men Folk er jo rædsomme; I gør Jer ikke Begreb om, hvor latterligt det saa' ud." — „Hvilket, hvad for noget?" spurgte min Ven, „Du glemmer Pointen!" — „Hvilket! ja I kan jo bare vente, Du har altid saa travlt, min Dreng — jo! Du gør Dig ikke Begreb om, hvor kosteligt det saa' ud. Alle Folk var styrtede mod Udgangen og væltede ned ad den brede Trætrappe — Du ved den interimistiske — og ligesom jeg er kommet ned af den, hører jeg et forfærdeligt Brag; Trappen braser sammen og under Hylen og Skrigen gaar de alle nedenunder i Kælderen, og omtrent helt oppe ser jeg den tykke Mrs. Edmonds — hende der dirigerede Mødet i Gaar — vende en baglænds Kolbøtte. Hun udfoldede sig med sine hvide Skørter — forsikrer jeg Dig — som en Lilje, og hendes tykke Ben strittede som Støvdragere lige op i Luften!" — Vi lo, og hun spøgede videre, til hun paa én Gang afbrød sig selv med de Ord: „Naa, sæt Jer nu ned, saa skal vi have det rigtig hyggeligt." Vi havde jo imidlertid siddet ned hele Tiden og det var hende, som havde Uroen i sig og ubevidst overførte den paa os — dette gav naturligvis Anledning til megen Morskab. — „Ja, ja" — sagde min Ven — „nu vil jeg dog tage Initiativet til at rejse mig og se at faa fat paa lidt California Hvidvin," og dermed gik han ned i Kælderen.

„Hvad er det for en Bunke Aviser, Du stadig gaar

rundt med?" spurgte jeg Winettka. Hun og jeg sagde nemlig forlængst „Du" til hinanden, da min Ven ikke kunde finde sig i, at jeg var fremmed for hans Kone; han syntes, naar han og jeg var Venner, saa maatte hun og jeg ogsaa være det. „Jeg begriber ikke," sagde han en Aften, „at I gider sidde og sige De til hinanden; det er ogsaa blot, fordi I ikke har Spor af mathematisk Begreb i Jer. Kan I maaske ikke huske den Sætning: at naar a er parallel med b, og b er parallel med c, saa er a ogsaa parallel med c? Naa — deraf kan I vel nok begribe, at naar den kære „Pascha" dér er Dus med mig og jeg er Dus med Winettka, saa er „Paschaen" selvfølgelig ogsaa Dus med Winettka" — og dermed var den Sag afgjort. — Han kaldte mig aldrig for andet end „Pascha", og forestillede mig uden videre for sine Venner som: „min Ven Paschaen, kgl. dansk Kommissær for de skønne Kunster," hvilket ofte gav Anledning til at forvilde Amerikanernes Begreber om forskellige evropæiske Landes Skikke i en foruroligende Grad.

„Aviserne!" svarede Winettka, „ja dem havde jeg nær glemt, og det er det allervigtigste; Basse!" raabte hun ned i Kælderen efter sin Mand, „skynd Dig og kom op; jeg har glemt det allervigtigste: alle Aviserne fra i Dag er fulde af Lovtaler over Dig, og baade *The Tribune* og *Herald* bringer Billeder af din Bro og Beskrivelser af Forberedelser til Festen." Min Ven havde just bygget en ny Svingbro af Staal over Chicagofloden, og Broen skulde aabnes med stor Højtidelighed af Eks-

præsidenten Harrison. „Basse“ kom op fra Kælderen med en Flaske Rhinskvin under hver Arm, en Bourgogne i den ene Haand og en Siphon i den anden; Cigaretten sad i den ene Mundvig og Røgen steg ham lige op i Øjnene, saa han skar de frygteligste Ansigter. Efter ham fulgte Pigen med en Sølvjardinière fyldt med Is. Saa rykkede vi Gyngestolene sammen om et lille Bord midt paa Gulvet; Pigen ombyttede de hvide Kupler paa de elektriske Lamper med røde, Vinen perlede i Glassene, og Winettka læste højt af Aviserne. Han blev berømmet som Unionens bedste Ingeniør og Tekniker; hans gamle Artikler, som han havde skrevet i sin ulykkelige Livsperiode i Winettka, blev fremdragne som Bevis for, hvorledes Videnskaben havde draget ham bort fra det praktiske Arbejde — hvilket gav Anledning til, at Winettka blev helt alvorlig og maatte over og kysse ham lidt. Hans Liv og Virksomhed blev skildret fra hans Fødsel; og det allerbedste var en Artikel i *The Inter Ocean*, hvor det af Aarstallene fremgik, at han, da han var 2½ Aar gammel, „utilfreds med de smaa Forhold i sit Hjemland“, havde vendt dette Ryggen og var gaaet til Java, hvor han straks fik meget fordelagtige Tilbud om Arbejde for den derværende Regering. — Vi drak Skaaler, og jeg maatte fortælle Historier hjemmefra, som naturligvis blev fulgt med stor Interesse. Min Ven og jeg sloges gærne om, hvem der havde den bedste Kone. Det endte saa i Reglen med, at han hævede sit Glas og drak for „den bedste lille Kone i Verden“. Jeg

drak da rolig med Winettka og løftede derefter mit Glas for: den allerbedste lille Kone! og saadan gik Aftenen med Spøg og Hyggelighed. — „Hvordan gaar det med Dit Engelsk?“ spurgte Winettka mig. „Jo,“ svarede jeg, „der er ikke noget i Vejen.“ „Nej, han er *all right*,“ sagde min Ven; „nej, det er jo sandt,“ lo han til Winettka, „jeg har jo rent glemt at fortælle Dig, hvor galt Paschaen kom afsted i Gaar ved en *reception* hos Guvernøren af New-Jersey; det var da godt jeg var med — nej, fortæl Du det hellere selv,“ henvendte han sig til mig. — „Naa,“ sagde Winettka, „Du fik en fin kaligraferet Indbydelse i Silkepapir . . . .“ — „Ja,“ svarede jeg, „og Guvernørens *reception* skulde foregaa i New-Jersey's Villabygning paa Udstillingen — Du ved den lille Bygning, som er en Model efter Washingtons Villa. — Naa ja, vi kom altsaa kjoleklædte lige ind i en dejlig tæppebelagt Havestue i Empirestil, hvor Loftet var gennembrudt, saa den var to Etager høj med omløbende Galleri foroven og Værelser til Siderne. Et Orkester af lutter Mandolin- og Harpespillere musiserede deroppe. To Negere styrtede sig naturligvis straks over vore Hatte og Frakker, og en General spurgte os om Navn og førte os gennem Klynger af andre Generaler og højtstaaende bestjærnede Folk hen til Guvernøren og hans Frue, som stod og tog imod — med en eller anden Sekretær ved Siden. *„I am very happy to see you,“* siger Guvernøren, og hans Frue viser mig med en Haandbevægelse og et henrykt Blik den hyggelige Stue, idet

hun siger: *like a little home.* Jeg bøjer mig elskværdigt og siger: *very homely, very homely, indeed!* — ja, hvor kan jeg vide, at homely betyder væmlig." — „Det er meget værre," lo Winettka, „det betyder tarveligt, modbydeligt, luvslidt!" — „Naa, Guvernøren spidser Øren og ser paa sin Frue, Fruen paa Sekretæren, og endelig farer alles Blikke forvildet rundt mellem hverandre, indtil man bliver enige om at gentage: *like a little home — a little home.* Til alt Held rykker Basse frem og siger: *„very homelike — very nice — very homelike."* Jeg smiler og gentager: *very homelike,* alle Ansigter opklares atter, og under mange Komplimenter og venskabelige Udvekslinger vandrer vi videre for efter Opfordring at skrive vore Navne i en dertil indrettet mægtig Bog." — Winettka lo og vilde have at vide, hvad vi derefter foretog os. „Vi gik ovenpaa og hørte lidt paa Musiken og saa' paa Stadsen; alle Døre og Vinduer havde Gardiner af levende Blomsterguirlander og i et af Værelserne anrettedes Frokost med mange herlige Retter, og Negere sprang omkring og skænkede Champagne, saa Skummet drev dem ned ad Fingrene! Henne i en Krog sad ganske stille en svensk Kommissær og fandt Postejen „förbaskad treflig". Ham drak vi en stor „Sup" med og gik derefter ned for at søge vort Tøj. Men straks kom en General flyvende med en Kasse fine Cigarer, og vi fik ikke Lov at slippe saa let. Dér traf Basse en jævnaldrende General, som han spurgte, om han havde været med i Krigen, siden han allerede

var General. „Jeg er født Oberst," svarede han, „jeg er fra Kentucky" — en Egn, som er bekendt for sine smukke Folk. Naa — endelig skulde vi da gaa; og jeg kunde naturligvis ikke finde min Overfrakke; saa hjemligt var da det Hele, at selv Guvernøren endte med under Spøg og Latter sammen med de to ulykkelige Negere, en ny General, Basse og mig at løbe rundt og lede efter min Overfrakke." — Winettka lo og sagde, at jeg blev rigtig forkælet derovre. „Aa," sagde min Ven, „men han har ikke den bedste lille Kone." — „Naa," svarede jeg, „men Italien har sendt den allerbedste lille Kone sine glødende Hilsener og tømt en Pokal Champagne paa hendes Vel!" — „Hvad er det? hvad er det?" jublede Winettka. — „Ja — det var i Gaar ved de franske Kunstneres Middag. Vi var omtrent tre Hundrede Mennesker, og jeg fik anvist min Plads som den fjerde paa Værtens Højre. Først kom den amerikanske Kunstpræsident, saa Østrig, Italien, saa jeg, efter mig kom Tyrkiet o. s. v." — „Fik Du noget at vide om Tyrkerens Harem?" afbrød Basse mig. — „Ja naturligvis! det var det første, jeg spurgte ham om." — „Pascha, Pascha!" truede Winettka. — „Nej, lad os nu høre," sagde min Ven, „havde han da noget Harem?" — „Ja naturligvis havde han Harem; han kunde dog kun gifte sig med fire Koner. Hans Hus var afdelt som alle Tyrkeres, i to Dele, én for ham og én for Haremet; men „som alle civiliserede Tyrkere," svarede han mig, havde han kun én Hustru, og Tanken om at tage flere

var ham lige saa fjærn som —" „Som Dig, Pascha," sagde Winettka. „Javel, javel — og saa tømte vi et Bæger paa det." „Men videre om Festen!" „Amerikaneren henvendte i sin store Tale specielt Ordet til mig, idet han sagde, at i Begyndelsen af Udstillingen, da alle de fremmede Kommissærer kom derover, kunde han vaagne om Natten og se mig staa for sig; og det kom af, at hver Gang jeg skulde opnaa noget for mit Lands Afdeling, saa veg jeg ikke fra ham, før han fulgte med og fik alt ordnet." „Si, si, si," raabte den smukke Italiener, „vous travaillez toujours, toujours, Monsieur!" Det gjorde han nemlig ikke; der var en forfærdelig Mængde Italienere, og for hver fem Minutter de arbejdede, skændtes de i en Time, saa vi troede, de mindst vilde slaa hinanden ihjæl! Imidlertid — jeg drak et Glas med ham for hans Moder, hvem han havde fortalt mig om — saa fyldte han vore Glas paany og drak for den allerbedste lille Kone omtrent med de Ord: „pour exprimer mon admiration et mon plus grand respect pour la femme, qui a su gagner votre coeur!"

„Ja Du har det godt herovre," sagde min Ven. „Ja ved Du hvad," svarede jeg, „undertiden griber jeg mig virkelig i, at jeg befinder mig udmærket ved at gaa rundt og repræsentere; snakke elskværdigt med Gud og Hvermand, være fuldstændig sorgløs og tage alt, som det falder, i Haab om at finde et Guldkorn iblandt Menneskene; men der er forbandet faa. Og saa tænker jeg ofte, naar jeg træffer paa noget, som jeg synes rigtig

godt om hos et Menneske: Hvorfor synes Du nu egentlig om det? for der er noget ved ham, Du selv kunde lide at være — noget, Du selv kunde blive — det ligger i Frø hos Dig — all right! hvorfor spilder Du saa Tiden hos de andre Mennesker — gaa hjem og dyrk din egen Have." — „Han begynder at faa Hjemve," sagde Winettka, „han bliver angst for det store Vand og de mange Mile." — „Nej," svarede jeg hende, „jeg føler helt anderledes i den Ting. Om jeg er i Charlottenlund og min Kone i København, eller jeg er i det fjærne Vesten, det er for mig kun en Gradsforskel; om jeg er borte en Uge eller et Aar, det er et og det samme. Tid og Afstand gør i denne Forbindelse ikke noget særlig Indtryk paa mig; man skilles og mødes, og er dog altid to, naar man er ene. Er Tid og Afstand da saa mærkbart? Jeg sér engang imellem paa Kortet — og bestemmer jo selv, hvornaar jeg vil hjem igen." — „Ja saadan kunde jeg nu ikke føle," sagde Winettka. — „Nej, for det kan en Kvinde overhovedet ikke," svarede min Ven, „men jeg tror, jeg giver Dig Medhold, Pascha." — Pludselig ringede et Vækkeur saa forfærdeligt, at vi fór op alle tre. Winettka lo, saa det klukkede og løb efter Uret. Det var hende, som havde trukket det op til at kime Kl. 12, fordi hun vidste, at vi aldrig kunde finde i Seng, naar vi først begyndte at passiare rigtig. Men i Aften havde nu ingen af os Lyst til at gaa til Ro. Vækkeuret fik de strængeste Formaninger om at opføre sig bedre i Fremtiden, og blev med stor Alvor i højtidelig

Procession selv baaret i Seng og fik alle Husets Dyner ovenpaa sig. — Saa satte vi os til Ro igen og havde det hyggeligt og snakkede om Løst og Fast endnu et Par Timer. —

Den næste Dags Morgen var min Ven og jeg staaet tidligt op og gik en Tur langs Stranden. Solen var endnu ikke kommen frem, og Taagerne drev i hvide Skyer over de stille Vande. Min Ven var tavs, og vi satte os paa en nedstyrtet Træstamme.

Jeg spurgte ham, om han ikke vilde fortælle videre fra i Gaar; hvordan han da fik Tag i Livet og sig selv igen. Og han tog atter Traaden op og fortalte:

„Winettka kom hertil med sin Moder. Jeg var fortvivlet derover, da jeg hørte det. Faderen var død, og hendes Moder brød straks efter Begravelsen op og tog herover til sin Søn.

Jeg betragtede da nærmest Winettka som mit rolige Livs Forstyrrer. Jeg ønskede ikke at træffe hende; og jeg flygtede ind til Chicago og søgte Arbejde. Jeg styrtede mig deri, som den forfulgte styrter sig i Bølgerne. Det var ved Anlægene af de dengang nye *Cable cars*, og der var jo nok at gøre, meget at spekulere paa og mange Penge at tjene. Da Anlægene var lagte, og de store Maskinbygninger — som Du jo kender — var opførte og indrettede, saa fulgte det ene Arbejde efter det andet, og der gik over et halvt Aar paa denne Maade. Saa blev jeg træt af det; og da et Arbejde var afsluttet, havde jeg hverken Lyst eller Energi til at tage

fat paa noget nyt. Der blev tilbudt mig noget ved Vandværket, men jeg afslog at tage imod det — jeg kunde ikke mere. Jeg havde levet alt for forceret; Reaktionen kom, og med den væltede Tankerne om Winettka sig med dobbelt Styrke ind over mig. — Ja — hvorledes det gik til, at jeg saa igen tog her ud, det ved jeg egentlig ikke. I Kraft af nogen Beslutning var det ikke; det var meget snarere, fordi jeg ikke havde Kræfter til at beslutte mig til at blive i Chicago. Viljeløst fulgte mit Legeme min Sjæls Veje; og en Dag stod jeg foran hende igen — uden Anfægtelse, som om jeg havde forladt hende for en Time siden. Hun var bleven ældre og fuldt udviklet, ganske som jeg havde tænkt mig. Ja hun saa egentlig ud, som hun ser ud i Dag — kun ikke saa glad. Jeg kom der hver Dag, og vi talte sammen som sædvanlig, kun rørte vi aldrig ved hinandens Hjærter, og jeg følte mig i Grunden ganske rolig. — Saa en Dag, da vi talte om, hvad hun havde taget sig for i Melbourne, fortalte hun om, hvorledes hun havde været ude at rejse i Følge med Venner og Veninder; med hvilke lyse Haab hun havde imødeset denne Rejse; og hvordan de alle havde skuffet hendes Forventninger; de havde forekommet hende som Sommerferiefolk i Danmark, bare Overflade og Pjank og Pjat; og denne Følelse havde bredt sig til at omfatte næsten alle Mennesker, som hun nu traf paa. Hun syntes aldrig, de havde nogen Ungdoms Fylde, og hun følte sig selv baade yngre og ældre end de. Hun fortalte mig, at denne Følelse egentlig stammede fra en

Samtale, vi engang havde haft, kort før jeg forlod Melbourne. — Jeg sagde hende nemlig en Dag, at hun spændte sin Ungdoms Bue for højt, og at hun satte for høj en Indsats ind paa denne olympiske Leg. Hun vidste jo, at hun var frisk og livlig; hun følte sit unge Legemes Spænstighed; hun spejlede sig tidt, og — uden at være koket — kunde hun ikke lade være med at tænke paa sit Ydre og at virke med det. Jeg sagde hende da, at inden Aaret var omme, havde hun passeret sin første Ungdom; saa vilde hun i Virkeligheden ikke se pur ung ud mere. — Hun havde aldrig tænkt sig det; det stod for hende som noget ganske urimeligt, noget, jeg kun sagde for at være styg imod hende; men lidt efter lidt, som vi talte ud derom, vaagnede i hende Fornemmelsen af Tidens hurtige Svinden; og nu, mens hun gik og fortalte mig det, sagde hun, at hun egentlig fra det Øjeblik af havde følt sig som min Jævnaldrende.

Bestandig gik jeg med en Angest i Hjærtet for, at mine Følelser ved alt, hvad hun fortalte mig, igen skulde faa frit Løb, og instinktmæssig holdt jeg dem nede. Hun vilde daglig spadsere med mig og søgte at knytte det gamle Kammeratskabsbaand igen, uden at det dog lykkedes os at faa det istand; dels kunde jeg ikke mere, dels kom der gærne noget usikkert over hende, naar hun blev for kammeratlig. Fra Dag til Dag fik jeg mere at vide. Hun fortalte mig om Broderens Breve, at hun slet ikke rigtig kendte mig af dem, at hun ængstedes for mig, at hun engang nær var rejst lige herover for at

komme mig til Hjælp, men at hun havde opgivet det, fordi hun tænkte, at jeg vilde le ad hende. Hun talte om sine Betragtninger over de Mennesker, hun i Mellemtiden havde truffet i Melbourne; hvorledes altid én af mine Tanker om andre havde passet paa dem. Og hun sagde mig, at jeg var én rigtig Tyran, som ikke blev tilfreds, før jeg havde paatrykt andre mine Anskuelser.

Naar jeg saa forsvarede mig imod disse Angreb, søgte hun at bevise sine Paastande med, at jeg havde grebet ind i hendes Udvikling; at hun tidt og mange Gange efter min Bortrejse harmedes over, at hun ikke kunde finde Rede i, hvad der var hendes og hvad der var mit. Traf hun saa endelig paa Mennesker, hvis Anskuelser var hende helt fremmede, og hun da havde dannet sig en Mening om dem, saa kunde hun blive aldeles rasende over, at hun ikke kunde lade være at spørge sig selv om, hvordan jeg mon vilde synes om dem. — Saa var der en Tid, fortalte hun mig, hvor hun ligesom havde fundet sig selv igen; hvor hun egentlig var glad over, at jeg var rejst. Hun tog sig det hele lidt lettere og syntes i Grunden, at jeg havde taget for tungt paa mange Ting. Hun levede da saa temmelig sorgløst og tog Livet som det faldt. Men saa kom disse Breve fra Broderen, og med dem kom jeg tilbage, hvad jeg havde gjort og hvad jeg havde sagt. Og hendes Moder talte om mig, og hendes Tanker blev igen sammenfiltrede med mine. Saa kunde hun gribes af Lyst til at træffe mig igen for at skælde mig rigtig ud og blive gode Venner

paany. — Da indtraf Faderens Død, og Winettka læste det Brev, som jeg i den Anledning skrev til hendes Moder. Det havde rørt hende saa dybt, at hun fortrød alle sine Ærgrelser over mig, og kun længtes efter at sige mig, at jeg alligevel var god. Da saa hendes Moder havde slaaet paa at tage herover, havde hun kun tilskyndet hende dertil. Tanken om, at vi muligvis aldrig skulde have truffet hinanden igen, var ingensinde faldet hende ind — tværtimod, hun havde altid været sikker paa, at vi vilde mødes. — Saa kom hun altsaa herover, og det blev hende en stor Skuffelse, at jeg holdt mig i Chicago det halve Aar, i hvilket hun ikke saa' mig. Men efter den Tid kom vi jo som sagt daglig sammen og talte om alle disse Ting, dog uden at det kammeratlige Forhold imellem os nogensinde kom i Stand igen. Men undvære hinanden kunde vi ikke mere. Jeg mærkede det, men turde ikke sige mig selv det; og hende var det sikkert ikke klart; men hver Aften, naar vi skulde sige god Nat til hinanden, saa følte vi, at der var noget, som maatte rives over, og vi trak gærne Adskillelsen saa længe ud, at vi mindst fik sagt ti Gange god Nat, før det blev til Alvor.

Saa traf det sig en Formiddag, at jeg bad hende udføre noget for mig, som hun undslog sig ved, fordi hun skulde i Middagsselskab og havde lovet at komme lidt tidlig. Jeg fandt Grunden meget rimelig og tænkte ikke videre over den Ting. Hun gik op paa sit Værelse for at klæde sig paa, og jeg gik til mit Arbejde. Da

jeg et Par Timer efter kom igen og forlængst troede hende borte, gik hun ganske roligt og spadserede i Haven. Hun havde klædt sig paa, svarede hun mig, da hun mødte mit forbavsede Blik. Sandheden var, at hun havde skrevet nogle franske Breve for sin Broder, som han ikke ønskede omtalt. Men for mig, som ikke kendte Grunden, og som vidste, at hun mange Gange i den Tid kunde have gjort for mig, hvad jeg bad hende om, stod det, som om hun havde vægret sig, fordi hun ikke havde Lyst. Da glødede Vreden i mig, og jeg sagde hende, at hun næppe havde forandret sig meget fra gamle Dage, hvor hun kun tænkte paa sig selv og sine Lyster — og det nyttede hende ikke, at hun forsvarede sig og sagde, at jeg tog Fejl og gjorde hende skammelig Uret; hun fortalte mig ikke, hvortil hun havde brugt sin Tid; og den bitre Skuffelse nærede min Vrede og gjorde mig haard. Hun gik til Selskabet uden Farvel, og Tildragelsen klemte mit Hjærte. Hun kom hjem om Aftenen, og vi drak The sammen som sædvanlig. Efter Bordet sagde jeg god Nat og gik, idet jeg foregav at have noget Skriveri for, som hastede. Den næste Dag kom jeg, som jeg plejede; men lagde straks Mærke til, at hun var ganske bleg og alvorlig. Ingen af os havde Ro paa sig, og instinktmæssig søgte vi en Lejlighed til at tale ene sammen. Hun havde aldrig tænkt sig, sagde hun, at vi kunde sige god Nat til hinanden uden at være forsonede. Om jeg virkelig kunde have sovet? jeg havde ødelagt hele Natten for

hende, og jeg havde gjort hende Uret. Og hun fortalte mig Sagens rette Sammenhæng. Men jeg havde alt forlængst taget hendes Hænder; og mine Tanker kunde hun vel læse i mit Blik. Men jeg sagde hende, at det var Nemesis; og forklarede hende, hvorfor jeg blev saa vred; at det var Minderne fra gamle Dage, hvor hun virkelig ingen Tanke havde for mine Ønsker. Da kyssede hun min Pande og løb bort. — Vi mødtes og skiltes i Dagene derefter, og talte tilsyneladende sammen som sædvanlig. Men der var noget brudt, som ikke heledes igen; og noget andet vaagnet, som ikke gik til Ro igen. „Hun havde aldrig tænkt sig, at vi kunde sige god Nat til hinanden uden at være forsonede.“

Da blussede alt op i mig paany. Minder og Længsler, Tvivl og Ønsker tog al min Fred og min Hvile. Hver Morgen vandrede jeg her ved Stranden i Taagerne. Min Sjæl var knuget af Tvivl som Natten af Mørkets Skygger. Jeg elskede hende, der var lys og mild som Dagen. Jeg følte, det maatte komme. Da stod jeg en Morgen lige nede ved Vandkanten i Taagerne — som Du sér nu. Jeg troede alle sov. Saa tænkte jeg i Uro paa den Dag, som vilde komme; jeg saa' allerede Morgenens blegrøde Skær mellem Taagerne; kunde jeg have holdt Dagen tilbage, saa havde jeg gjort det; men rødere og rødere luede Taagerne; Solens glødende Kugle vilde snart vise sig; jeg følte alt, hvor den steg og steg, jeg skjalv for det Uundgaaelige — da løftede jeg mine Arme

og bad til Solen: Du underlige Magt bag Søens Taager! om Du kan bringe Hjælp og sprede Tvivlen i mig, bring ej blot Lys til Landet om mig; stig! stig! bring Dag i vore Hjærter, Amen! — Jeg stod med lukkede Øjne og vaagnede først ved at en Baad skurede imod Stranden. Dér stod Winettka i Stævnen! Hun havde ikke kunnet finde Fred til at sove; tog saa Baaden og roede ud i Taagerne; der havde hun sét mig med de opløftede Arme, havde troet jeg bredte dem ud imod hende og saa — ja saa et Øjeblik efter lukkede mine Arme sig om hende og hun græd ud ved mit Bryst — men da steg Solen op, Du, og fra det Øjeblik af blev mit Liv lyst.“ — —

Tit fulgtes min Ven og jeg ind til Chicago, og Folk hilste ham dér som den berømte Ingeniør — for mig staar han altid som Vennen med den underlige Kærlighedshistorie.

YELLOWSTONE

Pionerer havde strejfet derigennem. Æventyrsøgende Mænd havde jublet derinde. Yellowstone var endnu Indianernes Paradis.

Det var i Aaret 1869, at de første Meldinger om det vidunderlige Land kom til den amerikanske Regering; og de kom fra ensomme Mænd, for hvem det æventyrlige var det højeste, hos hvem det fantastiske var Livet; fra Mænd, der saa', fantaserede, jublede i Naturen og løj for Menneskene. Og Meldingerne gik ud paa, at langt imod Vest, dybt inde mellem de mægtige Rocky Mountains laa et Land, hvor varme Kilder sprang i tusindvis, hvor Amethyster og Topaser glimrede i en guldstraalende Jordbund; hvor bratte Bjærgskraaninger dækkedes af de dejligste Planter, men — hvor alt var forstenet, Træfrugter og Druer hang i yppig Mængde, som ved et Vidunder stivnede paa Kviste og Ranker — ja selv Dyrene maatte ved et

Naturens Trylleslag være blevne til Sten, saa levende var deres Stillinger i den kolde, ubevægelige Masse.

Imidlertid: en Menneskehjærne er jo sjælden ganske paalidelig, og Forfængeligheden ved at være den første, som opdager noget nyt, fristes nemt af undrende Øjne til at krydre Beskrivelserne en Smule.

Den amerikanske Regering sendte da i 1870 den første videnskabelige Ekspedition til Yellowstone, og Geologen Dr. Hayden vendte tilbage med — foruden optagne Kort og videnskabelige Resultater — den Idé, at lade Landet fredlyse som national Park „til Gavn og Glæde for Folket.“

Saaledes ligger da nu Yellowstone Park — et Stykke Land omtrent paa Størrelse som Sjælland, — i Montana og Wyoming, vildt og øde mellem Klippebjærgenes snedækte Tinder, der rundt om hæve sig som Kæmpebølger af Sten med uforanderlige, skumhvide Toppe.

Fra Pacifik Banen fører en smalsporet Bane mod Syd ned igennem Montana, bugter sig som en Snog i det glødende Solskin i Dalene, langs Bjærgskraaninger, gennem fugtige Huller i Klipper, ind i Tuneller og tværs over rivende Strømme. Saa standser Toget, hvor Sporene ende, ved nogle Blokhuse kaldet Cinnabar; og derfra gaar saa Farten til Yellowstone videre med Vogne, forspændte med seks eller fire Heste. En henrivende Tur, over Stok og Sten, langs skummende Vande, mellem Cypresser og vilde Solsikker, langs lodrette Klipper,

„MAMMOTH HOT SPRINGS“ JUPITER TERRASSE

MED ROCKY MOUNTAINS I BAGGRUNDEN

flængede og forrevne, mens Ørne svæver over ens Hoved og Snefladerne glimre i Solen.

Paa et lille Plateau tæt indesluttet af snedækte Bjærge, 6300 Fod oppe, naar man det første Hotel. Der ligger Hoteller i Yellowstone med en Dagsrejse imellem hvert, elegante, dampvarmede og elektrisk oplyste, større og bedre end de bedste evropæiske.

Her begynder man at undres, at se, hvad man aldrig saa' før.

Skinnende hvidt, terrasseformigt hæver et Bjærg sig op fra Dalenes Skød imellem de andre Bjærge af graa Granit; lette Dampe svæver derover og svinger med Kastevindene, som suser ned gennem Granitbjærgenes mørke Graner. Det er *Mammoth Hot Spring*, de hede Mammuth Kilders Bjærg, der løfter sig i hvide Terrasser, hvis Sider er formede som Drypsten, op mod den klare, blaa Luft; hist og her afbrydes denne blændende Renhed af blodrøde og gule Vandstrømme, der risler i Bælter ned over. Et Sted slynger en Hulvej sig op imellem, og alt som man bestiger Bjærget, ser man, hvad Terrasserne betyder. De er som skønne Skaale fyldte til Randen med krystalgrønt, hedt Vand. Øverst oppe er Bassinerne størst, smaa Søer af stille, kogende Vand, fra hvis Bund store Bobler bestandig stiger, brister i Vandspejlet og kaster en lille Dampsøjle mod Himlen.

Deroppe ved Søerne sér man først ret det hele Landskabs Skønhed og Ejendommelighed: De drivende Dampes Flugt over mod de blaa snedækte Bjærge,

Spejlingerne i det klare, stille Vand, hvor Lysbrydningerne paa Grund af dets Saltholdighed er krystalskønne, de terrasseformede Aflejringer nedefter af drypstensformet Kiselsinter, alle de fyldte Bassiner, Vandets næsten umærkelige Rislen og Falden og endelig de pragtfulde Farver, som fra mineralske Stoffer i Vandet flyder ned over de snehvide Stenmasser.

Der fører kun en eneste Vej gennem Yellowstone. Stejlt stiger den opad over Bjærge, brat synker den imod Dalstrøg; dybt igennem mørke Granskove fører den, forsvinder i vilde Fosse af smeltet Snevand og bugter sig udenom hede Kilders porøse Jordbund. Her lærte jeg paa tre Dage at tumle et Firspand. Jeg tror alle de vanskelige Tilfælde, som tænkes kunde, naturnødvendigt maatte indtræffe her, og det gav jo Stemning til Kørslen. Hver Gang jeg i Begyndelsen syntes at komme i et kritisk Øjeblik, hørte jeg Amerikanerens opmuntrende *„go on“* paa Bukken ved min Side, og efterhaanden klang ogsaa dette *„go on“* af sig selv i mit Indre, og det blev en lystig Fart.

Fire Mil fra de hede Mammuth Kilder fører Vejen op gennem et mægtigt og henrivende Bjærgpas, *Golden Gate*, og bringer én næsten Tusind Fod højere tilvejrs. Den ene — paa mange Steder helt lodrette — Klippevæg er sprængt for at give Plads for Vejen, og Klippeblokkene rullede ned i Dybet; et lille Gærde af løst opstablede Sten afgrænser Vejens Yderside og flere Hundrede Fod sér man ned i Kløften. Hvis Hestene nu blev sky her?

MAMMOTH HOT SPRINGS

„Go on“ klang det indeni mig, og mens Hestene pustede ud og Bremsen holdt Vognen fra at rulle baglænds, saa' jeg den ene lille Alpeviol efter den anden stikke Hovedet op af Klipperevnen og slikke Solskin i den kølige, lette Bjærgluft. Et gyldent Mos dækkede de nøgne Stenvægge. Stille og kølig faldt Slagskyggen fra den ene Klippevæg ned i Bunden af Kløften og lagde sig let og mildt op over den anden Bjærgskraanings yndefulde Granskove, hvor Naaletræer stod i tusindvis, Spids ved Spids, ispræengt med hvide Blink af slanke Birke. — Højt oppe, i Kløftens Snævring, hvor Bjærgene mødtes, larmede et lille Vandfald, og øverst oppe bredte en snedækt Højslette sig mod alle Sider; store Flokke af Elsdyr søgte bort imellem Bjærgene, blaa Slanger af iskoldt Snevand ilede mod *Golden Gate*'s gyldenmossede Bjærgkløft.

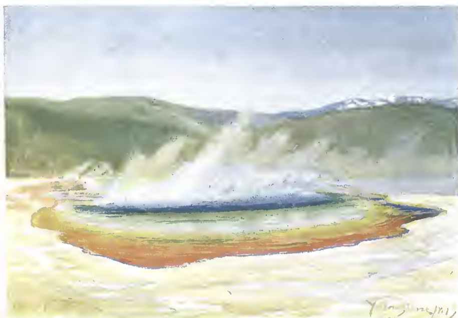
Over Højsletten gik det videre nedover og nedover, gennem dejlige Skove af Gran og Lærk.

Af og til standsede vi ved de underligste Kildevæld af mineralske Vande. Et Sted stod vi af Vognen, hvor en Brønd af stille krystalklart Vand, Appollinaris Kilde, laa skjult i Skovens Tykning. I det Øjeblik vi fyldte et Bæger med Vand, brusede det op og sydede som Sodavand. Vandets Overflade laa saa stille og blank, men da Bægeret brød Stilheden, indvirkede Luften paa Kulsyren i Kilden, saa det klare Vand trak sig sammen i Tusinde Smaabobler og sydede — det var, som om Kilden vrededes over at blive forstyrret i sin stille Ensomhed.

Atter op langs en brusende Fos, som steg og steg, til Øjet fængsledes af skummende Kaskader, der buldrede og blinkede i Solen. Forvildet tumlede et Par løsrevne Graner nedover, medens en Ørn hang i Luften højt oppe og ventede, til en Fisk kunde blive dens Bytte. Atter store Skove og stille Søer, hvor lodrette Klipper styrtede deres Spejlbillede ned i uendelige Dyb. Sælsom var „Kobbersøen“, hvor den smaragdgrønne Bund af irret Kobber kastede sin lysende Farve op gennem det klare Vand.

Men mærkeligst var „Regnbuesøen“, hvis Overflade nøjagtigt havde Regnbuens Farver. Disse stammede fra Alger i Vandet, som skiftede Farve efter Vandets Temperatur. Længe stod jeg hensunken i Betragtning af denne skønne lille Sø. Skjult imellem granklædte Bjærge laa den som en mangefarvet Ædelsten i den blændende hvide Jordbund. Hver Gang et Vindpust gyngede de lysegrønne Lærketræer paa den nærmeste Aas, skjalv Vandets sarte Overflade og dirrede i utallige smaa Krusninger. Man havde da ondt ved at tænke sig, at det var Vand; langt mere lignede det smeltet Sølv og Guld, tilsat det skønneste Ir og det rødeste Karmin. Aandeagtigt dansede de hede Dampe hen over Søen og gav den Sjæl. — Jeg tænkte paa den larmende Verden udenfor. Jeg tænkte mig Folk paa Cinnabar Jærnbanestation staa og se ind over Yellowstone og høre Tordenskrald dundre imellem de snedækte Bjærge. Jeg tænkte mig en Klynge af muntre Rejsende, som lige

skulde stige til Vogns, pludselig staa stille ved Udraabet: se Regnbuen! og undrende stirre ind over de granklædte Bjærge, hvor den dejlige Bue spændtes over Himlen og gød sit Spil af Farver mellem Millioner af krystalklare Draaber. — Men langt, langt inde i Yellowstone, borte fra den larmende Verden, indenfor Bjærgenes Torden,

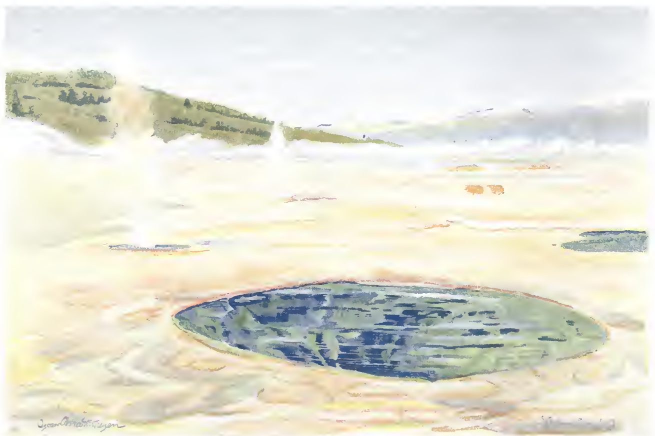
dér stod jeg hensunket i Betragtning af en lille Sø, hvor mange muntre, nøgne Nymfer legede i de skønne Vande; én stod i Midten og værgede sig, skjulte sit Ansigt med Armene, mens alle de andre med Hænderne strittede Vand paa hende, stærkere og stærkere; leende indhyllede de hende i en Sky af mangefarvede Draaber,

som blinkede i Solen højt over hendes Hoved — og dannede Regnbuen paa Himlen!

Rundt om var Bæverhytter, hvor Bæverne kunde leve to og to i uforstyrret Idyl. Der er nemlig den Bestemmelse, at intet Dyr maa skydes i Yellowstone, uden det gøres nødvendigt til Selvforsvar. Og der lever mange Dyr, som ellers vilde være udryddede. Det er det eneste Sted, hvor Bison endnu findes; der er Elsdyr, Antiloper og Hjorte, Bjørne og Puma, Ulve og Ræve — baade røde, graa og sorte — der er Bævere og Oddere, Hermelin, Skunk og Moskusrotter og en Mængde Fugle: Ørne og Ugler, Svaner og Pelikaner og pragtfulde Smaafugle. Der er en Kvidren og Puslen, en Skrigen og Flagren i de tætte Skove; en Smutten over Vejen af alle mulige morsomme Smaadyr til idel Fornøjelse.

Hist og her begyndte den hvide Kiselsinter at vise sig i Pletter mellem afsvedne Graner, og dumpe Plask af faldende Vand naaede ind til os i Skoven. Træerne tyndedes ud, blev mindre og forkrøblede, og pludselig strømmede et blændende hvidt Lys gennem det rustrøde, afsvedne Skovbryn, Hestene spidsede Øren og blev urolige, og det kridhvide Støv hvirvlede om os, da vi rullede ud i det første blændende Geyserlandskab.

Forunderlige Syn! Hvid som Sne, med enkelte røde og gule Nuancer laa den mægtige Flade for os. Grønne og blaa Vandhuller laa spredte som Vaager i Is. Her buldrede det kogende Vand i en Kedel, hvorfra vældige Dampe uroligt kastede sig over mod udgaaede

GEYSER KRATER

Graner; hist hoppede og dansede Vandet i et lille grønt Hul for pludselig at slynges højt, højt i Vejret og atter falde ned som blinkende Diamantstøv; der laa to smaa ovale Søer, blaa og dybe som Pallas Athenes Øjne; det var, som om de blev krænkede over, at man vovede at se ned i dem; store Bobler buldrede op og forstyrrede den rolige Overflade; flere kom til, Vandet løftede sig og kogte over, plaskede i Vejret og sendte de dejligste Vandsøjler op i den blaa Luft; Dampene fór som runde Skyer afsted med Vinden; det varede i nogle Minutter, saa mindskedes Kraften, Søjlen blev i Stød lavere og lavere, sank ligesom træt sammen, plaskede lidt, boblede lidt, — og der laa atter Athenes Øjne, de to smaa ovale Søer, blaa, dybe og blanke.

De kaldes Geysere, alle disse hede Springkilder (efter Geiser paa Island, som var den tidligst kendte), og jo længere Syd paa man kommer i Yellowstone, des flere ser man. Efter Neumayrs „Erdgeschichte“ findes de kun paa Island, Ny Zeeland og i Yellowstone; men Geyseromraadet i Yellowstone overgaar de andre i et og alt. Medens Geyser paa Island nu kun springer sjældent og næppe naar en Højde af 90 Fod, medens de Ny-Zeelandske Springkilder vel findes i større Mængde end paa Island, men er temmelig smaa, naar Antallet af Geysere i Yellowstone indenfor det hidtil undersøgte Omraade op til 10,000, og man antager at mindst lige saa mange findes i Egnene øst og sydost for den store Yellowstonsø, (se „Jordens Historia“ af Nathorst).

Mange Geysere findes her, som springe over 100 Fod, en Del op til 200 Fod, og en enkelt har endog en Vandsøjle paa 250 Fod og springer halvanden Time ad Gangen!

Ubegribeligt stærke og skønne i Farven ligger disse Geyserkratere i den blændende Jordbund: fyldte til Randen med det hede Vand lyser nogle som indlagte Ædelstene, ikke spejlende Himlens Farve, men spillende i deres egne af Syrer og Salte pragtfulde, grønne og blaa Oxydfarver, kantede med fantastiske Tunger af gult og rødt, tonet over i den sarteste Lilla.

Skønne om Dagen, uhyggelige om Natten er disse Landskaber.

Ud paa Aftenen naaede vi et Hotel; skjult imellem Graner, bygget mellem Klipper af Granit, laa det ved et nyt Geyserlandskab. Før vi fik vasket os og hvilet lidt, steg Maanen rund og gul over Bjærgryggen og sendte gyldne Glimt ned til os gennem de mørke Graner. Vi gik ud og saa' en Geyser springe i Maaneskinnet. Et Springvand af Diamanter! et sprudlende Væld af Millioner blinkende Smaalys imod den mørke Nathimmel.

Jeg gik hjem og kom til at tænke paa, hvor underlig denne Natur dog var: kølig, fornem og uforanderlig. Naar jeg mindedes vore danske Bøgeskove, vore Sommeraftener i de lyse Nætters Tid, fik jeg en Fornemmelse af Fred, en Følelse af, hvor stille Menneskene og Naturen hos os gik til Hvile under Nattens lette

SPRINGENDE GEYSER

Giant-Geyser, 250 Fod.

Drømmeslør. — Hvor modsat var det ikke her. Menneskers Færden var for intet at regne; Dag og Nat havde ingen Magt. Uforanderlig levede denne Natur videre; det var Klodens urolige Indre, der gav den Næring, den var ikke i Slægt med os, kunde ikke elske Lyset og Dagen, kendte ikke til Hvile i Natten, — der var en Afstand mellem den og os, som aldrig udslettedes; den havde Samkvem med det underjordiske.

Og som jeg sad og tænkte saadan, hylede Hotelhunden forfærdeligt ude i Natten. Jeg rejste mig og gik ud, og samtidigt kom to af Hotellets Folk springende. „*What is the matter?*" raabte de til Hunden, som skælvende krøb sammen og baglænds tumlede ind ad den aabnede Dør — men ude paa Vejen i Maaneblinkene under de mørke Graner knasede det under Bjørnens tunge Trin, og brummende drev han opover i de stille Skove — — —.

Vejen var dannet ved at hugge Træerne om og kaste dem til Siderne; Vognen skumplede over nedkørte Stubbe, Støvet laa fodtykt, og vi kørte i en saadan Sky, at Støvet mange Gange skjulte de forreste Heste for mine sviende Øjne, saa jeg undertiden kun kunde se Bagdelene af Stanghestene. Det er en af Ubehagelighederne ved Yellowstone, dette paa sine Steder saa umaadelige Støv.

Fremover naaede vi paa fastere Klippevej. Mægtige Cycloner havde her mejet hele Skove ned. Der laa de, Millioner af Træskeletter, blegede hvide af den

GEYSER KRATER

brændende Sol, kastede hulter til bulter ned ad Bjærgenes Sider. Paa store Strækninger laa de masede saadan sammen, at man ingen Jord kunde se, kun et Filter af Stammer, Rødder og Grene.

Saa naaede vi da Yellowstones storslaaede Cañyon. (Det er Spanierne, som har ført Ordet „Cañon“ med sig til Amerika, og det bruges nu almindeligt om alle lignende Dalstrøg.) Det ser ud, som om en mægtig Haand i Vrede havde flænget Jordkloden og givet den et dybt, gabende Saar.

Højt, højt oppe i den kølige Sommer, med den evige Sne i Flager langt under sig, staar man og ser otte Hundrede Fod lige ned i Dybet; somme Steder gaar Klipperne hult ind under én; og Farvepragten her overgaar enhver Beskrivelse; Klipperne er lyserøde og citrongule, sølvagtige af Kvægsølv; og de otte Hundrede Fod nede løber en smaragdgrøn lille Bæk i rivende Fart; det er den vældige Strøm fra Vandfaldet, som buldrer ned ved Svælgets Snævring; tre Hundrede og Tresindstyve Fod er Faldet højt, og endda kun en Skumplet i det mægtige Landskab, hvori det falder! Vinfarvede Klipper rejser sig nede fra Dybet i mange fritstaaende, dejligt formede Toppe, paa hvis Spidser — flere Hundrede Fod under én — Ørnene har deres Reder. Dér midt ude i det store, gabende Svælg svæver Ørnene majestætisk rundt; jeg saa' dem kaste sig ned i den skummende Strøm og langsomt, med store, rolige Vingeslag hæve sig med Fisk til de skrigende Unger i Reden.

Det Landskab maatte jeg se ved Nat.

Da de andre i Hotellet var gaaet til Ro, satte jeg seks Skud i min Revolver og fulgte en lille Sti, som slyngede sig gennem den tætte Granskov ud til det store Svælg. Just som jeg traadte ud paa den fremspringende Spids, hvor jeg havde staaet om Dagen, steg Fuldmaanen langsomt op lige overfor mig. Jeg vilde ikke være bleven mere forbavset, om den havde hævet sig op af Cañyons dybe Svælg. Jeg kendte ikke denne Maane. Om det var den lette Bjærgluft som gjorde det, ved jeg ikke, men aldrig saa' jeg Maanen saa mystisk, stor og bydende løfte sig over Jorden og beherske alt. Det var som om den vilde sige: „Hvem vover at tænke her; dette er mit Rige, hvor kun Døden kan færdes i Natten."

Langsomt gik jeg hjemad — der var ligesom mere menneskeligt under de mørke Graners Skygger — men endnu bærer jeg i mit Hjærte Mindet om denne store Maane, som var mig saa underlig nær.

TACOMA—NIAGARA

errasseformet i stejle Stigninger hæver Tacoma By sig op fra Bredderne af et lille Sund paa Stillehavskysten. Det var helt morsomt at komme til salt Vand igen, se store tremastede Skibe ligge Side om Side og lodse Tømmer. Paa en Terrasse ved Vandet ligger Tacoma Hotel, stort og elegant med al den Komfort, som en moderne Rejsende kan ønske sig. Forøvrigt en typisk By for det vestligste Vesten. Byen er kun 10 Aar gammel og det pragtfulde Hotel dens Stolthed. Paa Gadehjørnerne staar Indianere og driver, og Cowboys med Lazzoen over Sadelknappen suser i fuld Karriere forbi de elektriske Sporvogne. Tømmerpladser og Savværker ligger i Kreds om Bugtens Runding, og granbevoksede Aase løber i Spidser ned imod Vandfladen. Inderst over Bugten hæver Mount Tacoma sin snedækte Kegle 14,000 Fod imod Himlen. — I straalende Solskin

sidder Hotellets sorte Bjørn Jack højt paa en Pæl i Haven foran Verandaen og spekulerer paa Verdens Mærkværdigheder. Ligesom Drengene hos os fanger Graaspurveunger, saaledes hænder det dér, hvor Bjørnene driver om i Skovene, at en Bjørneunge dratter ned i en Gaard, bliver fanget, opflasket, kælet for og fodret, og maa leve i Hotellet hos sine nye Venner Menneskene, til den en Gang dør, bliver udstoppet og stillet til Pryd i den store Forhal. Man skynder sig da med at fange en ny Unge, fordi — som en af Hotellets Folk fortalte mig — det var saadan en Sorg at se det tomme Bjørnehus.

Udenfor Byen var Indianerreservation, og lige ved Byens Grænse laa Indianerskolen, der, som andre lignende, ejedes af Staten. Man betalte Indianerne for at lade deres Børn komme paa Skolen, og der ofredes meget for at beskytte og civilisere dem. Alligevel fik jeg det Indtryk, at Indianerne som Race er ganske uimodtagelige for Kultur; ikke af Mangel paa Intelligens, men af en nedarvet Foragt for den hvide Mand og alt, hvad hans er. Stakkels Indianere! længere og længere er de trængte bort, snydte og bedragede til alle Tider af de fremtrængende Hvide; og Mistroen har skæmmet deres skønne, barnlige Blik; tæmmede Rovdyr i Fangenskab! fribaarne Ørne i Bur med Nummer paa! Skolen var nydeligt indrettet; alt ordentligt og venligt. Drenge og Piger undervistes sammen fra det 5te til 19de Aar i de almindelige Skolefag og desforuden i Hønseavl, Svineopdrætning, almindeligt Landbrug og Mejeri, Tømrer-

Tacoma

haandværket og Musik. Man ser, der var nok at tage til af Beskæftigelse. Rundt om summede den barnlige Glæde én imøde; men ikke saa sjældent heller kom Braadden tilsyne. Paa en Stentrappe sad fire—fem unge Piger, indhyllede i brogede Uldtæpper og rugede over deres tunge Skæbne; de var aabenbart ikke komne paa Skolen af egen fri Vilje; de havde været der en Uges Tid — men endnu havde ingen af dem mælet et Ord. En enkelt lille Dreng var i samme Stilling — redningsløs fortabt; de stakkels smaa. Men som sagt: mange befandt sig vel; i strygende Fart kom den ene efter den anden paa Hesteryg fra Prairierne; under Spøg og Latter marscherede Drenge og Piger efter Højden til Bords, hvor over Hundrede Tallerkener med varm Suppe lod sin lette, duftende Damp boltre sig i brede Solstraaler; Lærere og Lærerinder var venlige Mennesker, og jeg saa' flere Gange Ytringer af varm Sympathi mellem dem og Eleverne. En underlig Børneflok var det at se paa; der var yndige smaa, vilde Børn, der vist havde alt andet end Civilisationens Tanker i Hovedet; der var smukke unge Mænd, fuld af Anstand, med Overlegenhed i Holdning og Foragt for de Hvide; der var unge Piger, knoglede og bredkindede, men ogsaa andre af stor Skønhed, slanke med lange Bevægelser, gnistrende, blaasort Haar og en vidunderlig Lød, dejlige Tænder og smaa, vilde Øjne. Den dejligste — ak, havde hun dog aldrig gjort det! — hun spillede daarligt paa Klaver for mig, mens to andre sang til. Jeg skammede mig

ved at være hvid og høre til en Race, som bringer „Civilisation“ til Naturens Udkaarne. Naa — det er naturligvis noget Snak — men alligevel. — Indianerbørnene foretrækker, ja viser gennemgaaende Anlæg for Musik, Tegning og Modellering; jeg saa ligefrem dejlige Tegninger af Ørne og Heste, tegnet med Kridt paa den store Tavle, gjorte med en Elegance, som mindede om japansk Kunst. — —

Over snedækte Bjærge, langs den vældige Columbiaflod, hvor de vildeste Klipper brat styrter ned i de buldrende Vande, naaede jeg Portland, hvorfra „den gyldne Port“ fører ud i det stille Ocean.

Underlige Vestkyst! ikke en By, uden Kinesere trippe om i tusindvis, lydløst med gratiøse Bevægelser. I Østens Storbyer hører Kineserne ikke hjemme; med Pisken opbundet under den store Bulehat iler de forskræmte om med Vasketøj; stilfærdige og flittige staar de bortgemte i Vaskerierne, som næsten udelukkende beskæftiger dem. Mere end tarvelige, fattige i Klædedragten, røber de deres kuede, ubetydelige Stilling blandt deres andre Medmennesker. Men i Vestens Byer, dér ser man den ene store Forretning ved Siden af den anden, Byernes kostbareste Butiker, indrettede og styrede af Kinesere; i smukt farvede Silkedragter bevæger Kinesere sig med en stilfærdig Noblesse i Gaderne, og man kan se kinesiske Mødre sidde i Haver udenfor deres smaa Huse og holde Øje med deres smaa legende Børn. Jeg har det Indtryk, at disse Mødre og Børn var saa

ualmindelig smaa, og Børnene saa nydelige, saa glatte i Huden, saa afrundede i Formerne, saa morsomt dukkeagtige, at hver Gang jeg i Butiker ser smaa kinesiske Dukker til 10 Øre, saa forekommer det mig som Portræter af de Smaa, jeg har set. En dansk Mand i Portland førte mig sammen med dannede Kinesere, hos hvem jeg fandt et finere Følelsesliv end hos deres amerikanske Bysbørn. Deres Sæder og Skikke havde de bevaret i det fremmede; de havde deres eget Tempel, mystisk dunkelt, med Gudebilleder, Flitterstads og brændende Vokskærter; de havde deres egne Restaurationer, renlige og meget smagfuldt udstyrede med gennembrudt Træarbejde, svære udskaarne Stole og Borde af Ibentræ med Forgyldning, malede Billeder paa Væggene, en Del Glasmalerier og lette Lysekroner af kulørt Papir.

En Kineser, hos hvem jeg tilbragte en hyggelig Aften, var af Tænkemaade at tale med saa omtrent som en hvilken som helst anden dannet Mand i Verden. Havde jeg lukket Øjnene eller siddet i Mørke og talt med ham om Moral og Religion, om Kunst og ethisk Følelse, som vi talte om, da havde jeg visselig ikke opdaget hans Nationalitet. Men nu, som han sad for mig i sin Stue fuld af kinesisk Nips, smukke Vaser og tynde Kopper, som han sad dér, bleg, slank, med denne blide Ynde, som er Kinesere egen, kunde jeg ikke frigøre mig for en brændende Trang til at faa at vide, om denne Fremmede kunde tænke anderledes end jeg selv. Men den samme Civilisation, fra hvilken jeg var

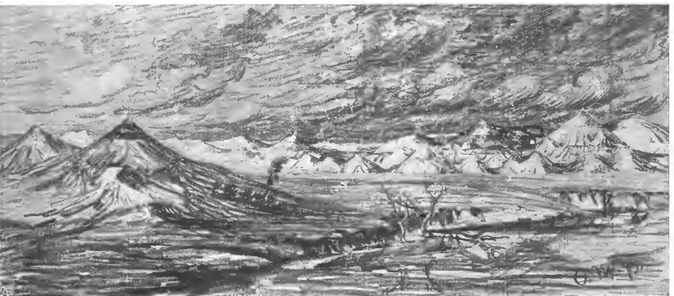
udgaaet, havde fæstet Rod i ham. — Vi sad og drak Vin, som var lavet af Ris; han bad forlegen — om han maatte røre ved mit Skæg; og paa hans fine, hvide Haand blinkede den skønneste Diamant; han strøg ned ad Skæget og sagde: „Jeg synes, De maa være meget stærk."

Der stod en Cither paa Bordet. Hans fine Hænder og hele Ynde lod mig ane, at han spillede smukt; jeg sagde ham det og bad ham spille; men helt undselig svarede han, at han kun kendte kinesiske Sange. Jeg vilde naturligvis intet hellere høre, og han slog da Citherens Strænge med to lange, bøjelige Pinde og spillede de skønneste Melodier i Moll; og efterhaanden som han spillede sig op, glemte han, at jeg var i Stuen, Musiken steg og steg, de dirrende Toner fyldte hele Luften om mig — da følte jeg, at jeg sad hos en Kineser, der havde sit Udspring fra en gammel, gammel Kultur, med sine dybe Følelser, men fjærnt, fjærnt fra vore; bleg og slank sad han dér, som Søn af et gammelt stort Rige.

Da jeg saa bød ham god Nat, forsvandt han et Øjeblik i en anden Stue og kom tilbage med to store Roser; han rakte mig dem og sagde: disse er det skønneste, jeg har set i Dag, tag dem — og paa Gensyn. — —

I et Tog paa seksten Vogne, et af disse store „Pacific-Trains", hvor hver Vogn har seksten Fag Vinduer i hver Side, og forspændt med to kolossale Lokomotiver kørte vi langsomt over Prairier den hele Dag. En

mærkelig Dag. Ved Missourifloden, som nordpaa er en jævn Lervælling, er hele Landet Bjærgkæder af Ler, i store jævne Bølger, næsten ganske øde. Jeg havde tænkt at staa ud i en lille By som hed Medora i „Bad Land“; men Landskabet var saa forrevet og uhyggeligt, at jeg straks steg paa Toget igen og kørte videre gennem det mærkelige „Bad Land“; og jeg kom uvilkaarlig til at tænke paa, hvordan det Land dog havde formet sig saadan. Jo dybere vi kom ind i „Bad Land“, des vildere blev Naturen, som om en Storm havde raset stærkere og stærkere over Jorden og formet den. Det begyndte med store, jævne Bakker, som Havets Bølger; saa kom et bredt Bælte, hvor det ligesom stilnede af, saa tog det igen fat og hævede sig mere og mere toppet, og enkelte Steder var det ligesom en Hvirvelvind havde snurret Lermasserne i Vejret, var forsvundet i Luften og havde ladet den kegleformede Masse blive staaende. Tilsidst var alt saa toppet og tilfældigt, at det meget lignede, hvad Søfolk paa Havet kalder et Vindcentrum. Jeg har engang set dette mærkelige Syn paa Atlanterhavet, hvor i flere Miles Omkreds Bølgerne gik i et Virvar mellem hverandre, høje og toppede, knivskarpe i Kammene. Det kommer fra en Storm, som har gaaet Hundreder af Mile i én stor Spiral. Jeg syntes, at Landet dannede sig saaledes mens jeg kørte, og Tankerne næredes da ogsaa ved, at Toget den hele Dag havde kæmpet sig langsomt frem mod en voldsom Storm. Vi kørte, trods de to Lokomotiver, næppe mere end tre danske Mil i

„Bad-Land“

Timen. Alle Vinduer og Døre var tæt lukkede; Stormen peb og susede, som i Takkellagen paa et Skib; alt i Kupeen dækkedes af et tykt Lag Lerstøv; Haar og Skæg blev knasende tørt, og, hvor Grønsværet ved de smaa Byer var brudt af Hjulspor, pløjede Stormen Leret op og skjulte bogstavelig Byerne i Skyer af Støv. Jeg mindes to store Trækasser, som Vinden blæste over Prairien; Himmel og Horisont fandtes ikke; vi kørte i dæmpet Lys som gennem en Sandflugt i Ørkenen. Alt var graat; Læberne var fast sammenpressede og fortørrede, Øjnene sved, og Luften i Kupeen var kvælende; udenfor rasede de vældige Lerskyer forbi. Da kom Kasserne, rullende, springende, flyvende, i susende Fart, den ene efter den anden; pludselig sprang den bageste med et lystigt Hop højt over sin Kammerat og styrtede videre; men i samme Nu var det ligesom den bageste tog sig sammen og med mange smaa hurtige Skridt tog Tilløb til et Kraftspring — da forsvandt de i Lerskyernes Tykning. — „Bad Land“ er keglespidse Lerbjærge, gennemfuret af voldsomme Regnskyl, med enkelte straalende røde og gule Stenlag igennem. Her dyrkes intet, men Hestehjordene strejfer om mellem Bjærgene paa de flade græsgroede Sletter. — Om Aftenen var Stormen stilnet af, og vi holdt i lidt fredeligere Omgivelser. Den Vaggon, hvori jeg sad, var standset paa en lille Bro over en Bæk, mens Lokomotivet tog Vand ved en anden Slyngning af Bækken. Hopper med deres Føl søgte i Aftenens Stilhed Vandet for at drikke,

mens unge Hingste sky og nysgærrige kredsede om Toget med lange lette Bevægelser, som unge Daadyr.

Et Sted i Nærheden af Missourifloden, hvor Civilisationen endnu ikke havde sat synderlige Spor, maatte en dansk Bonde, med hvem jeg havde slaaet Følge, og jeg overnatte i Byens eneste Hotel, som ikke var stort andet end et lille Træskur. Vi ankom sent om Aftenen og spurgte efter Værten. Han viste sig da og saa nærmest ud som en lille, sortsmudset Landevejsrøver med sorte, pomadiserede Lokker ned over Panden. Der var saa mange Rejsende, sagde han, at hele Hotellet var optaget; vi maatte tage til Takke med at sove i et Værelse, hvori der alt slumrede to Mænd; „men,“ tilføjede han, „jeg garanterer, at det er to gode Fellows!“ — Naa — Amerika er jo et stort Land; og kan man sove paa et Pragthotel den ene Nat, saa kan man vel tage til Takke med lidt mindre Elegance en anden, tænkte jeg, og dermed lod jeg Værten anvise os Værelset. Vi kom da ind i et Værelse af Brædder; der laa ganske rigtig én og snorkede i en Seng lige ved Døren. Men hvor var den anden? Nu saa' jeg først den hele komfortable Indretning: Værelset var delt i to Dele ved en Sejlgarnssnor med et Shirtingsgardin, som hang ned imellem Sengene. Bonden belavede sig da paa at gaa til Køjs i den ene Afdeling, og jeg gik ind i den anden.

Jeg tænkte da, at jeg ved at se min slumrende Sovekammerats Rejsetøj, saa nogenlunde kunde slutte mig til, hvad han kunde være for en Fellow. Men det eneste, jeg fandt, var en Straahat under Sengen og et Par Bukser slængt over Fodenden. Saa stak jeg min Revolver under Hovedpuden, dryssede Sengen fuld af Insektpulver — og sov de Retfærdiges Søvn. — De to Fellows kunde iøvrigt have gjort, hvad de lystede; de var forlængst opstaaede og borte, da jeg vaagnede, og jeg havde end ikke hørt det mindste til dem. Saa spurgte jeg Bonden, om Væggetøjet havde ædt ham op. „Næj, ded ku' go an," svarede han mig, „der var da ikke saa manne af dem, som han havde tænkt sig — men en Del var der jo."

Efter en god Nattesøvn, en Whisky og en Kop The, drev vi i den tidlige Morgenstund ud over Prairierne, og rundt om lyste Luerne i Horisonten fra mindre Prariebrande, eller Røgbølger drev over lange Strækninger med Vinden. Man har jo hørt saa meget om disse frygtelige Brande, og jeg spurgte med Spænding min Ledsager, hvad han mente, om dem vi saa'. Men det var kun dagligdags Ting paa de Egne; Stakke af gammelt Halm, som Farmerne afbrændte eller nogle Hundrede Acres Prairieland, som skulde oppløjes. Han fortalte mig da en Del om Ulykkerne ved de store Brande. Just som vi gik og talte om disse Ting, kom en høj, skægløs Mand hen imod os; han var dansk Farmer og havde alt hørt om vort Komme; men det kneb haardt for ham

at huske det danske. „Naa,“ sagde han til mig, „Du er da ikke Farmer, kan jeg se paa Dig — Du er vel Ingeniør eller saadan noget, kan jeg tænke mig.“ Han havde aabenbart aldeles glemt, at man i Danmark ikke fødes som Dusbrødre. Men her, langt ude paa Prairierne, var det kun en Glæde at være Dusbroder med en Fremmed paa Landsmandsskabets Vegne. Men jeg kunde ikke faa mine Øjne fra hans underlige Ansigtshud; den var som poleret med Staal, spejlblank, med mange Inddelinger — som paa et Landkort; og Hænderne ligesaa. Han lagde Mærke til, at det optog mig — thi daarligt forstaar jeg at skjule mine Følelser — og han fortalte mig da, hvorledes han var blevet forbrændt ved en Prairiebrand. Ilden løb 85 miles i Timen og tog alt med sig, hvad den traf paa. Han stod just ved sit Hus, da han saa den komme; og lidt derfra, paa en Plet pløjet Jord, stod hans bedste Hoppe foran en Plov. Han ilede da hen paa det pløjede Sted og tænkte, han dér kunde søge Tilflugt, mens Ilden gik videre. Men kun et Øjeblik efter kom Flammerne løbende og tog hans Hus og Stald og alle Smaakreaturerne; og Heden blev saa stærk, at han sank i Knæ. Da svang han sig med en sidste Kraftanstrængelse op paa sin Hoppe og red i Firspring ind i Flammehavet for at komme ud paa den anden Side; thi flygte for det var umuligt. Hvorledes det saa ellers gik til, at han kom igennem, det vidste han Intet om; kun det vidste han, at da han 13 miles derfra standsede sit Ridt foran sin Søsters Hus, da havde

han hverken Klæder, Haar eller Skæg mere; nøgen bar de ham ind og svøbte ham i et Tæppe; og efter det var han syg i meget lang Tid. — Da smøgede han Ærmerne op og viste sine store muskelstærke Arme; men uhyggeligt saa' de ud med deres spejlblanke Overflade og underlige landkortlignende Inddelinger. „Ja,“ sagde han til Slut, „den Brand havde nær „killet“ mig;“ og da jeg lidt efter spurgte, om han høstede godt som Regel, svarede han: „jo! her paa Pladsen rejser sig en dejlig Krop!“ — Se, „for den, som taler alle Sprog, er det jo lige fedt“; men jeg skal ikke nægte, at jeg følte mig mere usikker overfor min brave Landsmands Blanding af Engelsk og Dansk end Ansigt til Ansigt med den værste amerikanske Dialekt.

Naar man tænker sig et Vandfald, forbinder man gærne dermed en Forestilling om at staa nede og se opad imod det vældende Vand. Helt glad blev jeg da til Mode, den Gang jeg var kommet fra Buffalo langs den skønne Eriesø og stod ved Niagara. Man ser Faldet oppefra; man staar i samme Niveau, hvorfra Vandet styrter ned i det vældige Dyb. For mange er det en Skuffelse; for mig er det en Glæde at faa vendt op og ned paa en gammel Forestilling; man bliver friskere til at nyde det, som forestaar. Roligt glider de store Søers

dybe, klare Vand ustandseligt og krummer sig i en grønstribet, glindsende Bue ud over den brat afskaarne Klippekant, og et Sekund efter er det hvidskummende Vandstøv. Man ser ikke, hvorhen Vandet falder; kun dernede, dybt, dybt nede, buldrer og larmer det, og vældige Skyer af en perlende Hvidhed farer opad og udad og skjuler alt for den Undrende. Tre Fald er der, to Side om Side, adskilt ved en lille Klippeø, og ét, som danner en ret Vinkel med de andre. Fire Millioner Tønder Vand i Minuttet, siger Amerikaneren med Stolthed! — Det andet Fald er det, man kan gaa ind under. Jeg ilede hen til det lille Hus, hvorfra Nedstigningen ad Klippen kan foretages. Om jeg vilde under Faldet? spurgte man mig; ja naturligvis! Om jeg saa vilde klæde mig af og lægge mine Værdisager i en Jærnkasse, som man bragte mig; Nøglen kunde jeg da tage om Halsen i et Baand. Man gav mig en Ulddragt og en Oljetrøje med Hætte til at tage over Hovedet. Jeg var lidt ked over at skulle have alle disse Ting paa, men da jeg kom ned, mærkede jeg snart, at de var ganske uundværlige. Føreren var helt i Olietøj. — Nede ved Faldet er Larmen øredøvende; man kan slet ikke tale med hinanden. Vejen gaar ned over Klipper ad smaa, stejle Trapper, drivende af Vand; i en Bue uden om Faldet ad en rystende, smal, grønslimet Træbro; og næppe har man sat Foden paa denne, før man er gennemblødt til Skindet, gennemisnet i alle Nerver af det pjaskende Vandstøv. Man maa dække sig godt med Hætten over Hovedet og

stjæle sig til at se ind imod Faldet i Øjeblikke, hvor Vandpidsket er mindre stærkt. Paa den anden Side af Faldet holder Broen op. Man ser tilbage paa de skrøbelige Pinde, som forbinder Klippespids med Klippespids over de brusende Flomme, og føler sig sikrere ved igen at have den vaade Stenmasse under Fødderne. Man kryber fremad og nedad over Klippestykker for ikke at glide og staar endelig ved de sidste Trin, før man gaar ind under det vældige Fald. Her havde jeg tænkt mig, at man saa at sige var paa det Tørre igen, at man ligefrem kunde gaa ind under den vældende Vandmasse, og roligt betragte den. Men det var ikke saa. Jeg kunde daarligt se den Haand, som Føreren rakte mig og kun daarligt forstaa hans Vink om at følge ham; men en Jubel fyldte mit Hjærte! Da gik vi derind; da stod vi derinde under og saa' Naturens vældige Kraft. Lufttrykket af den faldende Vandmasse er her saa stærkt, at der under Faldet raser en evig Storm. Jeg kunde ikke se Vejen for Vandstyrt, der føg med en saa rasende Hæftighed tilbage mod Klippevægen, at denne i Tidernes Løb havde dannet sig til en mægtig Hule. Det var her som Vand, Vind og Klippe kæmpede en fortvivlet, evigvarende Kamp. Og her gik vi da igennem! At nyde dette vilde Skuespil ret længe kunde man naturligvis ikke udholde; havde jeg ikke haft Fører med, vilde jeg overhovedet have anset det for ugørligt. Jeg havde været nervøs hele Dagen; Luften var fyldt med Elektricitet, og blaasorte Tordenskyer havde i Løbet af For-

middagen ligesom sat hinanden Stævne over Niagara; men Styrtebadet under Faldet staalsatte Nerverne for lange Tider. Da vi atter kravlede op ad de vaade Sten, ad den lille, stejle Trappe, ad hvilken vi var begyndte Nedstigningen og stod paa Klippestien igen, blændede et voldsomt Lyn vore Øjne og slog ned ude i de skummende Vande; men vi hørte ingen Torden. Lynstraale fulgte paa Lynstraale; men saa stærkt var Bulderet af de mægtige Vandmassers Styrt, at vi intet hørte af Tordenens Larm, før vi atter kom op i det lille Hus i Skoven ovenover Faldet. Jeg elsker disse gigantiske Naturspil. De skænker af deres Kraft; de renser Tanken for dens Fejltagelser; de drager En til sig; de giver Ens Vilje, Ens ideelle Krav Haandslag til evige Tider.

Endnu staar tilbage at nyde Synet af alle tre Fald samtidigt. Paa en lille Dampbaad sejler man ud i den urolige Strøm, som fører bort fra Faldene. Atter faar man Oljetøj paa, og endelig ser man det hele nedefra. Jo nærmere man sejler Faldene, des højere bliver Bølgerne, hvidlig grønne, skummende, sydende, hvirvlende om Fartøjets Sider. De hvide Vandstøvsskyer fejer over Dækket som Skypumper, som Skylregn i Storm. Det gælder for Rorgængeren at holde Fartøjet med Næsen ret op imod Strømmen; en upaaagtet Hvirvelstrømning — og man er ude af sin Kurs, snurres rundt som en Nøddeskal og naar kun i en stor Bue atter at kæmpe sig op imod Faldet. Man kan sejle ganske tæt hen til de store Vandfald; og her er Naturens Storhed og Kraft over-

Niagara

vældende, ubeskrivelig. Niagara forlader man med et uforglemmeligt Skønhedssyn i Hjærtet.

Hvilken Fred og hvilken Lise atter at være paa det gyngende Hav. Sejle om Dagen og sejle om Natten og altid høre den samme Lyd af Bølgernes Slask mod Skibets Sider. Hvilken Følelse af brusende Orgelmusik atter at være paa Hjemvejen. Thi Længslen er dog en Orm, der gnaver; og Solen skinner kun for den Lykkelige. Hvor forskellige er ikke Ens Følelser ved at drage ud og ved at vende hjem. Man drager ud med korslagte Arme over Brystet; man vender hjem med udbredte. Thi hvor brænder det „Lys i en Stue“, der faar Hjærtet til at banke, uden i Ens egen? Hvor rinder det største Livsvæld; hvor møder vi Livets dybeste Hemmeligheder; hvor stilles de største Krav til vor Livskunst — uden i vor egen Stue. Du store Verden derude! Du er dog ikke større, end at man kan holde Dig i sin hule Haand og betragte Dig! Du lille Verden derhjemme! Du er stor nok til, at man selv føler sig lille. Og dog kommer Tiderne med Uro i Blodet, Tiderne, hvor man ikke kan sidde hjemme og forme sit Indre til det bedste; man trænger til at komme ud og blive overbevist om det, man aner; man trænger til at tumle rundt og se og opleve alt muligt, faa sine Forestillinger splittet for alle Vinde — det samler saa herligt! Er det saa selvfølgeligt?

Det er det vel. Men hvad! Alt, hvad vi Mennesker tænker, er jo saa kedelig selvfølgeligt, naar først det er sagt — undtagen hvad de dumme Mennesker tænker; det er bestandig lige imponerende. — Hvor forskellig var ikke den Menneskemasse om Bord, der drog ud, fra den, der vendte tilbage til Hjemlandene. Det var Ungdom, Haab og Styrke, sund Arbejdskraft, der drog ud; kun en ganske enkelt Ulykkelig. Det var de hule Kinders Mennesker, der vendte hjemad; de, som havde stridt forgæves; kun en ganske Enkelt, der havde tjent saa mange amerikanske Dollars, at han havde glemt sit Modersmaal. — Disse hjemvendende plages gærne af religiøse Spekulanter; forfaldne Subjekter eller forslagne Hoveder, der griber Lægprædikantens Rolle som Eksistensmiddel eller Surrogat for en Helterolle. Og i Reglen er de svenske. Vi havde saadan et Par Fyre om Bord; den ene fed, glad og veltalende, med strittende rødt Skæg rundt om sit pluskæbede røde Ansigt, og vandblaa, plirende, smilende Øjne. Den anden et Vrag af Drik, over seks Fod høj, mager og knoglet; et grønlig blegt Ansigt med en formløs, bulden, rød Næse og sløve Øjne, tyndt, uordentligt Skæg og barberet Hage. Disse to skiftedes til at prædike; hver Dag, hele Dagen igennem. Den pluskæbede var utrættelig; med Guitaren om Halsen stod han oppe paa en Dæksluge og prædikede om Verdens Forfængelighed og Helvedes mest udsøgte Pinsler; og alt imens vendte han sine vandblaa, plirende, smilende Øjne mod Himlen med et Udtryk, som om han

næsten ikke kunde bare sig for Latter. Hver Prædiken endte gærne med Guitarspil og Salmesang og Knæfald til Bøn. Denne sidste Del var ham øjensynligt det mest anstrængende ved hans Métier. Og under denne Vampyrs ustandselige Talestrøm krympede den livstrætte Skare sig; men han havde jo Magtmidlerne for de brudte Sjæle: Naaden og Straffen. Han vidste paa en Prik, hvad der hørte til, for at faa de gabende Saar til at svie; og heller ikke forsømte han Lejligheden til at sørge for de Troendes timelige Vel. Med passende Mellemrum gik Hatten rundt for at samle Midler hos de Troende til at fremme Christi Rige paa Jorden. Han var en troende Mand; og han satte smaa Indsamlinger i Gang til Fordel for en troende Pige, der havde mistet sin Billet, eller hvis Kuffert var blevet stjaalet lige før hun gik ombord!

Den anden Sjælesørger var mindre heldig. Hans røde Næse gjorde ham aabenbart mindre tillidvækkende, naar han talte om Afholdenheden og den Styrke, der laa i at høre til den lille Flok. Han maatte høre adskillige uforbeholdne Finter af en ung, livsglad Nordmand, som hed Sjøgreen, en elskværdig Fyr, som havde været alt muligt, sidst Kunstberider, og som nu her om Bord delte sig mellem at klatre i Riggen og passe de smaa Børn, hvis Mødre var syge. — Men efterhaanden som vi kom længere og længere ud paa Havet, begyndte det rolige Liv og den friske Luft at lyse lidt op i Gemytterne, og den pluskæbede Prædikant fik aabenbart en Mod-

stander i Havets svalende Brise og Solens spillende Lys. Men de lyttende Skarer vidste det ikke selv; man kunde se det der oppe fra Kommandobroen; se, hvorledes den hellige Mand maatte anstrænge sig, saa Sveden sprak ham af Panden, for at holde sin Menigheds Tanker fra Solen og Havet og binde dem til Helvedes Luer; man kunde se, hvorledes Skaren efterhaanden lyttede til hans Talestrøm som til en ren Underholdning. Det var ligesom der kun manglede det forløsende Ord, for at disse mange Mennesker skulde kunne rejse sig op fra Dækkets Planker, hvor de bestandig laa lejrede om den hellige Rødskæg, for at de skulde kunde føle sig selv igen, aabne Samtaler med hinanden og spasere op og ned ad Dækket med hinanden under Armen. — Saa tog jeg Wessels Digte, og som den pluskæbede Sjælesørger traadte ned fra Dækslugen, steg jeg op; og i Wessels glade Humor fandt den bundne Skare Befrielsen. Det lysnede i Øjnene rundt omkring, og Smilene fyldte Kindernes Hulheder. Da stod Sjøgreen op. Aanden var over ham, og han talte om et Skib, som det vi stod paa; om de ugudelige Skarer, som Himlens Vrede vilde ødelægge og sende til Helvede. Og glimrende beskrev han, hvorledes Havet rejste sig og knuste Skibet under sine mægtige Bølger; hvorledes alle omkom uden én Mand, som var hellig — for han reddede sig i Land paa en Kanon! — Da brast det sidste Hylster om de bundne Tanker; Latteren rullede hen over Skibet, og Sjælesørgerne forsvandt paa Agterdækket. — Fra den Dag af var det ligesom der igen

var Fred ombord. Fædrene legede med deres Smaabørn paa Dækket, og Mødrene stoppede og strikkede; de gamle Melodier paa Harmonikaen dukkede op igen og vendte Tankerne mod nye Haab i de gamle Hjemlande. — Dag paa Dag gik, og som en brusende Svane styrede vi bestandig hjemover. Roligt gled Livet hen. Land kom i Sigte og Land tabtes af Sigte igen. Men da oprandt den Time, da Norges Kyst blev synlig. Lidt efter lidt steg der fra Mellemdækket en dæmpet Sang op gennem de aabentstaaende Luger. Efterhaanden formede Tonerne sig i Ord; fyldigere og fyldigere vældede det fra Tusinde Længsler: „Ja vi elske dette Landet, som det stiger frem“ — Menneske efter Menneske dukkede op, Dækket fyldtes af en syngende Skare; og aldrig har jeg hørt en skønnere Sang. Da vi gled ind over de stille Vande ved Christianssand, var det, som Skibet svandt bort under vore Fødder, vi følte os som en Skare, der svævede over Vandene, baaret af et mangestemmigt Tonevæld: „Ja vi elske dette Landet med de Tusind Hjem“.

UDDRAG AF PRESSENS ANMELDELSER AF „STJÆRNER OG STRIBER"

Politiken:

Af Oscar Matthiesens længe bebudede Rejseværk „Stjærner og Striber" foreligger nu første Hæfte i et Udstyr, der lover, at Bogen vil blive en overmaade pragtfuld Forøgelse af vor Rejseliteratur.....

Samtidig med første Hæfte, der fremtræder i stilfuldt broget Omslag og med farverige Vignetter og Initialer, følger Prøver paa en Række af Værkets Akvarelgengivelser. De ere brillant udførte af Firmaet Berg & Chevalier i Paris under Hr. Matthiesens Tilsyn.

Adresse-Avisen:

....Der er udbredt en sjælden nobel Elegance over det udsendte Prøvehæfte af det nye Rejseværk, i hvilket baade Billeder og Tekst skrive sig fra samme Haand..... Det maa være en Fornøjelse at rejse, naar man som Oscar Matthiesen saa levende kan fæste de brogede Erindringsbilleder paa Papiret. Hvor ere Akvarellerne dog ikke farvefriske og fine, selv om Lægmandens Øje maaske nu og da vægrer sig ved at finde saa grelle og stærke Farver, som f. Eks. i „Gyldne Taager paa Newfoundlandsbankerne". Men nydelige ere disse Billeder, der aande en dyb Kærlighed og fin Forstaaelse af Naturen i dens vekslende Udseende rundt om i Amerikas skønneste Egne. Bogens Udstyr er til Ære for Forlaget, og det smukke Værk, der i alle Retninger gaar udenfor de almindelige udtraadte Stier, fortjener at vinde stor Udbredelse.

Demokraten:

....Dette første Hæfte lover, tør vi nok sige, et Værk, der hæver sig langt over, hvad der hidtil har været kendt i vor Literatur paa dette Omraade. Den novellistiske Tekst og Illustrationerne slutter sig nøje sammen og danner et harmonisk hele, som det er en ublandet Fornøjelse at nyde. Og paa den kunstneriske Udstyrelse er der intet sparet ....særlig hans Akvareller fra Yellewstone „Park" i Klippebjærgene med de prægtige Gejsere i Ro og i Udbrud....

Nyborg Avis:

....Vi mindes ikke tidligere at have set noget Rejseværk herhjemme smagfuldere udstyret end dette.....

Fyns Venstreblad:

....Oscar Matthiesen er Maler, og Værket bærer rigelig Vidne om, at han har brugt sine Øjne og Pen og Blyant vel. Det alt udkomne bærer tillige Vidne om, at han er et Stykke af en Poet. Det er ikke de sædvanlige trættende Udgydelser, som man kender saa vel fra Rejsebreve; det ligner meget mere Begyndelsen til en interessant, moderne Novelle.....

Berlingske Tidende:

....At dømme efter det første Hæfte er Teksten rask og livligt skreven, og man faar et muntert og interessant Billede af Livet om Bord paa en af Thingvallabaadene. Tegningerne i Teksten ere nydelige....

Vejle Amts Folkeblad:

....Af Billedstof leveres noget ekstrafint, bl. a. den bekendte Samling Yellowstone-Akvareller, udført i Cromotryk.

Udstyrelsen er i det hele saa elegant, at det dristigt kan siges, at der i dansk Rejseliteratur ikke findes noget Sidestykke dertil.

Nationaltidende:

„Stjærner og Striber". Maleren Oscar Matthiesen har nu paa Kihl & Langkjærs Forlag begyndt Udgivelsen af det Værk, han forlængst har bebudet under ovenstaaende Titel. Det fremtræder i smukt og lyst Udstyr med flotte Illustrationer, hvis Farver ere særdeles livlige i den litograferede Gengivelse. Navnlig gælder dette en Række Billeder fra Yellowstone.

Der begyndes med en Skitse om „Kvinder paa Havet". Emnet er hentet fra „Thingvallas" Overfart over Atlanterhavet i stormfuldt Vejr. Og det er indlysende, at der her har været mange Iagttagelser at gøre for en Maler og Forfatter. Hr. Matthiesen beretter med Liv og Lune, saa at man med Fornøjelse læser hans Fremstilling selv af de ubehagelige Situationer. Hvis de følgende Hæfter holde, hvad det foreliggende lover, vil man kunne følge Værket med Interesse paa dets videre Fremskriden.

Social-Demokraten:

....Hr. Oscar Matthiesen skriver omtrent som han maler, med brede, raske, lidt forsorne Strøg, men ubetinget underholdende....

....Hvem der ynder Amerikas Vidundere, vil i „Stjærner og Striber" kunne faa sin Begærlighed tilfredsstillet.

Aalborg Amtstidende:

....Forlaget har ofret meget paa Værkets Udstyr, saa man kan uden at overdrive sige, at det er den smukkeste Rejsebog, der endnu er udkommen herhjemme.

Møens Folkeblad:

....Det tilsendte Prøvehæfte overrasker i høj Grad ved sin fine Udstyrelse, saavel med Hensyn til Papir og Tryk som Illustrationer, hvortil kommer et meget smagfuldt Omslag.....

Dansk Bogtrykkertidende:

Paa C. J. Kihl & Langkjærs Forlag er udkommet 1ste Hæfte af et i vor Literatur enestaaende smukt udstyret Rejseværk: „Stjærner og Striber" af Oscar Matthiesen. Værket, der er skrevet og forsynet med Illustrationer af Hr. Matthiesen, medens han i 1893 var i Amerika som Kommissær for den danske Kunstafdeling paa Verdensudstillingen i Chicago, vil bringe Forfatterens Indtryk fra Amerikas Storbyer, Prairierne, Missisippi og Missouri, Klippebjærgene, de kaliforniske Søalper og fra Kysten ved det stille Hav. I en tiltalende novellistisk Form behandler han disse Rejseminder, og da Forlæggerne, i hvis Trykkeri Værket er udført, Intet have sparet for at gengive Kunstnerens originale Vignetter, Friser, Initialer og Akvareller, blandt hvilke sidste findes hele den bekendte Samling Yellowstone-Akvareller i Cromotryk, vil man forstaa, at der her bydes noget mere end almindeligt paa Rejse-Literaturens Omraade.

Udstyrelsen er i enhver Henseende elegant og smagfuld....

Norsk Intelligenssedler:

„Stjærner og Striber" hedder et luksuriøst Rejseværk, som er begyndt at udkomme paa Kihl & Langkjærs Forlag i København. Det blir en yderst ejendommelig, farverig Samling Billeder med Tekst fra Amerikas Storbyer, Prairierne, Klippebjærgene, Stillehavskysten. Skildringerne er givet i novellistisk Form...,.

TRYK A E KIHI KØBENHAVN